

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
The Modern Health Tourism in The Lower Northeast
Part of Thailand

โดย ศริกัญญา ฤทธิ์แปลง และคณะ

พฤษภาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ The Modern Health Tourism in The Lower Northeast Part of Thailand

คณะกรรมการ

ผู้จัด

- ศิริกัญญา ฤทธิ์เปลก วิทยาลัยนครราชสีมา
- สุจินดา สกิรอนันต์ วิทยาลัยนครราชสีมา
- ปิยะดา เมธีวรรณกุล วิทยาลัยนครราชสีมา

ชุดโครงการอนาคตข้อมูลเพื่อการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่
อย่างยั่งยืนกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

(นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

ประไชยน์และความสำคัญของรายงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบกับสำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทุกฝ่าย

ขอขอบคุณ สำนักงานการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 ที่เอื้อเฟื้อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คณะวิจัย เพื่อการวางแผนดำเนินงานวิจัย ให้ได้คาดคะบที่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ใน คำาณ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขอขอบคุณแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ทุกแหล่งและผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ที่ให้ความร่วมมือกับคณะวิจัยหลาย ๆ ด้าน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยได้อย่างมีระบบ

ขอขอบคุณ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อำนวยความสะดวกให้กับคณะวิจัยในทุกเรื่อง ทำให้คณะวิจัยสามารถดำเนินการวิจัยได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผศ.ดร. กุลวรา สุวรรณพิมล, ดร.โฉมยง โต๊ะทอง, คุณสำราญ มีสมจิตรา และ ดร.เหตุชาย ช่วยบำรุง ที่ให้คำแนะนำเพื่อทำให้รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์มีความชัดเจน ถูกต้อง ยิ่งขึ้น

ศรีกัญญา ฤทธิ์แปลก

สุจินดา สถารณันต์

ปิยะดา เมธีวรรณกุล

11 พฤษภาคม 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการวิจัยเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้” มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษาประเภทผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยศึกษาวิเคราะห์แบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมทั้งสร้างยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพันธุ์กุ้มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน วิธีการวิจัยใช้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการสุขภาพแบบองค์รวม คือ กาย จิต สังคม อารมณ์และจิตวิญญาณ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนา สมรรถภาพร่างกาย อันประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อม (อ.=อาศัย) ผลิตภัณฑ์อาหาร เน้นเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ (อ.=อาหาร) ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย (อ.=ออกกำลังกาย) ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และอารมณ์ โดยเน้นการผ่อนคลาย (อ.=อารมณ์) สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้จิตใจ ผ่องใส่จากการที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสร่วมชาติ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น เกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ ความนับถือส่วนตัวต่อสถานที่นั้น ๆ กลุ่มสอง คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้บริโภคการบริการการนวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาม คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางจิต ทั้ง 6 จังหวัดมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น ได้ดังนี้

1. จังหวัดนครราชสีมา มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวเลือก ตามความพอใจที่จะพักในแหล่งธรรมชาติ หรือจะพักที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประการ ผลิตภัณฑ์อาหารมีความสมบูรณ์ทั้งที่เป็นแหล่งวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสินค้าหนึ่งของผลิตภัณฑ์หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ออกกำลังกายมีทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ที่พัก และที่สามารถจัดให้กับนักท่องเที่ยวตามความต้องการ ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ สามารถจัดให้ได้ครบทั้ง 3 กลุ่ม มีหน่วยงาน และผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อม เพราะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ครบทั้ง 4 ประการ ประมาณ 10 แห่ง ในอำเภอวังน้ำเยี้ยะ อำเภอปากช่อง พร้อมที่จะพัฒนาวิวัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในหน่วยงาน หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไปที่สนใจ สร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค

2. จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลิตภัณฑ์ที่พากาศยที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไม่น่ากเพาะมีคุ้มสุขภาพเรื่องการระบาดของโรคไข้หวัดนกเมื่อปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน ทำให้ การท่องเที่ยว ชะลอตัวลง ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพยังมีความสมบูรณ์ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์เปลี่ยนรูป ที่จัดเป็นสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ผลิตภัณฑ์ กារออกกำลังกายเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์ที่พัก แต่ก็สามารถสร้างทางเลือกการออกกำลังกายได้ จากการมีผู้นำด้านการออกกำลังกายของสถานที่พัก หรือเจ้าหน้าที่ทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ สามารถจัดให้ได้ครบทั้ง 3 กลุ่ม มีหน่วยงาน และผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมเพราะมี ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ครบทั้ง 4 ประการ 1 แห่ง คือ บุรีรัมย์ เลค พาร์ค รีสอร์ท ในอำเภอเมือง พร้อมที่จะพัฒนาฐานะแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

3. จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในระดับปานกลาง ผลิตภัณฑ์ที่พักเป็นรูปแบบของรีสอร์ฟของเอกชน ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพมีทั้งที่เป็นวัตถุดิบ และอาหารสำเร็จรูป และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ส่วนผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย และผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์มีคล้ายกับจังหวัดบุรีรัมย์ มีหน่วยงาน และผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมเพราะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ครบทั้ง 4 ประการ 1 แห่ง คือ โรงแรมสุรินทร์ ในอำเภอเมือง พร้อมที่จะพัฒนาฐานะแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

4. จังหวัดอุบลราชธานี มีศักยภาพด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ทุกประเภทของผลิตภัณฑ์ คล้ายกับจังหวัดคราชสีมา มีหน่วยงาน และผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมเพราะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ครบทั้ง 4 ประการ ประมาณ 10 แหล่ง ทั้งที่เป็นส่วนของอุทยานแห่งชาติ และของเอกชนดำเนินการ พร้อมที่จะพัฒนาฐานะแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

5. จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในระดับปานกลาง ผลิตภัณฑ์ที่พักเป็นรูปแบบของรีสอร์ฟของเอกชน ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพมีทั้งที่เป็นวัตถุดิบ และอาหารสำเร็จรูป และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ส่วนผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย และผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์มีคล้ายกับจังหวัดบุรีรัมย์ มีหน่วยงาน และผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมเพราะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ครบทั้ง 4 ประการ 1 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเข้าพระวิหาร พร้อมที่จะพัฒนาฐานะแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และพร้อมที่จะพัฒนาฐานะศาสตร์พึ่งพา เพื่อเสริมความเข้มแข็ง ให้กับชุมชนในจังหวัด และพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่พื้นที่อีสานใต้สู่ความยั่งยืน และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศกัมพูชาได้

6. จังหวัดชัยภูมิ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในระดับปานกลาง มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถจัดเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ประมาณ 3 แหล่ง โดยมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ 4 อ. ที่สมบูรณ์และสามารถใช้ทรัพยากรตนที่มีอยู่ เช่น ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ

รูปแบบรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 4-5 วัน

การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ จากการสัมมนากลุ่มผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่ามี 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 ดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบ ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ ทั้ง 2 แนวทางมีทั้งข้อดีและข้อข้อด้อย นอกจานนี้ยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่อย่างยั่งยืนมี 4 ประการคือ

1. การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน หน่วยงานการส่งเสริมสุขภาพ
2. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ถึงประโยชน์ที่มีต่อสุขภาพ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ไม่ใช่การรักษา แต่เป็นการส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพเพื่อเป็นทางเลือกอีกทางสำหรับนักท่องเที่ยว
3. การเสริมสร้างความรู้ให้ชุมชนเพื่อผลิต ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพมาใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น
4. การคุณภาพสูงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาเพื่อเสริมความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่กลุ่มอีสานได้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารของแหล่งท่องเที่ยว เชื่อว่าจำเป็นต้องมีการสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างโรงพยาบาล สถานศึกษานามัย องค์กรปกครองส่วนตำบล และชุมชนกำหนดเป้าหมายการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความเฉพาะเจาะจงกับพื้นที่ของตน และศึกษาสิ่งที่เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของประเทศไทยเพื่อนบ้าน และนำมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950106

ชื่อโครงการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้

ชื่อนักวิจัย : ศิริกัญญา ฤทธิ์แปลง, สุจินดา สถิรอนันต์, ปิยะดา เมธีวรรณกุล
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

E-mail Address : sirikanya@nmc.ac.th, suchinda@nmc.ac.th, piyada@nmc.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 - 31 พฤษภาคม 2550

โครงการวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ มีจุดประสงค์ศึกษา (1) ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ (2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ (3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานใต้ (4) ยุทธศาสตร์พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จากการศึกษาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพบว่ามี 5 จังหวัดที่มีความพร้อมที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ จังหวัดนครราชสีมา ขัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่พบว่าคร่าวมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ ที่พัก อาหารเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกาย การผ่อนคลาย เพื่อให้มีสุขภาวะแบบองค์รวม ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้แก่ ระยะเวลาประมาณ 2 วัน มีเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพ ดูแลตลอดเวลาที่ร่วมกิจกรรม ราคาประมาณ 2,000-3,000 บาทต่อการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง

แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และการกำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนาเพื่อเสริมความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จะต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำหลัก : การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

ABSTRAC

Project Code : RDG4950106
 Project title : การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
 Investigators : Ridthplake Sirikanya, Sathar-anant Suchinda,
 Mateewannakul Piyada
 Faculty of Nursing Nakhonratchasima College
 E-mail Address : sirikanya@nmc.ac.th, suchinda@nmc.ac.th, piyada@nmc.ac.th
 Research Duration : June 1, 2006 – May 31, 2007

The objectives of this project are to study (1) products in the modern health tourism in southern Esarn; (2) types of modern health tourism; (3) the development trends for the modern health tourism in southern Esarn; and (4) cooperative strategies in strengthening the development and management of sustainable area-based tourism in southern Esarn connected to neighboring countries. The study result shows that there are five provinces that are ready to be a product of health tourism; namely, Nakhonratchasima, Chaiyaphum, Buriram, Srisaket, and Ubon Ratchathani.

The study reveals that modern health tourism should consist of four components that enhance holistic health conditions: accommodation, health food, exercises, and leisure. Additionally, tourists' needs for modern health tourism include a two-day period with health staff looking after their health throughout the trip, with an expense of around 2,000 – 3000 baht per trip.

The development strategies for modern health tourism in southern Esarn and the cooperative strategies in strengthening the development and management of sustainable health tourism connected to neighboring countries require cooperative networks and community involvement.

Keywords : health tourism, types of modern health tourism

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	๗
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๘
บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๒
สารบัญ	๓
สารบัญตาราง	๔
สารบัญภาพ	๕
บทที่ 1 บทนำ	๑
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์ของโครงการ	๕
คำถามการวิจัย (Research Question)	๕
นิยามศัพท์เฉพาะ	๖
ขอบเขตของการวิจัย	๗
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (Output)	๘
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (Outcomes)	๙
แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	๙
สรุปบทนำ	๙
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
บทนำ	๑๑
การทบทวนวรรณกรรม	๑๑
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และรูปแบบ	๑๑
การทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	๑๑
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการส่งเสริม	๒๐
การทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
เอกสารเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	23
แบบสมัยใหม่	
สรุปวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)	28
บทนำ	28
กรอบแนวคิดการวิจัย	28
ระเบียบวิธีการวิจัย	28
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร	29
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	32
วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่	37
วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 สร้างยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย	38
บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
บทนำ	41
ผลการศึกษา	41
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ บทสรุป	69
บทนำ	69
สรุปส่วนสำคัญตั้งแต่บทที่ ๑-๔	69
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	74
ภาคบรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก บทความการวิจัย	81
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถาม/สัมภาษณ์	93
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย	111
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 3.1 แสดงจำนวนผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ดูแลแห่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาเที่ยวในสถานที่ที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม 2549 ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่	30
ตาราง 3.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของสถานบริการสุขภาพในจังหวัดกลุ่มอีสานใต้ ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน	33
ตารางที่ 3.3 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วันที่จัดให้กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	34
ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา	42
ตารางที่ 4.2 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ	45
ตารางที่ 4.3 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์	47
ตารางที่ 4.4 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ	48
ตารางที่ 4.5 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี	48
ตารางที่ 4.6 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน	56
ตารางที่ 4.7 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 4-5 วัน	57
ตารางที่ 4.8 ตารางเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ แนวทางที่ 1 แบบดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 แบบดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9 แสดงผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้

ตารางที่ 4.10 แสดงผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ

ของอีสานใต้

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 บทสรุปบทนำ	10
ภาพที่ 2.1 สรุปกรอบแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	18
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เน้นสุขภาพแบบ องค์รวม	20
ภาพที่ 2.3 สรุปวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบสมัยใหม่ในอีสานได้	27
ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	28
ภาพที่ 3.2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	40
ภาพที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย สำหรับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	122
ภาพที่ 4.2 ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัย สะแกราช จ.นครราชสีมา	124
ภาพที่ 4.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย แบบมีผู้นำการออกกำลัง สำหรับ กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	123
ภาพที่ 4.4 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย รูปแบบเดินชมธรรมชาติ สำหรับกลุ่ม ตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	124
ภาพที่ 4.5 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และอารมณ์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	126
ภาพที่ 4.6 กิจกรรมประเมินสุขภาพ ให้กลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	116

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.7 กิจกรรมแนะนำการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ ให้กลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	112
ภาพที่ 4.8 กิจกรรมนำกลุ่มตัวอย่างไปเที่ยวแหล่งผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ คือสวนผักไว้สารพิษ ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา	117
ภาพที่ 4.9 การประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวในอีสานใต้	118
ภาพที่ 4.10 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัด บุรีรัมย์	119
ภาพที่ 4.11 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัด สุรินทร์	120
ภาพที่ 4.12 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัด อุบลราชธานี	122
ภาพที่ 4.13 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัด ศรีสะเกษ	124
ภาพที่ 4.14 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัด ชัยภูมิ	126

บทที่ 1 บทนำ

1.1 บทนำ

บทนี้จะกล่าวถึงหลักการและเหตุผลที่คณะกรรมการวิจัยสุขภาพในปัจจุบันให้ความสำคัญเพิ่มขึ้น เริ่มจากการที่สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้จัดนิยามสุขภาพใหม่ ว่า "สุขภาพ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ" นอกจากนั้นจากเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ระบุว่าสุขภาพของบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และข้อเสนอในหลักการของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ กำหนดให้สังคมไทยใช้สุขภาพเป็นอุดมการณ์และหลักประกันความมั่นคงของชาติ กระแสรเรื่องการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมได้รับความสำคัญมากยิ่งขึ้น "Holistic" หมายถึง การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งความหมายดังเดิมของ Holistic มาจากภาษากรีก คือ คำว่า Holos หมายถึง Whole แปลว่าทั้งหมด ในทางการแพทย์ องค์รวม หมายถึง การดูแลสุขภาพทั้งหมด คือ ร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ (Body Mind & Spirit) การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมหรือการแพทย์ทางเลือกเป็นศาสตร์และศิลป์ในการดูแลสุขภาพเป็นปรัชญาการสร้างสุขภาพและการรักษาโรค ซึ่งพิจารณาตัวคนรวมทั้งหมดทุกอย่าง คือ ทุกอย่างที่นำมาประกอบกันเป็นมนุษย์ เป็นชีวิต ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ล้วนส่งผลกระทบเกี่ยวข้องให้เกิดสุขภาพที่ดี และความสุขในชีวิต สิ่งสำคัญอีกประการของการแพทย์ทางเลือก หรือการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม คือ มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการบำบัดเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดรักษา หรือปฏิบัติตนเพื่อให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บด้วยตนเอง ซึ่งการแพทย์แผน องค์รวม เป็นวิธีการสร้างสุขภาพที่แตกต่างไปจากการแพทย์ในระบบ หรือการแพทย์ทั่วไปตรงที่มิใช่ "รักษา" อาการของโรคอย่างเดียว หากแต่เป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ หรือนำทางเป็นเสื่อมมัคคุเทศก์ ให้ผู้เข้ารับการบำบัดเลือกวิธีการบำบัดที่เหมาะสมให้กับตนเอง รู้จักประเมินตนเอง รักตนเอง ช่วยเหลือตนเองร่วมไปกับการบำบัด รักษาที่ตนเองเลือก ซึ่งจะเป็นการรวมประสานกาย ใจ

1.2 หลักการและเหตุผล

ความสนใจของประชาชนด้านสุขภาพในปัจจุบันให้ความสำคัญเพิ่มขึ้น เริ่มจากการที่สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้จัดนิยามสุขภาพใหม่ ว่า "สุขภาพ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ" นอกจากนั้นจากเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ระบุว่าสุขภาพของบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และข้อเสนอในหลักการของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ กำหนดให้สังคมไทยใช้สุขภาพเป็นอุดมการณ์และหลักประกันความมั่นคงของชาติ กระแสรเรื่องการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมได้รับความสำคัญมากยิ่งขึ้น "Holistic" หมายถึง การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งความหมายดังเดิมของ Holistic มาจากภาษากรีก คือ คำว่า Holos หมายถึง Whole แปลว่าทั้งหมด ในทางการแพทย์ องค์รวม หมายถึง การดูแลสุขภาพทั้งหมด คือ ร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ (Body Mind & Spirit) การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมหรือการแพทย์ทางเลือกเป็นศาสตร์และศิลป์ในการดูแลสุขภาพเป็นปรัชญาการสร้างสุขภาพและการรักษาโรค ซึ่งพิจารณาตัวคนรวมทั้งหมดทุกอย่าง คือ ทุกอย่างที่นำมาประกอบกันเป็นมนุษย์ เป็นชีวิต ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ล้วนส่งผลกระทบเกี่ยวข้องให้เกิดสุขภาพที่ดี และความสุขในชีวิต สิ่งสำคัญอีกประการของการแพทย์ทางเลือก หรือการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม คือ มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการบำบัดเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบำบัดรักษา หรือปฏิบัติตนเพื่อให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บด้วยตนเอง ซึ่งการแพทย์แผน องค์รวม เป็นวิธีการสร้างสุขภาพที่แตกต่างไปจากการแพทย์ในระบบ หรือการแพทย์ทั่วไปตรงที่มิใช่ "รักษา" อาการของโรคอย่างเดียว หากแต่เป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำ หรือนำทางเป็นเสื่อมมัคคุเทศก์ ให้ผู้เข้ารับการบำบัดเลือกวิธีการบำบัดที่เหมาะสมให้กับตนเอง รู้จักประเมินตนเอง รักตนเอง ช่วยเหลือตนเองร่วมไปกับการบำบัด รักษาที่ตนเองเลือก ซึ่งจะเป็นการรวมประสานกาย ใจ

อารมณ์และจิตวิญญาณเข้าด้วยกัน อย่างที่จะก่อให้เกิดประโภชน์สูงสุดหรืออย่างดีที่สุด (ชื่นฤทธิ์กาญจนะจิตรา และคณะ, 2547 : 47)

ผลของการที่ประชาชนให้ความสนใจเรื่องสุขภาพ ผู้ดูแลสุขภาพมีความรู้ด้านการดูแลแบบองค์รวมทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความตระหนัก และสร้างลักษณะนิสัยที่จะดูแลสุขภาพด้วยตนเอง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ-แพทย์แผนไทย ถือเป็นกิจกรรมตัวช่วยใหม่ที่กู้วิกฤตการท่องเที่ยว ของไทยได้ ศูนย์วิจัยสิกรไทยเผยแพร่ ตลาดเครื่องสำอางสมุนไพรเป็นนิยมาร์เก็ต ที่กำลังโต旺โตคืน และผลการสำรวจสปานเมืองไทยของอินเทลลิเจนท์สิริซึ่งกว่า 230 แห่ง ในปี 2545 รายรายได้กว่า 85 ล้านเหรียญ หรือประมาณสามพันล้านบาท (อัตราแลกเปลี่ยนที่ 40 บาทต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ) นี้คือ พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการแพทย์ทางเลือกล่าสุด เท่าที่เห็น ในหน้านั้นสือพิมพ์ที่ต้องยอมรับว่า วันนี้การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไม่ใช่เรื่องเก่าที่ไม่มีครรภ์จักหรือเป็นเรื่องไกลตัวเราอีกด้อไป ในทางตรงกันข้าม เรื่องเหล่านี้กลับ เป็นกระแสและเข้ามาในบ้านเราในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น ทุกขณะที่สำคัญ กระแสนี้กลับไม่ได้อยู่เพียงแค่ในประเทศไทยเท่านั้น ยังขยายไปทั่วทุกมุมโลกตามกระแสโลกกว้างไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทย ที่พัฒนาแล้วอย่างเช่น สหรัฐอเมริกาหรือประเทศไทยในแบบยุโรป ที่หันมาใช้การรักษาในท้องถิ่น อย่างเป็นเรื่องเป็นราว เกิดอะไรขึ้นกับการแพทย์แผนปัจจุบันหรือ 医疗 แผนไทยเป็นเพียง กระแสชั่วคราวเป็นสิ่งที่น่าติดตามศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการส่งเสริมต่อไปในอนาคต (จุลินทร์ ลักษณวิศิษฐ์, 2540 : 68)

การท่องเที่ยวแบบใหม่ให้ไม่มีสุขหรือที่เรียกว่าทัวร์สุขภาพ เป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยทั่วไป เชื่อว่าเป็นการให้เวลา กับตัวเอง ออกไปชาร์จแบตเตอรี่ตามที่ต่างๆ บ้าง เปลี่ยนจากที่เคยไปทัวร์แบบซื้อบริการ ลองหันมาเลือกทัวร์แบบที่ไม่ต้องแข่งกันซื้อบริการ แต่กันหากองรับประทาน หรือแย่ง กันดู วิ่งหา มุมถ่ายรูป มาเป็นทัวร์เพื่อสุขภาพกายน้ำใจ อย่างเช่นที่โรงพยาบาลดำเนินสะดวก ของเมืองราชบูรี หรือโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี กิจกรรมนอกจากจะได้ ชื่นชมธรรมชาติแล้วก็ยังได้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ รวมทั้งได้รับการตรวจสุขภาพโดยแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญควบคู่ไปด้วย นอกจากทัวร์สุขภาพแล้ว ทัวร์วัดก็เป็นทัวร์อีกรูปแบบหนึ่งสิ่งที่มีผู้ให้ ความสนใจ โดยเปลี่ยนจากไปแบบให้ได้เข้าทำบุญเก้าวัดในหนึ่งวัน หันมาไปแบบเข้าวัดเดียว ก็ได้ แต่ไปแบบให้ใจเป็นสุข ไปชิมซับความอร่อยและธรรมชาติ ในเมืองไทยมีวัดป่ามากมาย ที่สูงบ่ร่ำ รื่นหมายแก่การไปปลูกวิวง พังเทคน์ พังธรม ดูศิลป์ความงามดงงามของวัด ดูงานจิตกรรมฝา

ผนัง ที่ซ่างในอดีตได้ฝากฝีมือเอาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ดูชม นอกจากจะเป็นงานที่มีความงดงามทางศิลปะแล้วก็ยังแห่งด้วยคำสอนไว้มาก many สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านสุขภาพ การดำเนินการด้านการแพทย์แผนไทยทั่วราชอาณาจักร (ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปี 2545) มีครบถ้วนทุกมิติ ทั้งมิติในด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาโรค พื้นฟูสภาพ และมีความชำนาญในการให้บริการ การแพทย์แผนไทยแบบมืออาชีพสามารถที่จะใช้เป็นแหล่งฝึกแหล่งพัฒนาระบบการบริการที่มีมาตรฐาน ทั้งทางด้านเทคนิค และการให้บริการ มีการทดสอบความรู้สากล เพื่อใช้เป็นต้นแบบ ให้กับศูนย์บริการสุขภาพเครือข่าย (franchise) และยังสามารถพัฒนาเป็นวิทยาลัยใช้เป็นแหล่งพัฒนาคน เพื่อเข้าสู่มืออาชีพทางการแพทย์แผนไทยในระดับสากล ในระดับอนุภูมิภาคมีแหล่งให้การบริการการแพทย์แผนไทยกระจายอย่างครอบคลุมที่พร้อมในการจัดเป็นเครือข่าย สนับสนุนซึ่งกันและในการให้บริการการแพทย์แผนไทยเชิงรุก ในอนุภูมิภาคอยู่ในแหล่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางวัฒนธรรม ที่ใกล้กับจังหวัดและสถานบินสุวรรณภูมิใกล้ช้ายadden ไทย ก้มพูชาามากที่สุด ซึ่งการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรจะเป็นด่านหน้าในการแสดงความเป็นเอกลักษณ์ไทยในการเชื่อมโยง ออกสู่อินเตอร์เน็ตและนานาชาติ บริการการแพทย์แผนไทย การนวดตัว เป็นการนวดไทยที่เกิดจากการผสมผสาน ประยุกต์จากการนวดแบบ ราชสำนัก (การนวดสำหรับเจ้า นายชั้นสูง) กับการนวดแบบเชลยศักดิ์ (การนวดพื้นบ้าน) เกิดเป็นการนวดแบบอภัยภูเบศรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ที่เน้นทั้งการนวดเพื่อรักษาและนวดพื้นฟู ซึ่งได้รับ การถ่ายทอดจากอาจารย์ที่เป็นหมอดั้นบ้านและผ่านการขั้นทะเบียนเป็นครูจากกระทรวงสาธารณสุขแล้ว (จุลินทร์ ลักษณวิศิษฐ์, 2540 : 68)

นอกจากนี้ทั่วราชอาณาจักรยังมีรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย เช่นบริการการนวดเท้า การนวดหน้า คลายเครียด การอบ ประคบสมุนไพร การฝังเข็ม ระยะ 2 – 3 ปีที่ผ่านมา นี้การบริการทั่วราชอาณาจักร ของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่เน้นการผสมผสานการแพทย์แผนไทยและการดูแลสุขภาพเข้าสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว มี Package ให้เลือกหลากหลาย ตั้งแต่ไปเข้าเย็นกลับ, 3 วัน 2 คืน หรือ 5 วัน 4 คืน ทั่วราชอาณาจักร โรงพยาบาลดำเนินสะดวก เป็นกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากแพทย์และพยาบาล ในบรรยากาศของการพักผ่อน และการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยด้วยแผนไทย และสมุนไพรไทยรวมทั้งอาหารเพื่อสุขภาพ สปา นวดแผนไทย อบไอน้ำสมุนไพร ประคบสมุนไพร เป็นต้น หรือจะเลือกโปรแกรมทั่วราชอาณาจักร 1 วัน, โปรแกรมทั่วราชอาณาจักร 3 วัน 2 คืน (นางรัตน์ พลายน้อย และคณะ, 2538 : 29) ลักษณะของทั่วราชอาณาจักรในต่างประเทศเริ่มมีการผสมผสานเกี่ยวกับการแพทย์แผนปัจจุบันไว้อย่างลงตัว สำหรับ

ในประเทศไทย สุบัญญชา หุตั้งคบดี (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาธุรกิจบริการสุขภาพ ว่า ดำเนินการเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย ประจำปี 2550 ได้กำหนดผลผลิต บริการส่งเสริมสุขภาพ 3 ด้าน คือ ผลผลิตที่ 1 ประกอบด้วย การแพทย์เฉพาะทาง ทันตกรรม และตรวจร่างกาย ผลผลิตที่ 2 ประกอบด้วย บริการสปา บริการนวดไทย และบริการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ ผลผลิตที่ 3 ประกอบด้วย อาหารเสริม เครื่องสำอาง และยาสมุนไพร ครอบคลุม ดำเนินงานในปี 2550 ได้แก่ สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนา งานธุรกิจบริการสุขภาพ พัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการสัมมนา อบรม และพัฒนาหลักสูตร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานธุรกิจบริการสุขภาพในรูปแบบสื่อต่าง ๆ เป็น ภาษาต่างประเทศ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานงานธุรกิจบริการสุขภาพ พัฒนาระบบบริหาร จัดการธุรกิจบริการสุขภาพ สนับสนุนให้มีการใช้ยาสมุนไพรไทยในโรงพยาบาล ปรับปรุงบัญชียา หลักแห่งชาติด้านสมุนไพร

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการศึกษาวิจัยพัฒนาระบบบริการท่องเที่ยวของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อนาคตพื้นที่ภาคอีสานได้มีโอกาสทางการตลาดดีขึ้น แหล่งท่องเที่ยว ที่จะได้รับความนิยมสนใจในการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวมาก คือ โบราณสถาน และแหล่ง ท่องเที่ยวธรรมชาติ จากที่คณะวิจัยได้สำรวจข้อมูลการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผ่านมาใน อดีต พบว่า มักจะเป็นการจัดให้ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพแบบเรื้อรัง เช่น เป็นโรคเบาหวาน ความดัน โลหิตสูง ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือเจ้าหน้าที่ทางสุขภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น รูปแบบกิจกรรมคือการตรวจร่างกายประจำปี การแก้ไขปัญหาทางสุขภาพใน ส่วนที่ดำเนินการได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การทำกายภาพบำบัด การทำฟัน เป็นต้น ผู้ที่มารับ บริการมักจะเป็นข้าราชการบำนาญหรือข้าราชการประจำ ที่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ กรณี ตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลดำเนินสะเดว ก จังหวัดราชบุรี โรงพยาบาลอภัยภูเบศ จังหวัดคนยายก เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าคนในท้องถิ่นอีสานได้บางคนยังไม่ได้มีโอกาสทรายข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดทางอีสานได้ คนที่อาศัยในเขตนี้จึงไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชาว ไทยและชาวต่างชาติทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวที่จดได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ ที่สามารถทำให้มีสุขภาพดี แบบองค์รวม สำหรับจังหวัดในภาคอีสานได้ยังไม่ปรากฏว่า มี การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติที่ทำให้สำนักงานสาธารณสุขประจำจังหวัดทั่วประเทศนำไปเป็นข้อมูลกำหนดกลยุทธ์และยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อช่วยให้คนไทยมีสุขภาพดีทั่วหน้า ที่เน้นให้สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเกิดโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป มากกว่าการรักษาโรค โดยจัดให้ทุกวัย ทั้งที่มีสุขภาพปกติและที่มีปัญหาสุขภาพ และสร้างเจตคติที่ดีให้กับเจ้าของกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้บริหารกิจการผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบสมัยใหม่ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว และทำให้เกิดการการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป เนื่องด้วยส่องประเด็นดังกล่าว ทำให้คณะกรรมการฯ สนใจศึกษาข้อมูลที่เป็นบริบทสำคัญต่อการพัฒนาฐานรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัด อีสานใต้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพที่มีความเฉพาะของอีสานใต้ และสร้างยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.3.1 ศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ)

1.3.2 ศึกษาฐานรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.3.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1.3.4 สร้างยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ให้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 คำถามการวิจัย (Research Question)

1.4.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

1.4.2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร

1.4.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

1.4.4 ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีลักษณะอย่างไร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดระยะเวลาที่ทำการเดินทาง และใช้กรอบแนวคิดของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ที่เน้นทั้งด้านกาย สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างน้อย 2 วัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก 4 อ. ได้แก่

- การจัดที่พัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อน (อาศัย และอนามัย)
- การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ (อาหาร)
- การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)
- การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งด้านบุคคล วัสดุ เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ (อารมณ์)

รูปแบบของกิจกรรมดังกล่าวคณะวิจัยเป็นผู้ออกแบบ โดยมีลักษณะที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสม กับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานใต้

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือ ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานใต้ ที่มี ความสามารถบริหารจัดการเพื่อให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับบริการ ประสบการณ์ โดยมี องค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม ครบ 4 อ. การบริการที่สำคัญได้แก่ ที่พักรวมทั้งสิ่ง อำนวยความสะดวกความสะดวกเพื่อการพักผ่อน ที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัด กิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ ทำให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวเกิดความสุขภายในและสนาณ์ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว ระยะเวลาของการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อย่างน้อย 2 วัน องค์ประกอบของ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มี 4 อย่าง คือ

- ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย คือ สถานที่ที่จัดไว้ให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวพักผ่อน มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับลุ่มนักท่องเที่ยว
- ผลิตภัณฑ์อาหาร คือ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้น เป็นองค์ประกอบ จัดให้กับลุ่มนักท่องเที่ยว คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการปลอด สารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา หรือสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้ อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย
- ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อน คลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่อนใส เช่น การนวดแผนปัจจุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมัยใหม่ หมายถึง การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ได้แก่การกำหนดบุคลากรให้บริการ การกำหนดระยะเวลาและกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับ ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ที่สามารถเข้า ให้กับท่องเที่ยวมีสุขภาวะดี

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณปริมาณและเชิงคุณภาพ

การศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจข้อมูลแบบเจาะลึก โดยเข้าไปยังพื้นที่ที่ต้องการศึกษา เพื่อให้ได้ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์

สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกച ชัยภูมิ โดยประเมินดูศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หรือ โรงพยาบาลที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ที่พัก การบริการด้านอาหาร การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย กิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายจิตใจ อาหารณ์ โดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มเป้าหมายหลัก ประชากร คือ ผู้ประกอบการ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมทั้งใช้การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย namely น้ำมันวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ

การศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อประเมินรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่คนจะวิจัยพัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาสาเข้าร่วมกิจกรรมฯ จำนวน 30 คน ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน

ระยะเวลาการวิจัย ดำเนินการตั้งแต่เดือน 1 พ.ค. 2549 ถึง 30 เม.ย. 2550 โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 : ศึกษาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดำเนินการระหว่าง 1 พ.ค. 49 – 31 ส.ค. 49

ระยะที่ 2 : ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่จัดในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ของกลุ่มอีสานใต้ ดำเนินการตั้งแต่ 1 ส.ค. 49 – 10 พ.ย. 49

ระยะที่ 3 : ทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ของกลุ่มอีสานใต้ และสร้างยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ดำเนินการตั้งแต่ 10 พ.ย. – 31 มี.ค. 50

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวคนไทยเท่านั้น

1.7 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (output)

1.7.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่

1.7.2 รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.7.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1.7.4 ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพในพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการโครงการ (outcomes)

- 1.8.1 ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่เหมาะสม
- 1.8.2 ได้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้(นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ)
- 1.8.3 ได้ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว เชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

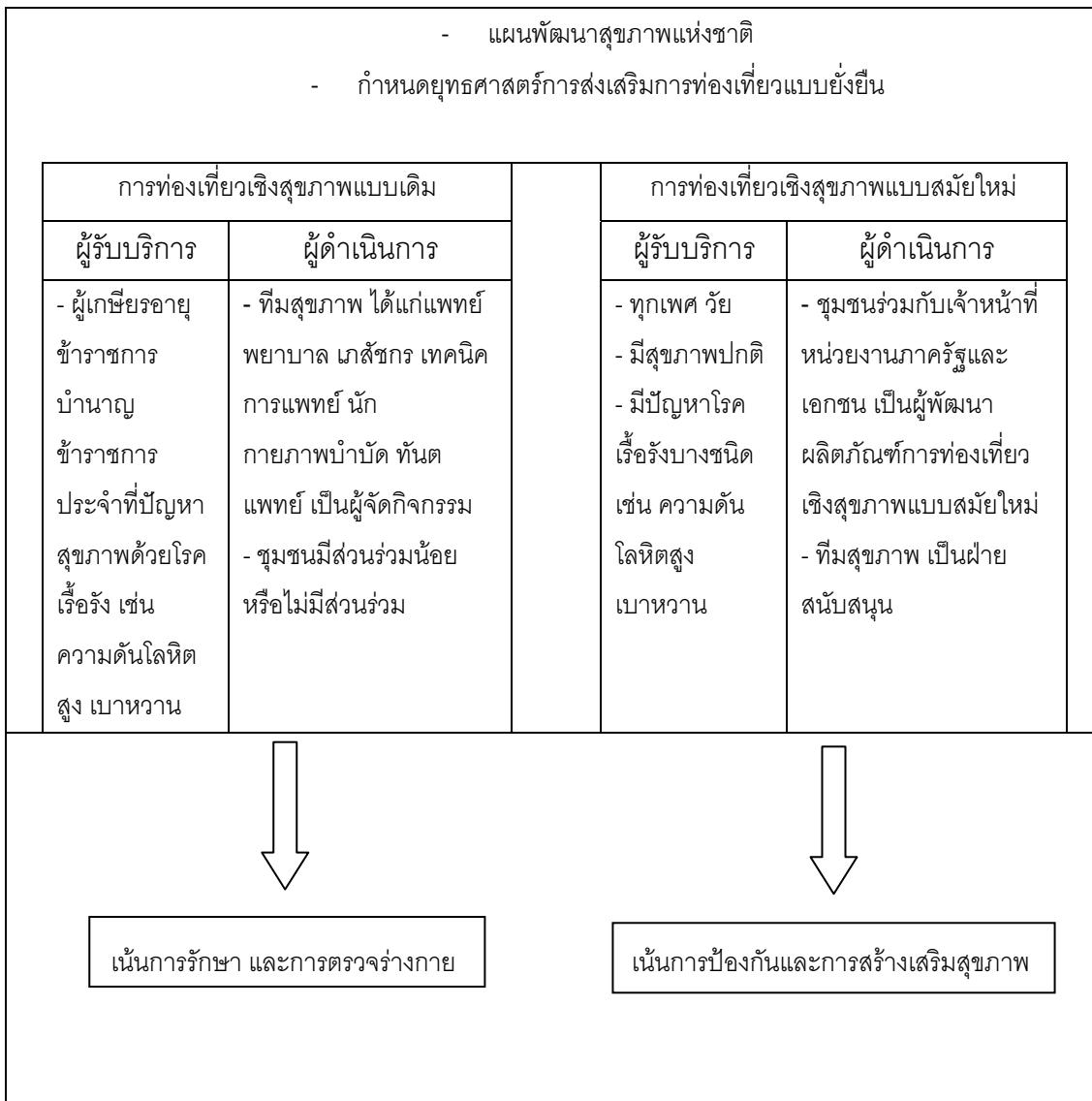
1.9 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยโครงการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัดอีสานใต้ คือ ผลผลิตการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีรูปแบบกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้นี้เป็นประโยชน์ต่อ

- 1) ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว/หน่วยงานต่างๆ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ภายใต้รูปแบบกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยใช้ลักษณะของสุขภาพองค์รวม
- 2) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศได้สุขภาพดีและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป
- 3) ชุมชนมีการพัฒนาสินค้า การบริการ ที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรห้องถินอย่างยั่งยืน

1.10 สรุปบทนำ

ภาพที่ 1.1 บทสรุปบทนำ

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ

บทนี้จะกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน สภาพทั่วไปของอีสานได้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

2.2 การบทวนวรรณกรรม

2.2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ความต้องการในการท่องเที่ยวในปัจจุบันเริ่มมีความหลากหลายและซับซ้อนขึ้นเกิดจาก การเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (บุษกร พรมมาโนช, 2541)

1) การเปลี่ยนทางโครงสร้างประชากรและภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้ว่า ในประเทศไทยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ใหม่ๆ ขึ้นมากตาม อาทิ นักท่องเที่ยวสูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มสูงสุดเป็นต้น

2) การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของประชากรโลกอันเป็นผลจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม กล่าวคือ โลกในปัจจุบันได้เริ่มก้าวเข้าสู่โลกแห่งสังคมสารสนเทศ (information society) หรือสังคมในคลื่นลูกที่สาม (The Third Wave) มาขึ้น ซึ่งส่งผลให้ประชาชนในแต่ละ สังคมมีลักษณะ ความแตกต่างอย่างมากในการเลือกบริโภคสิ่งที่แตกต่างกันไปตามความชอบของแต่ละคน

3) การเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวพยาบาลอย่างเต็มที่ในการเข้าถึงตลาดการท่องเที่ยวโลก เพื่อให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ท่ามกลางการแข่งขันกันอย่างหนักหน่วง ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวทั่วโลกจึงได้พัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวของตนให้มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากสินค้าการท่องเที่ยวในประเทศอื่น ซึ่งนำมาสู่การผลิตสินค้าในรูปแบบ “สินค้าสั่งทำ พิเศษ” (Order Made) ที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกสรรรายการท่องเที่ยว หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคลได้มากขึ้น

เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีผู้กล่าวถึงความหมาย และแนวทางการจัดกิจกรรมไว้ หลากหลายอย่างไรก็แล้วแต่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยทั่วไปแล้วเป็นการท่องเที่ยวที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต ซึ่งหมายถึง การออกกำลังกายหรือ การเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ (sport tourism) นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการท่องเที่ยวเชิง ผจญภัย (adventure tourism) ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมยอดของการเล่นกีฬาเอาไว้ด้วย ดังนั้นการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรม รูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ การท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการ ดูแลสุขภาพของนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษา สุขภาพของตนเองภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ย่ำแย่ในปัจจุบัน โดยการหันมาออกกำลังกาย อย่างถูกวิธี การนั่งสมาธิ การฝึกโยคะ ไทยเก็ก การพักผ่อนในที่มีอากาศบริสุทธิ์ ใกล้ชิด ธรรมชาติมากขึ้น การอาบน้ำแร่ การนวดแผนโบราณ การรับประทานสมุนไพร และการ รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ซึ่งประเทศไทยมีสถานบริการ และสินค้าที่เป็นที่รู้จักไป ทั่ว โลก การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) นับว่าเป็นกลยุทธ์การตลาดและการส่งเสริมการ ขาย การท่องเที่ยวแขนงหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจแก่ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บรรจบ ชุมแสงสวัสดิ์กุล (2546) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) สรุปว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสานในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือแหล่ง ท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยมีกิจกรรมเพื่อการรักษาสุขภาพเป็นกิจกรรมสำคัญในการท่องเที่ยวนั้น เช่น การพักแรมในรีสอร์ฟที่มีบริการรักษาสุขภาพ การท่องเที่ยวที่มีโปรแกรมการรับประทานอาหาร ชีวจิต อาหารมังสวิรัต การฝึกสมาธิ การฝึกออกกำลังกาย เป็นต้น มักมีกำหนดเวลาช่วงหนึ่ง เพื่อให้เกิดผล เช่น 7 วัน 5 วัน หรือ 3 วัน นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยสิกรไทย (2544) กล่าวว่า การ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) ในปัจจุบัน สามารถแบ่งความหมายตามวัตถุประสงค์ได้ 2 ประเภท คือ

- 1) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health healing) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยมี โปรแกรมการทำกิจกรรมบำบัดรักษาโรคหรือฟื้นฟูสุขภาพต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งการทำฟัน การผ่าตัดเสริมความงามหรือการผ่าตัดแปลงเพศฯลฯ ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล
- 2) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยมี การจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพอันประกอบด้วยกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่หลากหลาย โดยเฉพาะ การเดินทางไปในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และพักแรมในโรงแรม รีสอร์ฟหรือศูนย์สุขภาพ ซึ่งมีการเข้า ร่วมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในสถานที่นั้นๆ จัดขึ้น อาทิ การนวดแผนไทย การอบสมุนไพรไทย

กิจกรรมบริการ สุคนธบำบัด (Aroma Therapy) การบริการอาบน้ำแร่ (Spa) เป็นต้น ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมถดี หงส์เพศาลวิวัฒน์ และคณะ. (2545) กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่แบ่งตามความต้องการของลูกค้าได้ดังนี้ บริการที่ช่วยผ่อนคลายความเครียด เช่น นวดบำบัด วารีบำบัด สุคนธบำบัด และการบำบัดด้วยเสียง บริการที่บำรุงรักษาสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ การบำบัดด้วยอาหาร บริการที่บำรุงรักษาเพื่อเสริมความงาม นอกจากนี้ วรรณศิลปอาชา (2546) กล่าวการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามวัตถุประสงค์สามารถแบ่งได้ 2 ประการคือ การบริการเพื่อการป้องกัน เช่น บริการสปา การบริการเพื่อการแก้ไข เช่น บริการการรักษาพยาบาล

องค์ประกอบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นิยมจัดเดินทางไปพักแรมต่างจังหวัด ในโรงเรม รีสอร์ฟ หรือศูนย์สุขภาพ โดยจัดแบ่งเวลาเป็นช่วง ๆ ให้มีกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพร่างกายและจิตใจ โดยจัดแบ่งเวลาเป็นช่วง ๆ ให้มีกิจกรรมที่ส่งผลสอดคล้องต่อการพัฒนาคุณภาพร่างกายและจิตใจ เช่น แบ่งเวลาเดินเที่ยวชมธรรมชาติ ตรวจสุขภาพ เรียนรู้วิธีการบริหารร่างกายตามแนวปรัชญาและภูมิปัญญาตะวันออก ล้างของเสีย คือ การล้างพิษจากร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ นวดประคบสมุนไพรเพื่อให้โลหิตในร่างกายหมุนเวียนดีขึ้น บริการอาหารและเครื่องดื่มดำรงที่อย่าง่ายตามแบบโภชนาการ ที่เรียกว่า ชีวจิต เรียนรู้วิธีการทำสมາชิ เพื่อให้จิตใจสงบเยือกเย็น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

ผู้ที่ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพหรือที่มีสุขภาพ ตัวอย่างของห้องห้องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยทีมสุขภาพ

1) โรงพยาบาลดำเนินสะตวาก "ไดริเริ่มโดยทางผู้บริหารของ รพ.ดำเนินสะตวาก" ได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพ ของคนไทยโดยทั่วไปจึงไดริเริ่ม โครงการ "ทัวร์สุขภาพ" เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปได้มีกิจกรรมพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ พร้อมทั้งได้ตรวจสอบสุขภาพ และร่วมกิจกรรมนันทนาการ ทั้งนี้ยังสามารถทิวทัศน์ความงามตาม ของตลาดน้ำดำเนินสะตวากและริมแม่น้ำแม่กลอง รับจำนวน 40 คน / วัน ไม่จำกัดเพศและวัย มีสุขภาพที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลและมีปัญหาสุขภาพ หรือตรวจพบโรค สามารถใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ เน้นการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิด

จากแพทย์และพยาบาล ในบรรยายกาศของการพักผ่อนและการส่งเสริมภูมิปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทย และสมุนไพรไทยรวมทั้งอาหารเพื่อสุขภาพ พร้อมเชื่อมโยงกับการทำ เที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ และตลาดน้ำดำเนินสะดวก พักผ่อนท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ ริมส่วน ห้องพักส่วนตัวพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก นวดแผนไทย (Thai Traditional Massage) กล้ามเนื้อทุกส่วนของท่านจะได้รับการผ่อนคลาย ยึดหยุ่นจากการนวดแบบสมมัติ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ผ่านการอบรมมาอย่างถูกต้อง และมีประสบการณ์ สถานที่สะอาด ส้มผักสด สมุนไพรสด พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกต่างๆ ชีวิตที่ทำให้ดีขึ้นได้ด้วยวิถีแห่งดุลยภาพอัน มหัศจรรย์ของธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย สามารถที่จะเปลี่ยนจากผู้มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ ท่อเสี่ยง ทุกโรค สู่การมีชีวิตใหม่ที่สุขภาพสดใส ร่าเริงและเข้มแข็งได้ การอบสมุนไพร (Herbal Thai Souna) การประคบสมุนไพร (Herbal Compression) เป็นวิธีการบำบัดรักษาและดูแล สุขภาพวิธีหนึ่ง ช่วยให้การไหลเวียนโลหิตดีขึ้น ช่วยให้รูปร่างและผิวพรรณกลับสู่ สภาพเดิมทำ ให้ร่างกายสดชื่น แข็งแรง ผิวพรรณเปล่งปลั่ง มีน้ำมีนวล นอกจากนี้จะได้รับการตรวจสุขภาพแบบ ครบวงจรคือ เอกซเรย์ปอด , ตรวจคลื่นหัวใจ , วัดความดันโลหิต , ตรวจน้ำตาลในเลือด , ตรวจไขมัน ในเลือด, ตรวจเลือดเพื่อดูการทำงานของตับ , ตรวจเลือดเพื่อดูการทำงานของไต , ตรวจมะเร็งปากมดลูก ในกลุ่มเสี่ยง ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพกับแพทย์และทีมสุขภาพ , เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว , ยืดกล้ามเนื้อ ซึ่ง และระบบองดำเนิน (โรงพยาบาลดำเนินสะดวก, 2544)

2) โรงพยาบาลวนอง จัดทัวร์สุขภาพที่เน้นโปรแกรมลดน้ำหนักด้วยวิธีธรรมชาติ 7 วัน โดยทีมสุขภาพที่เชี่ยวชาญทั้งด้านการแพทย์ โภชนาการและการออกกำลังกาย จัดที่รีสอร์ฟห้อง พักสะดวกสบาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้เกี่ยวกับการลดน้ำหนักที่ถูกต้อง เพื่อนำไป ปรับเปลี่ยนใช้ในชีวิตประจำวันไม่ให้กลับมาอ้วนอีก กิจกรรมลดน้ำหนักต่าง ๆ เช่น แอโรบิก สำหรับการลดน้ำหนักโดยเฉพาะรับประทานอาหารอิ่มอร่อยแต่ไม่อ้วน การออกกำลังกายเฉพาะ ส่วนในแต่ละท่าน การนอนหลับพักผ่อนอย่างไรทำให้ไม่อ้วน และอีกหลายเคล็ดลับในการลด น้ำหนัก ค่าบริการโปรแกรม 3 วัน 2 คืน คนละ 5,000 บาท ค่าบริการโปรแกรม 5 วัน 4 คืน คน ละ 7,300 บาท ผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลและมีปัญหาสุขภาพ/ตรวจพื้นที่สิทธิ เปิกค่ารักษาพยาบาลได้ กรณีตรวจพื้นที่สิทธิจะต้องทำการรักษาพยาบาลนอกเหนือ จากโปรแกรม ที่จัดไว้ ต้องชำระเงินเพิ่มจากการที่แจ้งไว้ จุดขายของกิจกรรมนี้คือ น้ำแร่วร้อนวนองซึ่งได้รับ การตรวจสอบบิวิเคราะห์ของกรมวิทยาศาสตร์ พบร่างเหล่าน้ำแร่วร้อนของ มีองค์ประกอบของ ชั้ลเพต แมกนีเซียม พลูอิรอน และแวร์ชัตุอินฯ และไม่มีสิ่งปนเปื้อนหรือสิ่งมีพิษตามข้อกำหนด

มาตรฐาน ขององค์กรอนามัยโลก ประยิชน์ของแร่ธาตุในน้ำแร่ แคลเซียม ช่วยในการแลกเปลี่ยนไอออนระหว่างเลือดกับเยื่อหุ้มเซลล์ ฟลูออกไนต์ ช่วยให้ฟันแข็งแรงป้องกันฟันผุ เหล็กเป็นส่วนประกอบสำคัญของเม็ดเลือดแดง เมกานีเชี่ยมช่วยรักษาสมดุลย์ของระบบประสาท กล้ามเนื้อ และเซลล์ ไอโอดีนเป็นแร่ธาตุจำเป็นแก่ ต่อมไทรอยด์ ลิเทียมช่วยในการรักษาโรคแอลกอฮอลลิซึม แมลงกานีสช่วยในการย่อยโปรตีน ไขมัน โซเดียมจำเป็นต่อการแลกเปลี่ยนน้ำในเซลล์ สังกะสีช่วยในการสร้าง DNA และรักษาแต่ละตัวมีปริมาณที่อนุญาต ให้เข้าสู่ร่างกายแตกต่างกัน (โรงพยาบาลรามอง, 2546)

3) โรงพยาบาลค่ายบางระจัน จังหวัดสิงหบุรี มีบริการทั่วไปทั่วไปมีเจ้าหน้าที่จากทางโรงพยาบาล ซึ่งก็ได้แก่ พยาบาล พาเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวบ้านบางระจัน ซึ่งพยาบาลทุกท่านล้วนเป็นลูกหลานของชาวบ้านบางระจันแทบทั้งสิ้น ตามโปรแกรมเริ่มจากการตรวจสุขภาพจากทางโรงพยาบาล จากนั้นก็ออกไปสักการะอนุสาวรีย์วีรชนชาวบ้านบางระจัน , ชมศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ฯ, นิมสการพระอาจารย์ธรรมโชติ วัดโพธิ์เก้าต้น, ล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ จนไปถึงวัดพิกุลทอง เพื่อนมสการหลวงพ่อแพ (โรงพยาบาลค่ายบางระจัน, 2545)

4) โรงพยาบาลป่าตอง โดยป่าตองเมดิคอลสปา นำโดยแพทย์และทีมงานผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ โดยนำความรู้ทางการแพทย์ที่ทันสมัย ด้านตะawanตอกสมผสานกับแนวคิดการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม จากตะวันออกเพื่อการพัฒนาสุขภาพที่ดีขึ้น ด้วยการให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพในชีวิตประจำวัน เช่น การรับประทานอาหารอย่างถูกวิธีตามหลักธาตุเจ้าเรือน การออกกำลังกายที่เหมาะสมและหลากหลาย และทุกท่านจะได้รับการแนะนำและการวางแผนการออกกำลังกายเฉพาะบุคคล ซึ่งป่าตองเมดิคอลสปา มีโปรแกรมให้เลือกหลากหลายตามความพึงพอใจของลูกทัวร์ เช่น อบสมุนไพร (Thai herbal steam) นวดแบบอายุรเวช (Aromatherapy massage) นวดไทยประคบ (Thai herbal hot compress) อุ่นไฟหลังคลอด (Post-natal) สปาเพื่อสุขภาพ (Spa treatment) (โรงพยาบาลป่าตอง, 2548)

ตัวอย่างของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวร่วมกับทีมสุขภาพ

1) โครงการทัวร์สุขภาพ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และสุขภาพ ตรวจสุขภาพ ล่องแพชมธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำนราธิวาส พร้อมหาราโอเกะ เพื่อลดพฤติกรรมความเสี่ยงของโรคภัยได้ การดูแลของแพทย์ผู้ชำนาญการ์ นิมสการหลวงพ่อเป็น วัดบางพระ นิมสการพระพุทธิปั้งกร วัดบางระกำ แวงชื่อสินค้าพื้นบ้านที่ตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม พับแพทย์แผนไทย นวดด้วยหัวใจนวดฝ่าเท้า ท่านละ 1 ชม. ระหว่างล่องแพ สำหรับผู้มีสิทธิ์เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ สามารถ

เบิกเงินค่าตรวจสุขภาพคืนได้ ประมาณ 1,800 บาท ถ้ามีปัญหาสุขภาพ หรือตรวจพบโรค สามารถใช้สิทธิ์เบิกค่ารักษาพยาบาลคืนได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง (กรมอนามัย, 2547)

2) ทัวร์สุขภาพໄร์ดาวดงเดื่อง เขาใหญ่ครนรายก กิจกรรมผ่อนคลายเพื่อสุขภาพ หินสวย ลานหิน ฝึกสมาธิ การอาบไปตอง ผู้จัดเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหิดล (กรมอนามัย, 2548)

ตัวอย่างของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยผู้ประกอบการซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ เป็นอย่างดีและพัฒนาจนได้มาตรฐานสากล รับผู้ท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจจากการท่องเที่ยวแบบนี้ เช่น บลัฟเวียงพิงค์ศูนย์ธรรมชาติบำบัด สไตล์สอร์ตแบบล้านนาบันพันที่กว่า 2 ไร่ ที่มีบ่อน้ำกาศ แบบเป็นกันเอง และมีความเป็นส่วนตัว เหมาะแก่การมาดูแลรักษาสุขภาพที่ให้ความรู้สึกเหมือนมากับผ่อน บลัฟเวียงพิงค์ กิจกรรมจัดในรูปแบบของทัวร์สุขภาพแบบองค์รวม โดยการสร้างเครือข่ายบริการสุขภาพที่เป็นเลิศ ผู้สนใจในสุขภาพ ท่องเที่ยงเชิงนิเวศน์และสุขภาพให้ได้รับการผ่อนคลายกับธรรมชาติด้วยการล่องเรือ การตรวจสุขภาพทั่วไปและการตรวจสุขภาพประจำปี หรือแบบผสมผสานซึ่งผู้มีสิทธิ์ เบิกค่ารักษาพยาบาลและมีปัญหาสุขภาพหรือตรวจพบโรค สามารถใช้สิทธิ์เบิกค่ารักษาพยาบาลได้ด้วย เปิดให้บริการ 4 ส่วนหลักๆ คือ คลินิกธรรมชาติบำบัด ศูนย์สุขภาพ ร้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และครัวธรรมชาติ คลินิกธรรมชาติบำบัดให้บริการรักษาโรคทั่วไป โดยใช้แนวทางธรรมชาติบำบัดผสมผสานศาสตร์และศิลปะของตะวันออกและตะวันตก เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน แนวทางในการรักษาแบบธรรมชาติบำบัด การฝังเข็มซึ่งเป็นศาสตร์ 2,000 ปี ที่มาอยู่ในเมืองแพทย์ผู้สอนการใช้ยาจีนสำเร็จรูปเพื่อเพิ่มพลัง หยิน ปรับพลัง ยาง วิตามินและสมุนไพรบำบัด ปรับลดอนุមูลอิสระ เพิ่มสารผักกระตุ้นภูมิต้านทาน ยับยั้งการเกิดมะเร็ง สวนลำไส้ส่วนบนและสวนลำไส้ด้วยกาแฟ ซึ่งปัจจุบันคนเราต้องเผชิญกับสารพิษทุกอย่างแบบทั้งจากอาหารการกิน การขยันบริโภคเนื้อสัตว์และอาหารที่ป่นเปื้อนสารเคมีต่างๆ หลีกเลี่ยงการบริโภคผักสด ผลไม้สด ข้าวกล้อง ทั้งจากผลกระทบตัวเรา ทำให้ร่างกายของเรา glycation เป็นแหล่งสะสมสารพิษจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพอื่นๆ ตามมา เช่น เบาหวาน ไขมันเลือดสูง ภูมิแพ้ ไปจนกระทั่งมะเร็ง การสวนลำไส้ส่วนบนและสวนกาแฟเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการขับสารพิษที่สะสมอยู่ในร่างกายให้ออกไป เพื่อช่วยลดดุลสุขภาพของเราให้กลับฟื้นคืนความสมบูรณ์ ฝึกหายใจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ช่วยในการลดความดันโลหิต โดยใช้เวลาฝึกวันละ 15 นาที ซึ่งจะเห็นผลในการลดความดันโลหิตได้ชัดเจน ภายในระยะเวลา 6-8 สัปดาห์ นอกจากนี้ การใช้เครื่องฝึกหายใจร่วมกับการฝังเข็ม ช่วยลดความเจ็บอย่างได้ผล ศูนย์สุขภาพ(Balavi fitness

center) ประกอบด้วย ชาน่า สร่าน้ำประจุพลัง Fitness ซึ่งมีความพิเศษที่แตกต่างกัน สร่าน้ำประจุพลัง เป็นสระออกกำลังกายที่ออกแบบเป็นพิเศษ เพื่อการออกกำลังที่ดี สรรูปภาคบาทตามหลัก生物ร้านจะช่วยกระตุนจักระทั้ง 7 ของร่างกาย พื้นสร่อนอยู่ในระนาบเดียวกันหมดและมีความลึกพอเหมาะสมกับการออกกำลังกาย อีกทั้งน้ำที่ใช้ยังเป็นน้ำประจุพลังที่มีการเรียงตัวของโมเลกุลอย่างเป็นระเบียบ แทรกซึมเข้าสู่เซลล์ผิวได้ง่าย ที่สำคัญคือ ในช่วง หน้าหนาว เราเปลี่ยนน้ำในสระให้เป็นน้ำอุ่น จึงสามารถออกกำลังกายได้ตลอดทั้งปี กิจกรรมในสระ มีดังนี้ไฮโดรแอโรบิก เป็นการออกกำลังกายในน้ำที่เน้นการกับผู้มีปัญหาปวดข้อ ปวดเข่า น้ำหนักตัวมาก หรือคุณแม่ตั้งครรภ์ เพราะน้ำจะช่วยพยุงตัว ให้น้ำหนักลดลงได้ 70 % การเดินในน้ำที่เป็นหลักของวิธีกายภาพบำบัด วิธีหนึ่ง ชานามีห้องอบชานาร้อน และบ่ออุ่นเย็น 5 องศา เป็นการนำหลักของวารีบำบัดที่ให้อบร้อน 3 นาที สลับเย็น 2 นาที 2 รอบ เพื่อกะตุนโลหิตให้เหลวียน กระตุนภูมิต้านทานให้ร่างกาย ซึ่งศาสตร์ชาวจีน ที่ใช้วิธีบริหารลมหายใจสู่ภาวะจิตใจ รับพลังชีวิตสร้างเสริมภูมิต้านทานโยคะ(Yoga) มงคลแห่งสุขภาพของชาวบูรพาที่ตกอดมากกว่า 2,000 ปี นวดรักษา (Massage Therapy) ผสานการนวดตัวรับยูโรป และการนวดของไทย สู่เอกลักษณ์แห่งการนวดรักษาตำรับปัลวี ร้านกายกับใจ (Health Shop) ที่คัดสรรผลิตภัณฑ์เพื่อคนรักสุขภาพหั้งผักกเงชตรอินทรีย์ ข้าวกล้องปลดสารพิษ ชาสมุนไพร และสินค้าสุขภาพ พร้อมให้ผู้ที่สนใจ ได้จับจ่ายเลือกซื้อได้ ในราคาน้ำยา ร้านอาหารสุขภาพ มีเมนูอาหารสุขภาพแบบธรรมชาติบำบัดที่ไม่ใส่สี ไม่มีผงชูรส ไม่มีสารกันบูด แต่เครื่องร่ออยด้วยธรรมชาติแท้ๆ และถูกหลักอนามัยมีประโยชน์แก่ร่างกาย เช่น ไส้อั่วสมุนไพรสูตรดั้งเดิม ไส้อั่วสมุนไพรสูตรมังสวิรติ และแกงพื้นบ้านภาคเหนือนานาชนิด (สถาบันปัลวี, 2547)

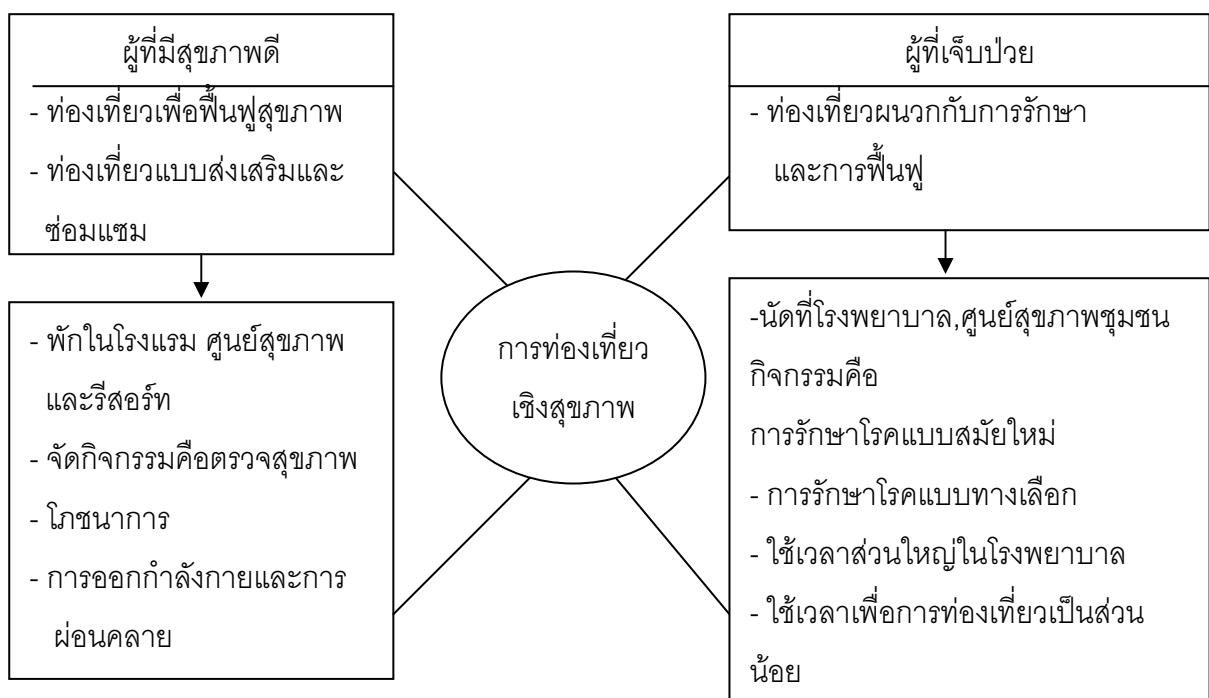
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทย มีดังนี้ โครงการศักยภาพของโรงพยาบาลเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลิตภัณฑ์การทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของโรงพยาบาล 6 แห่งในจังหวัดภูเก็ต พบว่า โรงพยาบาลภาคเอกชน 2 แห่ง มีผลิตภัณฑ์การทำท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยความต้องการการทำท่องเที่ยว เชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวคือการบริการนวดแผนไทยและเมดิคอลสปา ตามลำดับ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีโอกาสไปใช้บริการจากโรงพยาบาลมีความพึงพอใจกับการบริการ หากเปรียบเทียบความคาดหวังก่อนใช้และหลังใช้บริการปรากฏว่ามีระดับใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวสุขภาพของโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่งมีความพร้อมในการยกระดับมาตรฐานของโรงพยาบาลในจังหวัดภูเก็ต (วชรี ดำรงรี และชนกันต์ นิรัญพันธุ์, 2548) นอกจากนี้

พันธุ์มุนีดี เกตตะวันดี (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับธุรกิจโรงแรม เชื่อว่าการท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพสำหรับธุรกิจโรงแรมเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ เพิ่มมิติและความหลากหลายในการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยทั้งสองเรื่อง เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยเจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ เน้นการทรัพยากรของโรงพยาบาล ยังไม่เคยมีงานวิจัยภายในประเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของอีสานได้ เพื่อจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่โรงแรมของรัฐบาลนักจะจัดกิจกรรมดังกล่าวทั้งนี้เนื่องจากนโยบายกระทรวงสาธารณสุขต้องการให้แหล่งบริการสุขภาพได้พัฒนาการบริการด้านส่งเสริมสุขภาพ โดยเน้นการบริการให้ทั้งผู้ที่มีสุขภาพปกติ และผู้ที่เจ็บป่วย โดยเน้นกลุ่มที่มีความต้องการการดูแลสุขภาพเป็นพิเศษ เช่น กลุ่มผู้ที่เจ็บป่วยต้องการรักษาด้วยวิธีการทางธรรมชาติ , กลุ่มวัยทำงานและผู้สูงอายุที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งให้กับร่างกายและจิตใจ , กลุ่มที่ต้องการรักษาแบบทางเลือกที่มีผู้เชี่ยวชาญอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นและเสริมด้วยการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดความสุขเพิ่มขึ้น ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมมีทั้งที่จัดโดยทีมสุขภาพ , ทีมสุขภาพและผู้ประกอบการการท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีภูมิหลังเป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับสุขภาพ ส่วนหน่วยงานที่เป็นภาคเอกชนจะไม่มีความเฉพาะเจาะจง เน้นการป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพ

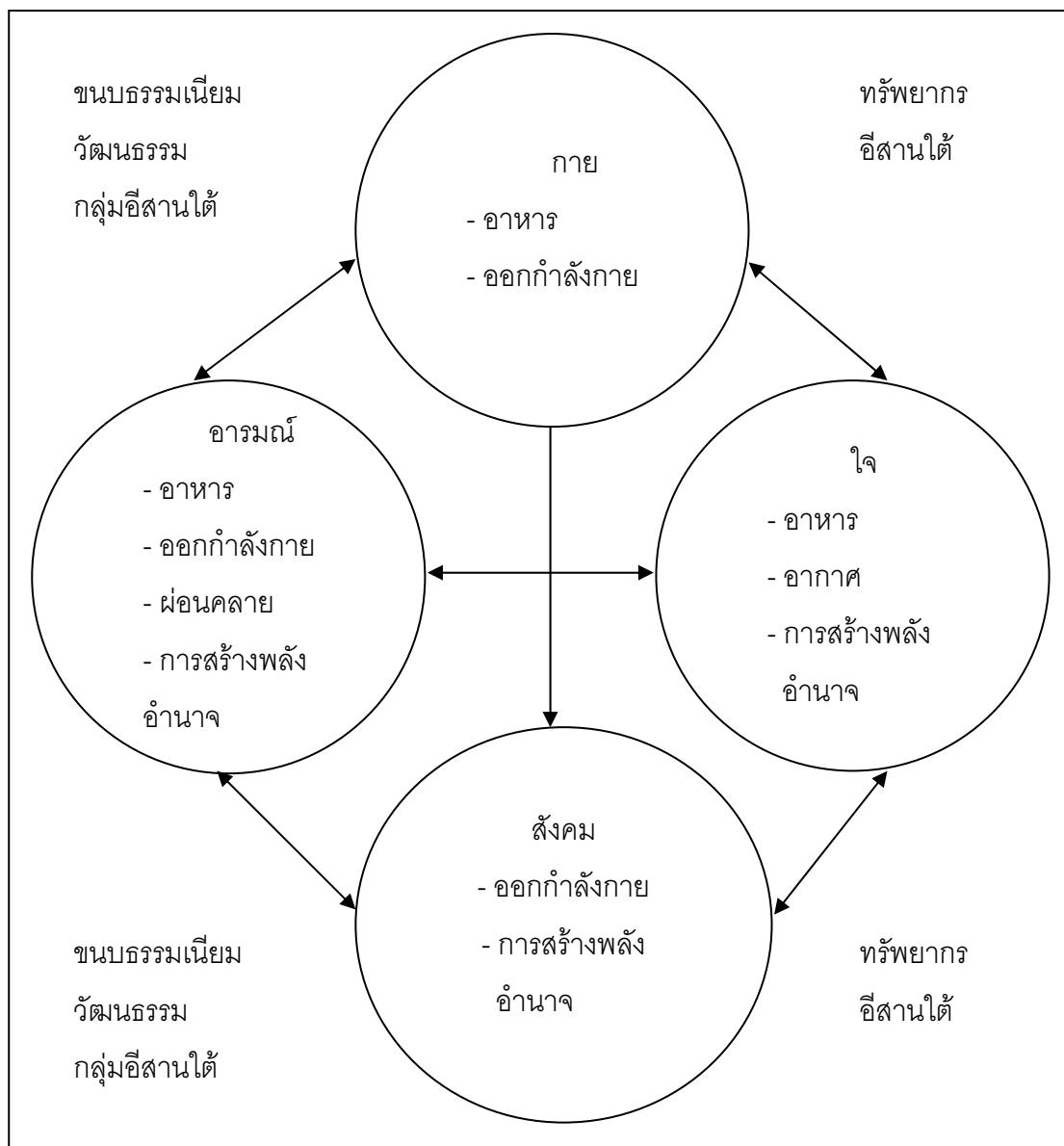
ภาพที่ 2.1 สรุปกรอบแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

อย่างไรก็ต้องเที่ยวเชิงสุขภาพก็ยังคงเป็นที่ต้องการของคนในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของ “สุขภาพแบบองค์รวม” ซึ่งเป็นแนวคิดที่คำนึงถึงการบูรณาการสุขภาพทางกาย จิต สังคม และอารมณ์ และนับวันยิ่งจะมีปริมาณความต้องการมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนสร้างสุขภาพมากกว่าซ่อมสุขภาพ แนวคิด “สุขภาพแบบองค์รวม” เน้นให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพที่ดีด้วยตนเอง ด้วยการพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อสุขภาพ ขณะเดียวกันก็เรียกร้องให้ทุกส่วนของสังคมหันมามุ่งเน้นสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นตัวตั้งในการพัฒนาประเทศ โดยไม่ละเลยผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมดังที่เคยปฏิบัตามาในอดีต

แนวคิดสุขภาพองค์รวม ไม่เพียงแต่จะเน้นว่าต้องหาทางถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ประชาชนนำไปประยุกต์ปฏิบัติด้วยตนเองเท่านั้น แต่ยังใส่ใจต่อการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของประชาชนอีกด้วย สุขภาพตามแนวคิด “ระบบสุขภาพองค์รวม” จึงเป็นเรื่องของการบริหารจัดการให้มีการนำมาใช้และปฏิบัติ โดยการบูรณาการทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มปฐมชนชีวินถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ผ่านบูรณาการอยู่ในระบบสังคม-สิ่งแวดล้อมของชุมชน โรงเรียน ที่ทำงาน สาธารณสถาน ป่าเขา ศาสนาสถานของประเทศไทย โลก หรือจักรวาล ในมิติของสุขภาพดี ไม่ได้ ป่วยไข้ หรือตาย ที่ชีวิตมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในระบบสุขภาพ (สุราภรณ์ อาชานุภาพ, 2541) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนายแพทย์วิชาญ เกิดวิชัย (2541) เชื่อว่าการเป็นคนหรือเป็นมนุษย์นั้นประกอบกัน ขึ้นมาจากการร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) จิตวิญญาณหรือความเชื่อศรัทธา (Spiritual) และสังคม (Social) ซึ่งทั้ง 4 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดเสียสมดุลไป ก็จะทำให้ส่วนอื่นๆ พลอยได้รับผลกระทบไปด้วย ฉะนั้นในการให้บริการสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล หรือการฟื้นฟูสภาพ ก็ควรทำทั้ง 4 มิตินี้เป็น一体 ด้วยเหตุนี้ นอกจากบริการทางการแพทย์สมัยใหม่แล้ว ที่นี่ยังมี “ศูนย์การแพทย์ทางเลือก” สำหรับประชาชนที่สนใจการรักษาสุขภาพด้วยพืชสมุนไพรและแพทย์ทางเลือก และควรจัดให้มี “หัวรับสุขภาพ” เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เน้นสุขภาพแบบองค์รวม

2.2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน(Sustainable Tourism Development)หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันท่วงคุณค่าอย่างชาญฉลาดสามารถรักษาเอกลักษณ์ของ ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ได้โดยที่สุดและให้ประโยชน์ได้ตลอดกาล

yananที่สุดกล่าวโดยสรุป การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คือหลักการจัดการเพื่อให้รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถดำรงอยู่ได้มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตาม แต่ทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศไทย ไม่เสื่อมคลาย เป็นฐานบริการที่มีผลกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอตาม ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดขึ้นหรือหากมีต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด จึงสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้ (สำนักประชาสัมพันธ์, 2549)

แนวคิดของการเดินทางท่องเที่ยวในโลกปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย จึงเลือกการเดินทางตามความสนใจของตนเองแต่ละครั้ง ต้องคำนึงถึงความต้องการเงินและเวลา ดังนั้นจึงเลือกรูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งที่มีหลากหลายในท้องถิ่นต่าง ๆ รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ตามที่นักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์กรท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO.) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association : PATA) ได้คิดรูปแบบการบริการ ที่สอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น โดยใช้หลักการของแผนแม่บทของโลกหรือ Agenda 21 เป็นกรอบการจัดการ ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน(Sustainable tourism development) แนวคิดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม ปรับเปลี่ยนแนวคิดการจัดการเข้ากับกระแสโลกที่เปลี่ยนไปจากสังคมบริโภคนิยมเข้าสู่สังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้น ขอบเขตของการพัฒนา จึงครอบคลุม ทุกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน (All tourism should be Sustainable Tourism : Dowling, 1995) โดยคำนึงถึงหลักการปฏิบัติ 4 ประการคือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547)

1. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ชนบกรุณเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ชนบกรุณเนียม วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน(เอกลักษณ์และอัตลักษณ์)

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้เป็นพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องประสานการจัดการร่วมกัน เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

4. การประสานความต้องการและกำหนดแผนงาน ทางเศรษฐกิจ การทำงานอยู่ของสังคม
และ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น นอกจากประชาชนเจ้าของพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพันธมิตร (Partnership) และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จะต้องร่วมกันจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล นับจากหน่วยงานฐานรากจนถึงสูงสุด (Bottom-up Management for Sustainable Tourism) ได้แก่ การร่วมกันยอมรับ กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ การวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว การสร้างมาตรฐานการบริการ เป็นต้น

ดังที่จังหวัดเชียงใหม่นายธงชัย วงศิริยณุทอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ประชุมคณะกรรมการและคณะ จัดงาน “วิชาชีวสุขภาพ 49” ซึ่งเป็นความร่วมมือของจังหวัดเชียงใหม่ สมาคมส่งเสริมบริการสุขภาพเชียงใหม่ และสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเชียงใหม่ จัดขึ้น ในระหว่างวันที่ 9 – 13 กุมภาพันธ์ 2549 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของเศรษฐกิจ ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มจังหวัดล้านนา กิจกรรมที่จัดขึ้น อาทิ นิทรรศการเชียงใหม่กับการเป็นศูนย์กลางบริการด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพรไทย การวัดสมรรถนะร่างกาย การบริการและกิจกรรมของสมาคมส่งเสริมสุขภาพ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว และสมาคมไทยล้านนาสปา การจัดกิจกรรมแสดงผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพ พงงาน กิจกรรมแสดงบนเวที การเสวนาวิชาการ การเจรจา การค้า และกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย (สำนักประชาสัมพันธ์, 2549)

ส่วนจังหวัดระนอง มีการขับเคลื่อนเวทีสมัชชาสุขภาพของจังหวัดระนอง มีกระบวนการขับเคลื่อนที่นำสนใจ เนื่องจาก “การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” ได้ถูกบรรจุเป็นวิสัยทัศน์ในยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด และมีแกนสมัชชาสุขภาพซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาการผังเมือง เช้าไปมีส่วนร่วม

ในการผลักดัน และร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและวิทยากรในโครงการสร้างวิถีชีวิตแห่งสุขภาพ (ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว) จ.ระนอง มีการทีมสนับสนุนช่วยประสานงาน ช่วยในการประสานงานกับเครือข่ายระดับชุมชนได้เป็นอย่างดี มีความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งคนในภาครัฐ ที่สนใจและมีปฏิบัติการที่เป็นจริง เช่น เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม พัฒนาการ จังหวัด และกลุ่มที่เป็นการรวมตัวของคนในชุมชนและเยาวชน เช่น กลุ่มปางตึกฯ กลุ่มเยาวชนที่จัดรายการวิทยุเพื่อชุมชน (สวท.ระนอง) ความร่วมมือดังกล่าวเกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมตามแผนงานยุทธศาสตร์ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางจังหวัดที่ผ่านมา (การฝึกอบรมและศึกษาดูงานร่วมกัน) และมีแผนที่จะมีโครงการอบรมอาสาสมัครนำเที่ยว จ.ระนอง สำหรับ วุ่นเยาวชนและประชาชนทั่วไปและจนท.รัฐท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ได้เกิดการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เพื่อสุขภาพที่ยั่งยืน และเป็นโอกาสที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและการรับประยุญ์จากการท่องเที่ยว ดังกล่าวโดยตรงมากขึ้น (กรมอนามัย, 2547)

ดังนั้นโอกาสในการขับเคลื่อนประเด็นสุขภาพเข้าไปในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน มีสูงมาก เพราะมีการประสานแผนกับทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรจากชุมชนในเรื่อง การนวดแผนไทย การบริการสปาและน้ำแร่ และความรู้เรื่องการใช้สมุนไพร การแพทย์แผนไทย อาหารปลดสารพิษ อาหารเพื่อสุขภาพ เพื่อเตรียมบุคลากรให้บริการด้านสุขภาพในระดับชุมชนให้มีความพร้อมมากขึ้น นอกจากนี้เวที สมัชชาสุขภาพจังหวัดระนอง ที่จะจัดหลังจากการอบรมอาสาสมัครนำเที่ยว จ.ระนอง น่าจะได้ ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และคงชัดขึ้นในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งภาคร่วมระดับ จังหวัดและระดับชุมชน ซึ่งจะสามารถขยายผลด้านการสื่อสารเผยแพร่ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในช่วงเดือน มิถุนายนปี พ.ศ. 2550 ที่จะมีการอบรมผู้นำการท่องเที่ยว และการลงพื้นที่ศึกษาดูงาน (พัฒนจรินทร์ สวนแก้วมณี , 2549)

2.2.3 เอกสารเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1) จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ทางการท่องเที่ยว มีหน่วยงานและองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพสูง จังหวัดหนึ่ง เนื่องจากมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ผลิตภัณฑ์ และสินค้าอุปโภคบริโภคที่มี

คุณภาพ เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไป มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชาวปราสาท ชุมชนสมัยขอมโบราณที่ปราสาทหินพิมาย ปราสาทหินพนมวัน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณ ภูมิอากาศของจังหวัดนครราชสีมา มี 3 ฤดู คือฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลมาจากลมรสุนตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็นอยู่เพียง 2 เดือน คือเดือนธันวาคมและ มกราคม ได้รับกระแสลมหนาวจากประเทศไทย และฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมรสุนตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลเจนใต้ และอ่าวไทย

ทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัดมีป้าไม้ ไม้กระยาลัย และแร่ธาตุ ได้แก่ หินปูน เกลือหิน และหินอ่อนสินค้าที่มีเชื้อเสียงได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาจากด่านเกวียน ผ้าไหมผ้ามัดหมี่จากปักทองชัย กระเป้าและ เสื้อกันหนาว เครื่องจักสานด้วยเส้น hairy ผลิตภัณฑ์อาหารได้แก่หมูยอ หมูหยอง หมูแผ่น ไส้กรอก แหนม และกุนเชียง แหล่งท่องเที่ยวที่มีเชื้อเสียงในจังหวัดนครราชสีมาประกอบ ธรรมชาติ และมีสถานที่พักที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลายแห่ง เช่น อำเภอปากช่อง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกก่องแก้ว น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวไทร น้ำตกผากลัวยไม้ น้ำตกเหวประทุน น้ำตกเหวนรก อำเภอศรีคิ้ว ได้แก่ เชื่อนลำตะคง โรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคง แบบสูบกลับและอ่างเก็บน้ำชั้บประตู เป็นต้น

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรหลากหลายรูปแบบ และมีแหล่งท่องเที่ยว และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้หลายอำเภอ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวกลุ่มอีสานได้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ซึ่ง มีเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น (เพญศรี เจริญวนิช และคณะ, 2543) อาหารพื้นบ้าน พืชผักผลไม้สมบูรณ์ ระบบขนส่งภายในจังหวัด และข้าวไปยังจังหวัดข้างเคียงสะดวก

2) จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศของจังหวัดบุรีรัมย์ พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสูง ภูมิอากาศของจังหวัดบุรีรัมย์ ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศหนาวเย็น เศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ มีผลิตภัณฑ์มวลรวม 21,086.294 บาท รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 14,870 บาท ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว การเดินทางสะดวกทั้งทางรถบัส รถประจำทาง รถไฟ เครื่องบิน นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวให้บุรีรัมย์เป็นเมืองท่องเที่ยว ควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมระหว่างอิสเทอรอనชีบอร์ดกับอินโดจีน เป้าหมายส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมาพักในบุรีรัมย์เพิ่มขึ้น

3) จังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประมาณ 2-3 แห่ง ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาประสบกับปัญหาเรื่องไข้หวัดนก ทำให้นักท่องเที่ยวชะลอการตัดสินใจเข้าพักในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยว และเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลูกคดีลึกลึกลึกลึก คลื่นขันบันได มีเทือกเขา พนมดงรักกันเป็นแนวยาวจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก ภูมิอากาศของจังหวัดศรีสะเกษอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัด ศรีสะเกษ มีผลิตภัณฑ์มูลรวม 17,096,439 ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อปี 12,702 บาทต่อปี

การเดินทาง รถประจำทาง รถไฟฟ้า โดยการพัฒนาการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ต้นลำดวนและนกพันธุ์ต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ผาโมอีแดง น้ำตก ห้วยจันทร์ น้ำตกสำโรงเกียรติ น้ำตกพรหมวิหาร น้ำตกภูมิลักษอน

4) จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เคยเป็นบริเวณที่ตั้งของเมืองโบราณพื้นที่ในจังหวัดสุรินทร์ซึ่งกระจัดกระจายไปด้วยปราสาทโดยทั่วไป ภูมิประเทศเป็นลักษณะพื้นที่ภูเขา พื้นที่ลูกคดีล่อนลาด และพื้นที่ราบ มีภูมิอากาศฤดูฝนอยู่ในช่วงเดือนพฤษภา-ตุลาคม ฤดูหนาวอยู่ในช่วงเดือน พฤศจิกายน-มกราคม ฤดูร้อนอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน เศรษฐกิจภาพรวมของจังหวัดสุรินทร์มีผลิตภัณฑ์มูลรวม 18,635081 ล้านบาท มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 14,064 บาท ทรัพยากรที่สำคัญ คือไม้กระยาเลย พืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ปอแก้ว ปอกรเจา และถั่วลิสง อาชีพที่สำคัญ คือ ทำนา ปลูกพืช ประมง เลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมการเกษตร และการค้า สินค้าพื้นเมือง ได้แก่ผ้าไหม ผ้าฝ้าย เครื่องเงิน หัวผักกาดทองหวาน-เค็ม หมูหยอง หมูแผ่น มีสาธารณูปโภคดังนี้ ไฟฟ้า ทั้งหมด 23 แห่ง กระแสไฟฟ้า 185,754,480 หน่วย ประจำ จำนวนหมู่บ้านที่มีน้ำประปาใช้ร้อยละ 10.1 และ 89.9 ของหมู่บ้านทั้งหมด ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์มีดังนี้ วนอุทยานพนมสวาย อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สนสองใบ เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ประมาณ 2-3 แห่ง

5) จังหวัดอุบลราชธานี

มีเนื้อที่ 15,744.85 ตารางกิโลเมตร นับว่าใหญ่เป็นที่ 2 รองจากจังหวัดนครราชสีมา มีประชากร 1,679,869 คน พบรากฐานทางโบราณคดีที่บ่งบอกว่า จังหวัดอุบลราชธานีเคยเป็นซุ่มชนเมือง และเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรขอม ภูมิประเทศอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 227 ฟุต เป็นที่ราบลูกคดีล่อนลาดเอียงสูงที่ราบท่อนกลาง บริเวณที่แม่น้ำชีมาบรรจบกับแม่น้ำมูลซึ่งไหลผ่านกลางจังหวัดจากทิศตะวันตกมาทิศตะวันออก ทิศใต้มีเทือกเขาพนมดงรัก กันดเคนไถกับกำแพงช้างและ

ລາວ ກຸມົມອາກາສຂອງຈັງຫວັດອຸປະລາດຈານນີ້ເປັນເຊື້ອທີ່ມີປິຣົມານັ້ນຄ່ອນຂ້າງສູງ ອຸດູຜົນ ເວີມຕັ້ງແຕ່ ເດືອນພຸດືກາຄມ-ເດືອນຕຸລາຄມ ໂດຍໄດ້ຮັບອີທີພລມາຈາກລມນຮສມຕະວັນຕົກເລີຍໃຕ້ ເສຣະສູກິຈໃນ ພາກພວມຂອງຈັງຫວັດອຸປະລາດຈານນີ້ ມີຜລກັນທີ່ຮວມ 30,477.527 ລ້ານບາທ ຮາຍໄດ້ເນີລີຍຕ່ອປີ 15,479 ບາທ ອາຊີ່ພທີ່ສໍາຄັນ ຄື່ອ ທຳນາ ທຳໄວ່ ອຸດສາຫກຮົມ ປະມານ ປະລຸດ ແລ້ວທ່ອງເຖິງປະເກທ ອຮມໜາຕີໄດ້ແກ່ ອາດວັດໃຕ້ ອາກຄູ ເຊື້ອ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີແກ່ຕະນະ ຄໍ້ເຫວສິນຮັບຮັບ ເສາເນີລີຍ ແກ່ຕະ ນະ ນໍ້າຕົກຕາດໂຕນ ແມ່ນໍ້າສອງສີ ເຂື້ອນປາກມູລ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີພາແຕ່ມ ຄໍ້ມືດ ນໍ້າຕົກສ້ວຍສວຽກ ນໍ້າຕົກທຸ່ງນາເມື່ອງ ນໍ້າຕົກແສງຈັນທົ່ງ ນໍ້າຕົກທ້າຍທ່າຍໃໝ່ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີກູຈອງ-ນາຍອຍ ນໍ້າຕົກຄໍ້າ ນຳເຕວ ລານພລານຍາວ ເຂື້ອນສົຣິນໂຮ ແກ່ສະພູອ ບ່ອນໍ້າບຸນ ປ່າດງນາທາມ ກາຣເດີນທາງ ໃຊ້ທາງໜລວງ ມາຍເລຂ 1 ໂດຍຮັປປະຈຳທາງ ວິໄຟ ເຄື່ອງບິນ

ສັກຍາພັດ້ານກາຮ່າທ່ອງເຖິງ

ນີ້ຢັບຢາຍກາຮ່າພັດ້ານກາຮ່າທ່ອງເຖິງ

- 1.ເປັນຄູນຍົກລາງກາຮ່າທ່ອງເຖິງຂອງກາຄອືສານລ່າງ ແລະຍກະດັບຂຶ້ນເປັນນານາໜາຕີທີ່ມີຄວາມ ສມດຸລຂອງ ກາຮ່າພັດ້ານ
- 2.ຂໍາຍ້າສູນທ່ອງເຖິງໂດຍເພີ່ມວົງຈະເຂື້ອມໂຍງກັບຈັງຫວັດໄກລໍເດີຍ
- 3.ສັນບັນສຸນປ່ວບປຸງແລ່ວ່າທ່ອງເຖິງ ໂດຍຮັກໜາສິ່ງແວດລໍ້ມທີ່ດີຂອງແກ່ລ່ວງທ່ອງເຖິງ ອຮມໜາຕີ
- 4.ຍກະດັບຄວາມພວ່ມດ້ານບວກຄາກພື້ນສູນໃໝ່ໃນຮະດັບທີ່ເຂົ້ອຕ່ອກກາງຂໍາຍາຍຕ້ວ ເປັນຈັງຫວັດ ທີ່ມີສັນຕິພາບທີ່ມີຜລິດກັນທີ່ກາຮ່າທ່ອງເຖິງເຊີ້ງສູງພາພີໄດ້ໜ່າຍແໜ່ງ ແລະສາມາດເຂື້ອມໂຍງ ໄປສູກລຸ່ມປະເທດເພື່ອນບ້ານ

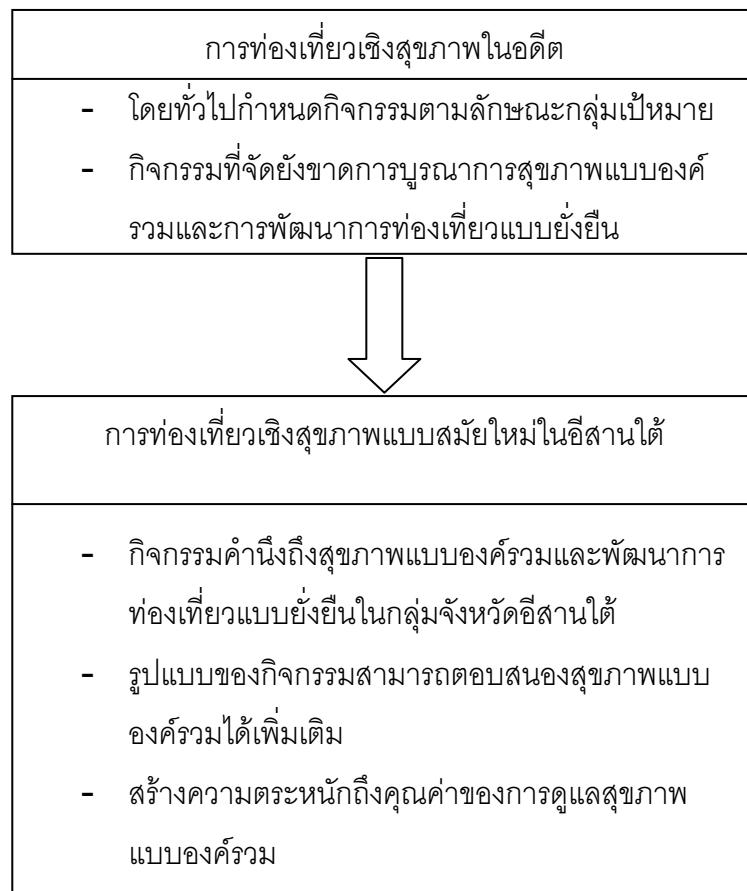
6) ຈັງຫວັດຊ້າຍກຸມົມ

ຈັງຫວັດຊ້າຍກຸມົມ ມີເນື້ອທີ່ປະມານ 12,778 ຕາງາກໂລເມຕຣ ຕັ້ງຢູ່ບຸນສັນຂອບທີ່ຈຳກັດສູງອືສານ ຂຶ້ງມີພື້ນທີ່ຕິດຕ່ອກກັບກາຄກລາງແລກກາຄເໜື້ອ ເປັນຈັງຫວັດທີ່ມີພື້ນທີ່ປໍາມາກທີ່ສຸດຈັງຫວັດໜຶ່ງໃນກາຄ ອືສານ ມີເທືອກເຂາທີ່ສໍາຄັນໄດ້ແກ່ ກຸພັງເໜຍ ກຸແລນຄາ ກຸພູມາຝຶກ ອັນເປັນຕົ້ນກຳເນີດແມ່ນໍ້າໜີ ເປັນ ດິນແດນແໜ່ງທຸ່ງດອກກະຈຸເຈິ່ງ ແລະມີອາຍຮວມຂ້ອນທັບກັນໜ່າຍສມັຍ ຕັ້ງແຕ່ສົມຍ້າທວາວັດ ສມັຍຂອມ ຈົນເຖິງອີທີພລລາວລ້ານໜ້າງ ມີກາຮ່າດັ່ງນີ້ ມອහິນຂາວ ນໍ້າຕົກເທັນາ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີປໍາທິນຈານ ນໍ້າຕົກພາເຂີຍ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີກຸແລນຄາ ອຸທຍານແໜ່ງໜາຕີຕາດໂຕນ ເຂື້ອນຈຸ່າປະກວດ ກາຣເດີນທາງ ວິໄຟ ຈາກຈຸງເທິງ ໃຊ້ເສັ້ນທາງໜລວງມາຍເລຂ 1 (ຄັນພໜລໄບທິນ) ຊົ່ງສະບູງຮີ ແກ່ຂວາໄປຕາມເສັ້ນທາງ ຜລວງມາຍເລຂ 2 (ຄັນມືຕຽກພາພ) ແລ້ວແຍກຂ້າຍເຂົ້າສູ່ທາງໜລວງມາຍເລຂ 201 ທີ່ອຳເກອສີ້ວິ ຜ່ານອຳເກອດ່ານໜຸ່ນທດ ອຳເກອຈຸດຸຮັສ ເຂົ້າສູ່ຈັງຫວັດຊ້າຍກຸມົມ ອວມຮະຍະທາງປະມານ 342 ກິໂລເມຕຣ

รถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) มีรถด่วน รถเร็ว กรุงเทพฯ-หน่องคาย บริการทุกวันโดย ลงที่สถานีน้ำในญี่ปุ่น จำนวนสามารถต่อรถโดยสารประจำทางไปชัยภูมิอีก 51 กิโลเมตร รถโดยสาร ประจำทาง มีบริการเดินรถ กรุงเทพฯ-ชัยภูมิ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมงครึ่ง เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประมาณ 2-3 แห่ง

2.2.4 สรุปวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2.3 สรุปวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ในอีสานใต้

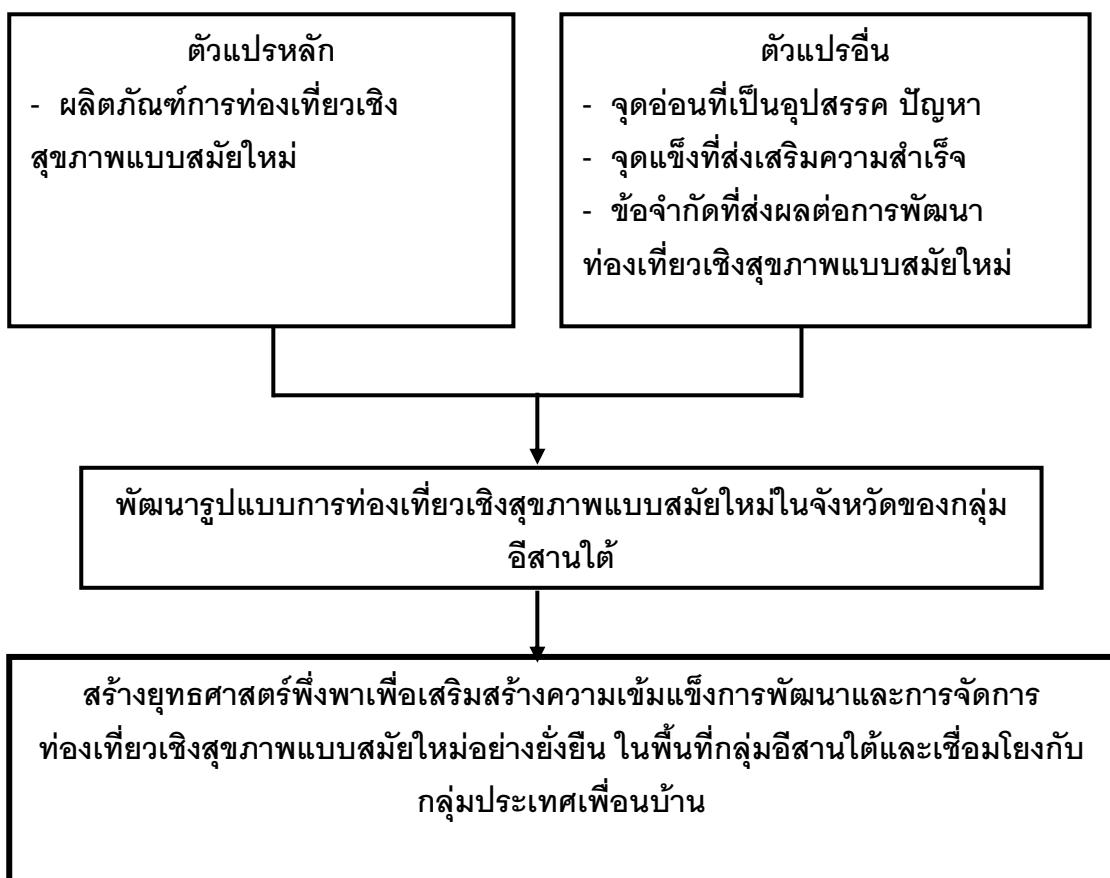
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 บทนำ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ ใช้วิธีการวิจัย เที่ยงคุณภาพ (Quality Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) บทนี้จะกล่าวถึงกรอบแนวคิดการวิจัย และวิธีการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.3 ระเบียบวิธีการวิจัย

3.3.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

การศึกษาวิจัยวัตถุประสงค์ข้อนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ โดยคณวิจัยจะศึกษาเอกสารให้เห็นภาพกว้าง ๆ โดยรวมของสถานที่ที่ต้องการศึกษา และข้อมูล เชิงลึกในระดับผู้ประกอบการและ/หรือสถาบันต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบสมัยใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการห้องห้ามที่ ดูแลแหล่งท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยวชาวไทย และเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

1) ผู้อำนวยการห้องห้ามที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว/ สถานที่ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน ในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสานใต้ ที่มีศักยภาพสามารถจัดรายการกิจกรรมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบใหม่ ที่มีองค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพ 4 อ. คือ การบริการที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อนที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย และการจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ ภายในระยะเวลาอย่างน้อย 2 วันโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

2) นักท่องเที่ยวชาวไทย คณวิจัยได้สำรวจข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในสถานที่ที่ มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม 2549 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสัดส่วน ซึ่งเป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และชัยภูมิในช่วงเวลาดังกล่าว (รายละเอียดดังตารางที่ 3.1)

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในสถานที่ที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม 2549 ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่

ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว (คน)	นักท่องเที่ยว (คน)
15	200
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 215 คน	

3) เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ แผ่นพับแนะนำแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานใต้ วารสาร นิตยสาร สื่อประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ลีฟ์โซ้มีเซนเซอร์ของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว เวปไซด์ต่าง ๆ เช่น เวปไซด์ของจังหวัดเชียงใหม่ ใจกลางเชียงใหม่ ใจกลางเชียงใหม่ เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1.1) การสร้างเครื่องมือ :- คณวิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง หลังจากได้แนวทางจากการรวบรวมวรรณกรรม และเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว โดยมีประเด็นสำคัญที่สอบถาม 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- ก่อนนำไปใช้รวบรวมข้อมูลได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาพ 2 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา

2) แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

2.1) การสร้างเครื่องมือ :- คณวิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง หลังจากได้แนวทางจากการร่วบรวมวรรณกรรม และเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว โดยมีประเด็นสำคัญที่สอบถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

2.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- ก่อนนำไปใช้รับรวมข้อมูลได้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวจำนวน 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสุขภาพ 2 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) สำรวจเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดประเภทผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ (Documentary Analysis)
- 2) สุมศึกษาแหล่งผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัด 6 จังหวัดอีสานใต้ ที่ได้จากเอกสาร โดยติดต่อประสานงานกับ ผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มีผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพ เพื่อนัดหมายขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมแบบเจาะลึกถึงนโยบายและทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และขออนุญาตเข้าไปสอบถามข้อมูลจากนักท่องเที่ยว บันทึกภาพ บันทึกเสียง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนที่จะสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ต่อไป
- 3) สุมสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม ณ แหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แบบสมัยใหม่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ที่ได้จากการร่วบรวมจากเอกสาร การสอบถาม การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ

ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว 15 คน แบ่งเป็นข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แสดงผลเป็นร้อยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเป็นแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ แสดงผลเป็นร้อยละ เช่นกัน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ที่ได้จากการสอบถาม การสัมภาษณ์ จากรุ่นเดียวกัน คือ กลุ่มนักท่องเที่ยว 200 คน แบ่งเป็นข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ องค์ประกอบที่นำมาใช้ในการตัดสินเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แสดงผลเป็นร้อยละ

3.3.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การศึกษาวิจัยวัตถุประสงค์ข้อนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ คณวิจัยดำเนินการดังนี้

1) นำผลการศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสาน ให้แบบสมัยใหม่ มาพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 2 รูปแบบ

2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่คณวิจัย พัฒนาขึ้นมาโดยใช้กรอบแนวคิดของสุขภาพแบบองค์รวม มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ได้แก่ การออกกำลังกาย การจัดบริการอาหารสุขภาพ การผ่อนคลายอารมณ์ และ การจัดที่พักให้ถูกสุขลักษณะ และสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว นำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ไปใช้กรองคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ตรงตามกรอบแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวม นำรูปแบบ 1 รูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง วัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และสอบถามผู้ประกอบการการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของสถานบริการสุขภาพ ถึงความเป็นไปได้ต่อการนำ

รูปแบบการท่องเที่ยวฯ ไปนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวทั่วไป และนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้ที่ต้องการสร้างเสริมสุขภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีสำนักงานในจังหวัดกลุ่มอีสานได้จำนวน 55 คน , เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ จำนวน 100 คน และนักท่องเที่ยวที่เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่อาสาร่วมกิจกรรมที่จัดให้และใช้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มอีสานได้ รูปแบบระยะเวลา 2-3 วัน เป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ มาก่อน จำนวน 30 คน

2) กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีบริษัทตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ ซึ่งตอบรับคำเชิญและยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมสัมมนา จำนวน 30 คน

3) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ จำนวน 30 คน

(รายละเอียดดังตารางที่ 3.2)

ตาราง 3.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว, ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของสถานบริการสุขภาพในจังหวัดกลุ่มอีสานได้ ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน

นักท่องเที่ยว (คน)	ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว (คน)				ผู้เกี่ยวข้องกับการจัด โปรแกรมการท่องเที่ยว ของสถานบริการสุขภาพ (คน)
	จังหวัด นครราชสีมา	จังหวัด ชัยภูมิ	จังหวัด อุบลราชธานี	จังหวัด สุรินทร์	
30	14	1	14	1	30
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 90 คน					

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ระยะเวลา

2-3 วัน

1.1) การสร้างเครื่องมือ :- คณะกรรมการขึ้นมาโดยใช้กรอบแนวคิดของสุขภาพแบบองค์รวม มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ได้แก่ การออกกำลังกาย การจัดบริการอาหารสุขภาพ การผ่อนคลายอารมณ์ และการจัดที่พักให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสอบถามนักท่องเที่ยวในช่วงแรกของการวิจัย

1.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- คณะกรรมการขึ้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยว และด้านสุขภาพจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ตรงตามกรอบแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวม

1.3) จัดตารางกิจกรรมในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ฯ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักการการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน ที่จัดให้กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

วันที่	เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
วันที่ 1	0700	เดินทางเข้าที่พัก	อ = อาศัย, อ = อนามัย
	0730	ประเมินสุขภาพเบื้องต้น	อ = อนามัย
	0800	รับประทานอาหารเช้า อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	0900	กิจกรรมออกกำลังกาย สรับการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	อ = ออกกำลังกาย
	12.00	รับประทานอาหารกลางวัน อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	13.00	พักผ่อน	
	14.00	กิจกรรมออกกำลังกาย สรับกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์	อ = ออกกำลังกาย และ อ = อารมณ์
	15.00	อาหารสับเคียงดีมระหว่างเมือง อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	16.00	สปาเพื่อสุขภาพ หรือ สุคนธบำบัด หรือการกดจุด หรือการนวดเพื่อสุขภาพ	อ = อารมณ์
	17.00	กิจกรรมออกกำลังกาย สรับผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ระยะสั้น ๆ	อ = ออกกำลังกาย

	18.00	รับประทานอาหารเย็น อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
วันที่ 2	07.30	กิจกรรมการฝึกคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การทำบุญฯ	อ = อารมณ์
	เวลาอื่น ๆ	เช่นเดียวกัน และสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับ สถานที่ท่องเที่ยว	
วันที่ 3	07.30	กิจกรรมการฝึกคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การทำบุญฯ	อ = อารมณ์
	เวลาอื่น ๆ	เช่นเดียวกับวันที่ 1 และสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม กับสถานที่ท่องเที่ยว	
	18.00	ประเมินสุขภาพก่อนเดินทางกลับ	อ = อนาคต
		เดินทางกลับ	

2) ชุดภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสาน
ได้ จำนวน 3 เล่ม

2.1) การสร้างเครื่องมือ :- เป็นชุดภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
แบบสมัยใหม่ ที่คนวิจัยได้รวบรวมเป็นสมุดภาพสี มีจำนวน 3 เล่ม เล่มละ 2 จังหวัด เป็นภาพ
ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านต่าง ๆ

2.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
ความถูกต้อง ตรงตามกรอบแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวม และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ
สมัยใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่ม
จังหวัดอีสานได้

1.1) การสร้างเครื่องมือ :- คณวิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินความพึงพอใจของกลุ่ม
ตัวอย่างต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ด้านต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
แบบสมัยใหม่ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 ข้อมูล
ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่จัดให้ ส่วนที่ 3 ข้อมูลความ
คิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ทั้ง 4 อย่าง

1.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
ความถูกต้อง ตรงตามกรอบแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวม และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ
สมัยใหม่

2) แบบสอบถามผู้ประกอบการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

2.1) การสร้างเครื่องมือ :- คณะกรรมการวิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ด้านความต้องการนำไปใช้ ความเป็นไปได้ในการเสนอแนวคิดการท่องเที่ยวในให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว และผู้สนใจทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากใช้รูปแบบการท่องเที่ยวฯ แบบนี้

2.2) การตรวจสอบเครื่องมือ :- โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้อง ตรงตามกรอบแนวคิดด้านสุขภาพแบบองค์รวม และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 คือ การสัมมนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการสร้างสุขภาพ กิจกรรมที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา

1) การสัมมนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการสร้างสุขภาพ คณะกรรมการวิจัยได้ติดต่ออย่างไม่เป็นทางการโดยไปพบที่บริษัท และ/หรือ โทรศัพท์ติดต่อ เพื่อนัดหมายวันสัมมนา สถานที่จัดการสัมมนา

1.1) คณะกรรมการวิจัยจัดทำเอกสารประกอบการสัมมนา จัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอตัวอย่างแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ของจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ชัยภูมิ และศรีสะเกษ

1.2) คณะกรรมการวิจัยกำหนดประเดิมการสัมมนา เพื่อศึกษาแนวทางการนำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ทั้ง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบฯ ระยะเวลา 2-3 และรูปแบบฯ ระยะเวลา 4-5 วัน ไปใช้ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และให้ตอบแบบสอบถามความเป็นไปได้ในการนำเสนอรูปแบบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ให้นักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องสุขภาพ

1.3) คณะวิจัยแจกแบบสอบถามฯ ให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพ และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางคนเพิ่มเติมหลังเสร็จสิ้นการสำรวจ

2) การทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รูปแบบ ระยะเวลา 2-3 วัน

2.1) คณะวิจัยและผู้รับผิดชอบแหล่งผลิตภัณฑ์เตรียมความพร้อมทุกด้านให้สมบูรณ์ก่อนวันจัดกิจกรรม

2.2) จัดกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรมทั้ง 2-3 วัน บันทึกภาพกิจกรรม

2.3) แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพิ่มเติมภายหลังจากการจัดกิจกรรม
เสร็จสิ้นลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1) ผลการตอบแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แสดงผลเป็นร้อยละ

2) ผลการตอบแบบสอบถาม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สถานบริการสุขภาพที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการสร้างเสริมสุขภาพ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แสดงผลเป็นร้อยละ

3.3.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดำเนินการพร้อมกับการเก็บข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีบริษัทตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีบริษัทตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งเป็นดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมสัมมนา จำนวน 30 คน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ ที่สังคมมา_rwm_sammna ในวันที่คณะวิจัยกำหนดไว้ จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบที่กการสัมมนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกข้อมูลจากสมาชิกที่ร่วมสัมมนา ในสาระเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ ผู้ที่จะได้เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รายละเอียดดังตารางที่ 4.7 ตารางเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสาน ใต้ แนวทางที่ 1 แบบดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 แบบดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ

3.3.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 สร้างยุทธศาสตร์เพิ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สู่ ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้นำนวยการของแหล่งที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จำนวน 6 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการของแหล่งท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

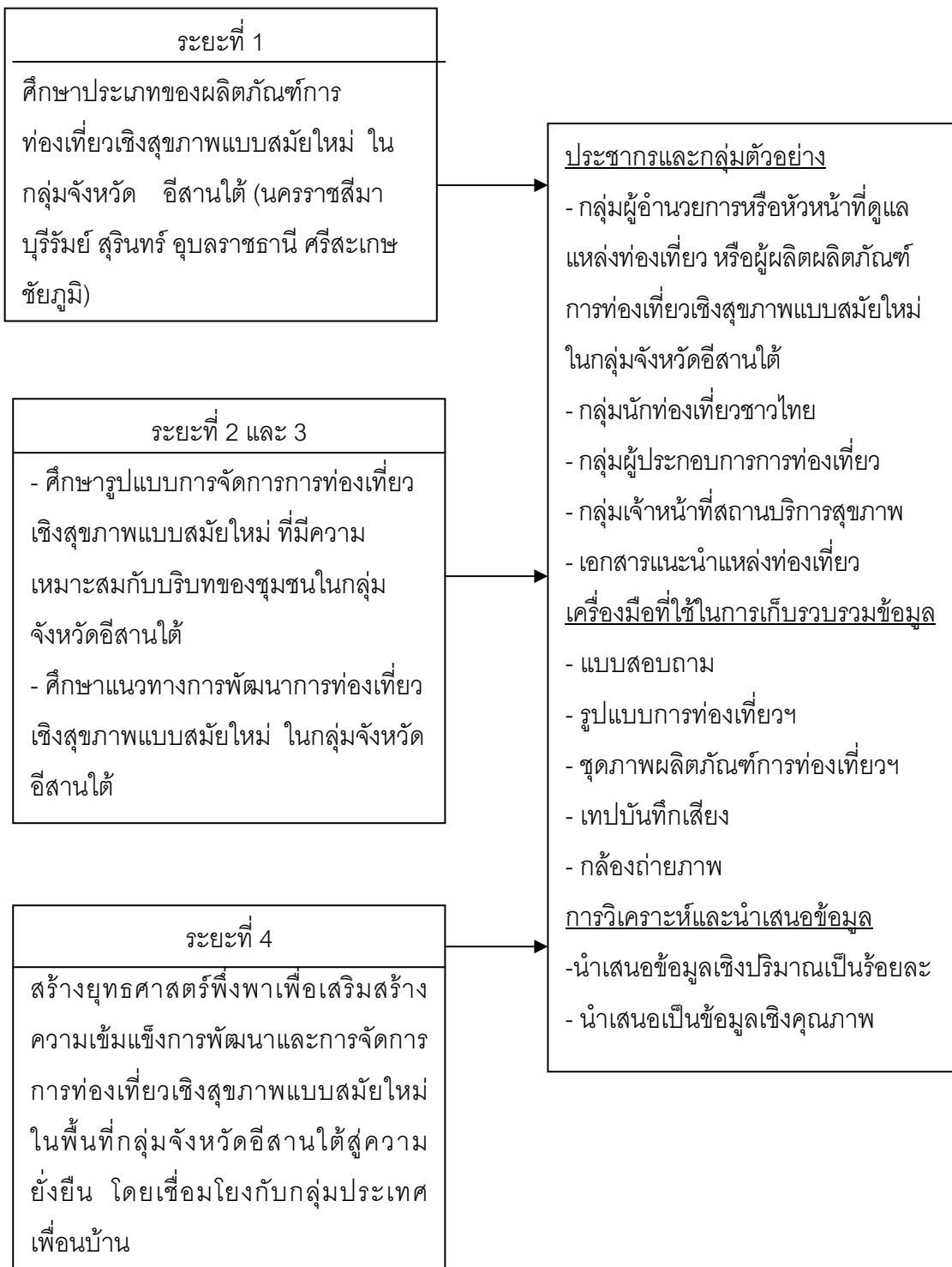
1. นัดหมายผู้อำนวยการของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อขออนุญาตนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการวัดถูประสงค์ที่ 2 และ 3 และขอทราบความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะวิจัย เพื่อค้นหาจุดอ่อน จุดแข็ง แนวทางการส่งเสริม แนวทางการพัฒนา เพื่อสร้างยุทธศาสตร์พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยพยายามเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศ ลาว และกัมพูชา
2. เข้าพบตามเวลาอันดหมาย และรวบรวมข้อมูลในประเด็นสำคัญดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอแนวทางการพัฒนาอยุธยาศาสตร์การท่องเที่ยวในจังหวัดอีสานใต้ โดยคำนึงถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อย่างยั่งยืน และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

3.4 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 3.2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.1 ບໜ້າ

บพนีจะกล่าวถึงผลการศึกษาโครงการที่องค์เที่ยงเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้ นำเสนอเรียงลำดับตามคำถกมารวมตัวอย่างเครื่องมือ วิธีการรวม ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งการอภิปรายผลของโครงการ และข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในด้านต่างๆ

4.2 ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.2.1 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

คําถามการวิจัย 1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ที่ตั้งอยู่ หรือเป็นทรัพยากรูปน้ำของกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานใต้ 6 จังหวัด นครราชสีมาบุรีรัมย์สุรินทร์อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และชัยภูมิ ทำให้นักท่องเที่ยว

การสำรวจแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในจังหวัดกลุ่มอีสาน ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เอกสารแนะนำการท่องเที่ยว สอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว และกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ตามลำดับ กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียงบันทึกเบ็ดข้อมูลตามสถานการณ์จริง การวิเคราะห์ข้อมูลให้รูปแบบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1) ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย (α = อาศัย) ที่มีลักษณะการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
เพื่อการพักผ่อนที่เหมาะสมสมส่วน ผลกระทบสำรวจในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานได้
มีรายละเอียดดังนี้

1.1) จังหวัดนครราชสีมา มีสถานที่พักอาศัยที่เป็นของภาครัฐ และ

เอกสาร และมีองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่มีศักยภาพสูงจังหวัดหนึ่งเนื่องจากมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวตลอดปี แหล่งผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอปักษ์ธนชัย, อำเภอวังน้ำเยีย และอำเภอปากช่อง ตัวอย่างบางส่วนที่ค่อนจะดีคือชุมชนเชิงลึก และพบว่าสามารถจัดเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยอยู่ในระดับดีมากจนได้รับรางวัลจากสถาบันอันทรงเกียรติเป็นเครื่องยืนยัน ใน พ.ศ. 2549 2 แห่ง ได้แก่

1.1.1) สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเยีย ได้รับรางวัลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีเด่น จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวได้มากกว่า 600 คน มีความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี เนื่องจากมีศักยภาพทางด้านบุคลากรระดับบริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานีใส่ใจที่จะดูแลให้ความรู้แก่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของสถานที่แห่งนี้อย่างสวยงาม มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว

1.1.2) อำเภอวังน้ำเยีย สามารถมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวทั้งรูปแบบรีสอร์ท, โฮมสเตย์ได้ มากกว่า 200 คน มีความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี เป็นแหล่งพืชผักผลไม้เพื่อสุขภาพมากที่สุดในจังหวัดนครราชสีมาเป็นส่วนที่ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมาก ได้รับรางวัลเป็นโอมสเตย์ที่มีมาตรฐานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประจำต่อวันละวันเดียว

ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราค่าที่พัก
1. กระท่อม หินนันทภัค	58 หมู่ 17 ต.วังน้ำเยีย อ.วังน้ำเยีย จ.นครราชสีมา ¹ โครงสร้างที่เน้นการออกแบบให้เข้ากับสภาพของธรรมชาติ รอบข้าง บ้านพักแต่ละหลังมีเอกลักษณ์เด่นเฉพาะตัว เช่น บ้านริมแม่น้ำ บ้านริมธาร บ้านริมฝาย และบ้านเตียงนา ที่ใกล้ชิดธรรมชาติ บรรยากาศ ห้องนอนแบบ OUT DOOR	บ้านริมธาร 1,500 / 2 คน/คืน บ้านริมฝาย 2,000 / 2 คน/คืน บ้านริมแม่น้ำ 2,000 / 2 คน/คืน บ้านชุมตระวัน 1,200 / คน/คืน

ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราคาค่าที่พัก
2.บ้าน ไร์กฤษวรรณ	24 ซอยเทศบาล 1 อ.วังน้ำเยี่ยวนครราชสีมา กระท่อมไม้หลังเล็ก ๆ มีระเบียงหน้าบ้านที่สร้างไว้สำหรับการธรรมชาติในสวน พฤกษาขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีบริเวณสำหรับการเดิน และแคมป์ไฟที่มองเห็นทิวเขาเป็นแนวยาว ซ้อนทับกับฟ้าสีฟ้า ภายในเย็น	1,500 / 2 คน/คืน
3.บ้านบุ่งไทร โขมสเตย์	บ้านบุ่งไทร หมู่ 4 ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเยี่ยว จ.นครราชสีมา 30370 โทรศัพท์ 08-1068-6887, 08-5025-8447 สมผัสบรรยายกาศสถานที่พักแบบโขมสเตย์ ขนาดแท็คคลองใช้ชีวิตอยู่กับชาวบ้านจริง ๆ แล้วจะพบว่าบางสิ่งบางอย่างเงินซื้อไม่ได้	150 / คน/คืน อาหาร 70 / มื้อ
4.วิลเลส ฟาร์ม/ ไวน์เนอรี่	103 หมู่ 7 บ้านไผ่งาม ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเยี่ยว จ.นครราชสีมา 30370 บ้านพักในแบบฟาร์มสเตย์ที่รังสรรค์อย่างแสนคลาสสิก ท่ามกลางบรรยากาศสุดโรแมนติกของไร่ oranges และทิวเขียว พร้อมด้วยบริการ การนวดแผนไทย และสปา อยู่ใน ใช้ผลิตภัณฑ์จากอุ่นในไร่ล้วน ๆ หรือจะผ่อนคลาย ลองคอกในสระน้ำเลียบริมผา ชมทัศนียภาพยามบ่าย ชมคอนเสิร์ต คุณภาพในโรงหนังบ้านนอก ยามดึกชุมดาวเกลื่อนฟ้า จิบวิคลอด้วยเสียงดนตรีอันแสนคลาสสิก	1,000-1,500/ คน/คืน
5.บ้านไร์กุล ละวนิชย์	444/4 ต.วังน้ำเยี่ยว อ.วังน้ำเยี่ยว จ.นครราชสีมา 30370 โทรศัพท์ 0-9578-2638, 0-9816-0382 ห้องพักหลากหลายแบบ ท่ามกลางบรรยากาศของสายหมอกในเนยามเช้าโอบล้อมไปด้วยขุนเขาและความสวยงามของธรรมชาติหรือจะการเดินที่ ก่อแคมป์ไฟก็มีบริการ พร้อมเวทีกลางแจ้งและห้องสัมมนาอุปกรณ์ครบครัน	1,500-2,500/ หลัง/คืน

หมายเหตุ ราคาค่าที่พัก เป็นราคาน้ำเสียที่สำรวจในเดือน กันยายน 2549

ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ชื่อที่พัก	ลักษณะ	ราคาค่าที่พัก
6.บ้านไร์ ริมแม่น้ำ	105 หมู่ 1 ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเยี่ยว จ.นครราชสีมา 30370 โทรศัพท์ 08-1760-2781 บ้านพักสไตล์ชนบทเป็นธรรมชาติ เรือนไม้สวยงาม ท่ามกลางแมกไม้เขียวขจีทำให้เกิดความรู้สึกเงียบสงบ เหมาะสมแก่การพักผ่อนโดยแท้	1,500/หลัง/คืน
7.สวนวังน้ำ	บ้านไทยสามัคคี ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเยี่ยว จ. นครราชสีมา 30370 โทรศัพท์ 08-1876-7601, 08-9865- 1310 สถานที่พักที่ออกแบบด้วยบรรยายกาศแบบบ้านสวน บ้าน กลางน้ำ และบ้านพักแบบไทยที่ออกแบบด้วยสถาปัตยกรรม พื้นเมือง สวยงาม ให้เป็นระลอก พาเดินชมความงามสบายน้ำ สร้างความสุขให้ สร้างความสดชื่นได้เป็นอย่างดี	2,000/หลัง/คืน
8.สวน พฤษศาสตร์ รารี	143 ต.ไทยสามัคคี อ.วังน้ำเยี่ยว จ.นครราชสีมา 30370 โทรศัพท์ 08-9826-4258, 08-1824-9257 บ้านพักท่ามกลางสวนธรรมชาติ ในบรรยายกาศส่วนตัวที่ คุณเลือกได้ ถ้าชอบความหุบเหว อยู่สบายน้ำ ก็ต้องบ้านแบบ ทรงไทย แต่ถ้ารักสนุกต้องการใช้ชีวิตแบบกลางแจ้งแล้วล่ะก็ กางเต้นท์ก็เป็นทางเลือกไม่เลว	1,000-1,300/ หลัง/คืน
9. สวน คุณต่อ	เลขที่ 41 หมู่ 3 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเยี่ยว ผู้บริหาร ของเหล่านี้มีแนวคิดเรื่องการดูแลสุขภาพองค์รวมมานาน กว่า 15 ปี มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการด้านอาหารเพื่อ สุขภาพ	2,500/หลัง/คืน

หมายเหตุ ราคาค่าที่พัก เป็นราคาที่สำรวจในเดือน กันยายน 2549

ตารางที่ 4.1 แสดงผลิตภัณฑ์พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ชื่อที่พัก	ที่ตั้ง	ราค่าค่าที่พัก
10. อุทยานแห่งชาติเขา ใหญ่	อำเภอปากช่อง ป่าเขาใหญ่มีพรรณไม้มีค่าและ พืชสมุนไพรนานาชนิดที่สมควรได้รับการดูแล อนุรักษ์ไว้ หมายเหตุ การท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายตาม ลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่าง ยิ่งมีพันธุ์ไม้ที่สามารถเป็นสมุนไพรมากมาย เช่น เตยน้ำ เป็นไม้เลือยที่มีกลิ่นคล้ายตะไคร้ ภายในเมืองลำเลียงน้ำขนาดใหญ่สามารถนำมา ดื่มได้ สวยงาม ใช้ดองเหล้าแก้ปวดหลังปวดเอว กะเพราต้นเป็นไม้ใหญ่ยืนต้น แก้ปวดห้องขับลม เป็นต้น มีสถานที่น่าสนใจอุทยาน ได้แก่ น้ำตกก่องแก้ว น้ำตกผากลัวยไม้ น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวไทร-เหวประทุน น้ำตกเหวนราก น้ำตกไม้ ปล่อง ล่องแก่งลำตะคง เป็นต้น	มีหลายราคา ขึ้นกับลักษณะ ของที่พัก
11. โรงไฟฟ้าพลังน้ำลำ ตะคลอง	อำเภอปากช่อง เป็นสถานที่พักที่สามารถจัด กิจกรรมเพื่อสุขภาพได้	มีหลายราคัตั้งแต่ 1,000 - 1,500 บาทต่อคืน

หมายเหตุ ราค่าค่าที่พัก เป็นราคาน้ำเสียเดือน กันยายน 2549

1.2) จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 4.2 แสดงผลิตภัณฑ์พกอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราค่าค่าที่พัก
อุทยานแห่งชาติน้ำตก ตาดโคน	มีบ้านพักหลายแบบให้เลือกตามจำนวนของ ผู้อาศัยในลักษณะครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาตินี้มีความสนใจที่จะ	บ้านเป็นหลังๆละ 1,000 บาท/คืน แบบกลุ่มคนละ 100 บาท/คน/คืน

ตารางที่ 4.2 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราคาค่าที่พัก
	<p>พัฒนาให้เป็นแหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ เพราะเชื่อว่า มี ทรัพยากรทางด้านสถานที่ บุคคล อาหาร พื้นบ้านที่เหมาะสมกับการดูแลสุขภาพแบบองค์ รวม เป็นบ้านพักแบบหลังและแบบที่พักเป็น กลุ่ม</p> <p>บ้านมีขนาดเล็กสภาพลักษณะบ้านเรือนเป็น บ้านเก่าที่สร้างแบบไม่ปราณีต ใช้ไม้กระดานทำ ฝาบ้าน แหล่งท่องเที่ยวที่คงความเป็นธรรมชาติ ออยู่มาก</p>	<p>บ้านเป็นหลังๆละ 1,000 บาท/คืน</p> <p>แบบกลุ่มคนละ 100 บาท/คน/คืน</p>
อุทยานแห่งชาติ ป่าหินงาม	<p>อุทยานแห่งนี้ ในเทศบาลท่องเที่ยว คือ ระหว่าง เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม อากาศเย็นสบาย มี หมอกหนาในช่วงเช้า ดอกกระเจียวสีสันสดใส บานในปีฤดูฝน เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและ เป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ หากมีการจัด โปรแกรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในช่วง เทศบาลท่องเที่ยวน่าจะได้วับความสนใจมาก และสามารถจูงใจนักท่องเที่ยวที่สนใจเดิน สุขภาพให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น มีห้องพัก ของ อุทยานไม่มาก และไม่คึกคักยกเว้นในช่วงนอก ฤดูท่องเที่ยวเทศบาลดอกกระเจียวในช่วงเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม</p>	500 – 800 บาท/ คืน

หมายเหตุ ราคาค่าที่พัก เป็นราคาน้ำเสียในเดือน กันยายน 2549

1.3) จังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ มีสถานที่ และหน่วยงานที่มีองค์ประกอบของ

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพสูงจังหวัดหนึ่ง เนื่องจากมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ผลิตภัณฑ์ และสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพทรัพยากรที่สำคัญด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสูง

ตารางที่ 4.3 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราคาร่าที่พัก
บุรีรัมย์เลคพาเวอร์ค รีสอร์ท	เลขที่ 123 หมู่ 4 ตำบลสะแกเข้า ที่พัก สิ่งแวดล้อมสวยงาม เจ้าหน้าที่มีความสนใจและ มีแนวคิดที่จะทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีทรัพยากรด้านพืชผักผลไม้ที่สมบูรณ์ เจ้าหน้าที่รีสอร์ทชื่อคุณจารน่า สัตยารักษ์ ให้ข้อมูลว่าเจ้าของกิจการ เปิด ดำเนินการมาแล้ว 5 ปี บนพื้นที่ประมาณ 124 ไร่ แบ่งพื้นที่ออกเป็นหลายส่วน เช่นสวนสนุก ค่ายลูกเสือบ้านพัก (ต่อมานี้ได้บริจาคที่ดินส่วนนี้ ให้เป็นของส่วนงานภาครัฐ) เมื่อก่อนมีส่วนที่ ปลูกผักผลไม้ เช่น ผักต่างๆ และสวนส้มโอ ต่อมานี้ ไม่มีเวลาดูแลจึงไม่ได้ปลูก รีสอร์ทแห่งนี้เป็น แหล่งอนุรักษารสชาติที่มีมากกว่า 150 ชนิด เป็น นกในท้องถิ่น นกต่างถิ่น และนกอพยพนี่ อาจาศหนาวยืน จะมีมากในช่วงเดือน พฤษจิกายน – กุมภาพันธ์ ลูกค้าที่เข้าพักส่วน ใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มาเข้าค่าย ทางรีสอร์ทนี้ มีกิจกรรมดูนก หรือ walk rally แคมป์ไฟ ถ้า นักท่องเที่ยวต้องการ ด้านหน้าของบ้านหันเข้า หาอ่างเก็บน้ำ มีระเบียงกว้างสำหรับนั่งพักผ่อน หรือทำงาน มองออกไปเห็นคนกำลังพายเรือจับ ปลาอยู่ในอ่างเก็บน้ำ	บ้านเป็นหลังๆละ 1,000 บาท/คืน แบบกลุ่มคนละ 100 บาท/คน/คืน

หมายเหตุ ราคาร่าที่พัก เป็นราคาร่าที่สำรวจในเดือน กันยายน 2549

1.4) จังหวัดสุรินทร์

มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรือนในเมืองบ้านพักของเอกชน ในอนาคตหากผู้บริหารหรือเจ้าของที่พักต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ก็สามารถดำเนินการได้ไม่ลำบาก

1.5) จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการสำรวจพบว่า มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จำนวนไม่มาก

ตารางที่ 4.4 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราคาค่าที่พัก
อุทยานแห่งชาติเข้าพระวิหาร	มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมัยใหม่ทั้งบ้านเรือนสถาปัตยกรรมและบ้านหลังตั้งอยู่บนเนินเขา อยู่ใกล้แหล่งวัฒนธรรมที่จะช่วยพัฒนาทางด้านจิตวิญญาณ และมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกดูแลอย่างเพียงพอ	ราคา 800 บาทต่อหลัง หรือ 200 บาทต่อคน สำหรับเรือนสถาปัตยกรรม

หมายเหตุ ราคาค่าที่พัก เป็นราคาที่สำรวจในเดือน กันยายน 2549

1.6) จังหวัดอุบลราชธานี

เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพที่จะใช้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่หลายแห่ง เช่น อุทยานผาแต้ม อุทยานโขงเจียม เชื่อมสิรินธร อุทยานแห่งชาติภูจดองนายอย อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ เป็นต้น รวมทั้งมีรีสอร์ฟที่น่าพัก และไฮมสเตย์ที่มีความสามารถ จัดกิจกรรมเชิงสุขภาพได้อย่างเต็มศักยภาพ เช่น อาชีวารีสอร์ฟ ซึ่งมีสวนผักปลูกสารพิชที่เป็นจุดขายให้นักท่องเที่ยวได้รับประทานเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 4.5 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราคาค่าที่พัก
อุทยานแห่งชาติผาแต้ม	มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสมัยใหม่ และจุดเด่นของที่พักคือทิวทัศน์ของผาแต้ม ยามเช้าและเย็น	ตามข้อกำหนดของอุทยานแห่งชาติทั่วไป

ตารางที่ 4.5 แสดงผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ชื่อที่พัก	ลักษณะที่พัก	ราค่าค่าที่พัก
อุทยานแห่งชาติ โขงเจียม	มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จุดเด่นของที่พักคือแวดล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่	ตามข้อกำหนด ของอุทยาน แห่งชาติทั่วไป
อุทยานแห่งชาติ ภูจองนายอย	มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จุดเด่นของที่พักคือน้ำตกและสิ่งแวดล้อมที่ ร่มเย็น	ตามข้อกำหนด ของอุทยาน แห่งชาติทั่วไป
อุทยานแห่งชาติ แก่งตะนะ	มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จุดเด่นของที่พัก คือสิ่งแวดล้อมที่ถูกตกแต่งไว้ เป็นแบบทันสมัย และมีภูมิทัศน์ของเขื่อน	ตามข้อกำหนด ของอุทยาน แห่งชาติทั่วไป
บ้านพักของเขื่อนสิรินธร	เป็นบ้านพักที่ใกล้กับแม่น้ำ มีบริเวณที่ทำการ ปลูกพืชปลูกสารพิษเพื่อบริการลูกค้าให้เห็น	1,500-2,000 บาท ต่อห้อง
อารียารีสอร์ท		

ผลการสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและรู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพร้อยละ 33.33 เคยมี ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ร้อยละ 33.35 ต้องการผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยในรูปแบบที่ พักในอุทยานแห่งชาติ ที่พักอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.67 (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ภาคผนวก ง) และผลการสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแล สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ พบราก群ตัวอย่างมี ความพร้อม และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยของตนเองให้มีลักษณะน่าอยู่ เหมาะสมกับ กลุ่มนักท่องเที่ยววัยต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 100

2) ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ (อ = อาหาร) เป็นอาหารและเครื่องดื่ม

เพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ ที่สามารถจัดให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ มีความปลอดภัย ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา เป็นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ผลการสำรวจในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้ (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้ ภาคผนวก ๑) มีดังนี้

2.1) จังหวัดครรชสีมา มีวัตถุที่เป็นคลังอาหารเพื่อสุขภาพหลายชนิด กระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงและมีนักท่องเที่ยวรู้จักจากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการออกต่อ กันมา ได้แก่ อำเภอวังน้ำเขียว มีชื่อเสียงในเรื่องเป็นแหล่งศูนย์สาธิตและแปรรูปเห็ดหอม ซึ่งปลูกโดยคนในชุมชนเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลไม้มีชื่อเสียงคือ ไตรัตน์พรา มีผลไม้ ปลอดสารพิษ ทั้งส้ม อรุ่น แก้วมังกร ผักสด เมืองหนองหารที่ปลอดสารพิษที่สวนลุงไกร สวนคุณสมชาย สวนลุงราษฎร์ จึงไม่ยากที่ผู้ประกอบการหันตัวท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และผู้ดูแลสถานที่ที่พักจะจัดหาอาหารเพื่อสุขภาพให้กับนักท่องเที่ยวได้ทุกเมือง อำเภอปากช่อง มีตลาดผลไม้กลางดงเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดครรชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง

นอกจากนี้ยังมีอาหารสำเร็จรูปที่ผลิตโดยชุมชน หรือกลุ่มคนในท้องที่ รวมทั้งอาหารแปรรูป สมุนไพรเพื่อสุขภาพในรูปแบบอาหารแห้ง น้ำสมุนไพรที่สามารถนำไปจัดให้นักท่องเที่ยวบริโภคระหว่างร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ตลอดทั้งปี

2.2) จังหวัดชัยภูมิ อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียง คือเครื่องดื่มน้ำผลไม้ที่บราโภูญี่ในเขตแก้ว ได้แก่ น้ำมะเมื่า น้ำลูกสำรอง และน้ำมะขามป้อม ของ กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนหนองสังข์ ต. ในเมือง อ. เมือง จ. ชัยภูมิ

2.3) จังหวัดบุรีรัมย์ อาหารเพื่อสุขภาพ ที่เห็นชัดเจนคือผักปลอดสารพิษ เช่น กะหล่ำ มะเขือยาว ใบแมงลัก หรรษา เป็นต้น จากเกษตรกรรายย่อย ที่ปลูกผักบริโภคในบ้าน นอกจากนี้มีการเลี้ยงปลาควบคู่กันไปกับการปลูกผัก ดังนั้นอาหารประเภทปลาเผา จิ้มแจ่วรับประทานกับผักสดฯ หรือปลาทอดเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงของที่นี่

2.4) จังหวัดสุรินทร์ (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้)

2.5) จังหวัดศรีสะเกษ (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้)

2.6) จังหวัดอุบลราชธานี (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์อาหารในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้)

ผลการสอบถ่านนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร พบร่วม ที่พักอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.67 (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละ ของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ภาคผนวก ก) และผลการสอบถ่านผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ พบร่วมตัวอย่างมีความพร้อม และสามารถพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยของตนเองให้มีลักษณะน่าอยู่ เนรมะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยววัยต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 100

3) ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย (อ = ออกกำลังกาย) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม การออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำ เป็นส่วนหนึ่งของ การออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ส่วนนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เพราะหากที่พักตั้งใน บริเวณที่มีธรรมชาติที่สวยงาม ก็จะได้ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายร่วมกันไปด้วย และอาจจะ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย มีกิจกรรมที่ทำให้ได้ออกกำลังกายและได้เพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน นั่นหมายความว่า นักท่องเที่ยวจะได้ทั้งผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย และผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และ อารมณ์ มีดังนี้

3.1) จังหวัดนครราชสีมา ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายมักจะเป็น ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย อาจเป็นสถานที่ หรือมีอุปกรณ์ประกอบเพื่อออกกำลังกาย หรือมีบุคลากรให้คำแนะนำการออกกำลังกาย เช่น

3.1.1) สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอ วังน้ำเยี่ยว มีกิจกรรมเดินชมพันธ์ไม้ระยะสั้น และระยะยาวซึ่งจะได้รับความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยา และยังสามารถเชื่อมโยงเข้ากับปรัชญาชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถพิเศษอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่ แห่งนี้ กิจกรรมเดินตอนเข้าเพื่อชมนก ก็ เช่นกันทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

3.1.2) จำเนาวังน้ำเยี่ยวสามารถจัดให้เดินชมธรรมชาติ, วิ่ง, หรือจักรยานเป็นทีมในจำเนาวังน้ำเยี่ยวระหว่างชมธรรมชาติ หรือเดินชมสวนดอกเบญจมาศ ว่ายน้ำบริเวณน้ำตก หรือหัวยล้ำารตามธรรมชาติ รวมทั้งขึ้นภูเขาเพื่อชมวิวและน้ำตก เป็นต้น มี เจ้าของโขมสเตย หลายกลุ่มที่ได้รับการอบรมดูแลนักท่องเที่ยวเพื่อการเดิน วิ่ง และออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ เป็นต้น

3.1.3) จำเนาปากช่องเป็นสถานที่ที่มีโอกาสเป็นผลิตภัณฑ์

การออกกำลังกายได้มาก เพราะมีทั้งทางเดินขึ้นชั้นชุมชนชุมชนชาติที่ทำให้สะพานต่อการเดิน วิ่ง ทางขึ้นชั้นชุมชนชุมชนชาติที่ท้าทายให้ออกกำลังปืนป้ายมากกว่าเดิม ส่วนที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่พักในลักษณะรีสอร์ฟ ก็สามารถใช้ทรัพยากรถบุคคลในแหล่งบริการสุขภาพที่อยู่ใกล้เคียงมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกกำลังกายที่ถูกต้องได้

3.2) จังหวัดชัยภูมิ ผลิตภัณฑ์การอุดก็ำลังกายน์เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เช่น กับจังหวัดแรก ดังนั้นผลิตภัณฑ์การอุดก็ำลังกายน์ในจังหวัดนี้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของแหล่งที่พัก เช่น อุทยานแห่งชาติภูแลนค่า มีทางเดินและวิ่งจากที่พักไปที่เชิงภูเขาสูง ระยะทาง 2 กิโลเมตร อาคารสุดชั้นเย็นสบาย บนภูเขามีลานกว้างเพื่อออกกำลังกาย ตามอธิบายคำย่อ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งนี้เป็นป่าเต็งรัง ค่อนข้างแห้งแล้ง มีทางเดินเท้าที่จัดไว้ ได้ระดับสูงขึ้นไปเรื่อยๆ เพื่อให้ได้ออกกำลังกาย เมื่อถึงบริเวณลานหินงาม ทิวทัศน์ทั่วไป มีหินหลากรูปทรงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความสวยงามเฉพาะตัว อาคารสุดชั้นเย็นพัดลมเย็นพัดมาทำให้รู้สึกสบาย

3.3) จังหวัดบุรีรัมย์ ผลิตภัณฑ์การอุดกัลังกากยเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เช่น กันสาด บุรีรัมย์ เลคพาร์ค วิสอร์ท มีพื้นที่สำหรับการอุดกัลังกากยเป็นกลุ่มบริเวณลานกว้างที่มีต้นไม้เป็นร่มบังแสงแดด ทำให้ได้อากาศบริสุทธิ์ และสิ่งแวดล้อมไม่ร้อนมาก ขณะการอุดกัลังกากย

3.4) จังหวัดสุรินทร์ ลักษณะผลิตภัณฑ์การอุดกำลังกายเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พากอาศัย เช่นกัน

3.5) จังหวัดศรีสะเก๊ะ ลักษณะผลิตภัณฑ์การอุกกาลังกายเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พากอาศัย เช่นกัน

3.6) จังหวัดอุบลราชธานี ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายมีทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของ ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย และจัดกิจกรรมออกกำลังกายเสริมให้นอกสถานที่พัก กิจกรรมการออก กำลังกายที่ทุกเพศวัยสามารถทำได้คือการเดิน วิ่งรอบ ๆ บริเวณที่พัก ส่วนการออกกำลังกายด้วย วิธีการอื่น ๆ ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเลือกได้ จะจัดอยู่ในลักษณะห้องออกกำลังกาย สร่าว่ายน้ำ ซึ่งตั้งอยู่ภายในที่พักอาศัย เช่น เขื่อนสิรินธร ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายที่จัดให้นักท่องเที่ยว พร้อมกับการได้ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์คือการเดิน วิ่งชมสถานที่และธรรมชาติ เช่น ที่อุทยาน ผาแต้ม อุทยานโขงเจียม เขื่อนสิรินธร อุทยานแห่งชาติภูจดงน้อย อุทยานแห่งชาติ แก่งตะนะ เป็นต้น

ผลการสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย พบร่วมกับต้องการการออกกำลังกายกับชีวิตร่วมชาติ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.67 อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของที่พักอาศัยหรือไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของที่พักอาศัยได้มีเพียงร้อยละ 3.33 ที่ต้องการออกกำลังกายในห้องออกกำลังกาย (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ภาคผนวก ง) และผลการสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ พบร่วมกันด้วยการให้ความรู้ทางการพัฒนาและสามารถจัดหาผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายให้หลากหลายเหมาะสมกับวัย และเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างด้าว คิดเป็นร้อยละ 100

4) ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ (อ. = อารมณ์) คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่องใส เช่น การนวดแผนปัจจุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น คุณวิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม **กลุ่มแรก** คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้จิตใจผ่องใสจากการที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสร่วมชาติ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ ความนับถือส่วนตัวต่อสถานที่นั้น ๆ **กลุ่มสอง** คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้บริโภคการบริการนวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ **กลุ่มสาม** คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางจิตวิญญาณซึ่งจัดให้นักท่องเที่ยวโดยมีผู้นำให้ปฏิบัติ (รายละเอียดใน ตารางที่ 4.10 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้ ภาคผนวก ข)

4.1) จังหวัดนครราชสีมา มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

4.1.1) **กลุ่มแรก** ในจังหวัดนครราชสีมา มีสถานที่สวยงามตามธรรมชาติ เป็นที่ยอมรับจากนักท่องเที่ยวหลายแห่ง มีวัดและสถานที่สำคัญที่มีชื่อเสียงที่นักท่องเที่ยวมาถึงจังหวัดนครราชสีมาแล้วต้องการเข้าไปสักผัส เพื่อได้มาสักวิบัติ หรือแสดงการสักการะสิ่งที่นับถือเพื่อให้จิตใจผ่องใสเพราะได้สัมผัสถกับสิ่งที่ตนเองนับถือศรัทธามี 30 แห่ง ได้แก่ วัดศาลาทอง ปราสาทหินพนมวัน อนุสาวรีย์英雄สุรนารี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวิหารศ์ ศาลเจ้าพ่อช้างเผือก อนุสรณ์สถานนางสาวบุญเหลือ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดศากาลอย วัดป่าสาละวัน แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท ปราสาทหินนางรำ วัดหน้าพระธาตุ วัดเทพพิทักษ์ปุณณาราม อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ปราสาทหินพิมาย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย วัดเขาจันทร์งาม แหล่งหินตัด เมืองโบราณที่ตำบลเสมา ปรางค์พระโค ปราสาทเมืองแขก ปราสาทหินเมืองเก่า ปราสาทหินคู่ ประดิษฐ์มูล วัดปรางค์ วัดบ้านไร่ วัดพระนองธรรมจักรเสมา

ราม วัดพระนารายณ์มหาราช หลักศิลามหาวิหารชากลที่ 5 สร้างทางรถไฟ อนุสรณ์สถานวีรกรรม ทุ่งสัมฤทธิ์ สถานที่ดังกล่าว ผู้ประกอบการทราบท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่สามารถเลือกให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยว

4.1.2) กลุ่มสอง ในจังหวัดนครราชสีมา แหล่งที่พักมักจะมีบริการด้านนวดเพื่อสุขภาพ สปาและสุคนธบำบัดเป็นบริการเสริมให้ เช่น ที่พักในอำเภอวังน้ำเขียว อำเภอปากช่องเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ ที่พักบางแห่งสามารถจัดให้ได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นบริการเพื่อเพิ่มนุ่ลด่าให้กับผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เช่น ที่พักโรมสเตย์ในอำเภอวังน้ำเขียว หากผู้ประกอบการทราบท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ต้องการนำนักท่องเที่ยวไปรับบริการตามสถานประกอบการสปา และนวดเพื่อสุขภาพ สามารถดำเนินการได้

4.1.3) กลุ่มสาม ในจังหวัดนครราชสีมา ที่อำเภอวังน้ำเขียว มีผู้นำทางจิตวิญญาณได้แก่ พราอาจารย์ที่มีชื่อเสียงความสามารถโดดเด่นเชิงวิชาชีวิต การทำสมาธิ การทำวิปัสสนา ผู้ประกอบการทราบท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่สามารถขอความร่วมมือมาช่วยนำกิจกรรม การทำสมาธิ การทำวิปัสสนาเพื่อสงบภายในและจิตใจอันจะเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพได้ นอกจากนี้ที่อำเภอวังน้ำเขียวมีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา มีวิทยากรนำทำกิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์อยู่หลายคน สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ชุมชนหรือหน่วยงานได้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่ศูนย์แห่งนี้ได้จัดดำเนินงานการให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยจัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ คือ มีองค์พระพุทธชูป้าไว้ให้สักการะ มีลานธรรมะไว้ให้ฝึกสมาธิ และฟังบรรยายธรรมได้หลายคน

4.2) จังหวัดชัยภูมิ มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม
เช่นเดียวกัน กลุ่มแรก ได้แก่ พระธาตุในอำเภอต่าง ๆ พระพุทธชูป้าในถ้ำ พระพุทธชูปสมัยทวารวดี วัดที่มีลักษณะเด่นสวยงามหลาภัยแห่ง มีพระที่มีชื่อเสียงหลาภัยที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มักจะมากกราบไหว้ขอพร หรือต้องการให้พรบนร่มานั่นเพื่อเป็นศิริมงคลแก่ตนเอง กลุ่มสอง แหล่งที่พักที่มีบริการด้านนวดเพื่อสุขภาพ สปาและสุคนธบำบัดจำนวนน้อย มีร้านสปาที่มีลักษณะได้มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข จำนวนหนึ่งนักท่องเที่ยวสามารถรับบริการได้ กลุ่มสาม ในจังหวัดชัยภูมิมีพระที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณหลาภัย เช่น พระอาจารย์เพศadal วัดป่าสุโคตหรือวัดเอกสารัน เป็นต้น

4.3) จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

เช่นเดียวกัน กลุ่มแรกจังหวัดนี้มีปราสาทหินหลายแห่ง มีสถานที่ที่เป็นครรชชาติทำให้จิตใจผ่องใส่หลายแหล่ง เช่น วนอุทยานเขากะระโง กลุ่มสอง แหล่งที่พักส่วนใหญ่มีบริการด้านนวดเพื่อสุขภาพ หรือสปา หรือสุคนธบำบัด มีร้านสปาจำนวนหนึ่งที่กำลังอยู่ระหว่างการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถรับบริการได้ กลุ่มสาม ในจังหวัดบุรีรัมย์มีพระที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณหลายรูป เช่น หลวงปู่จันทร์แรม เขมสิริ วัดระหาร เป็นต้น

4.4) จังหวัดศรีสะเกษ มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม เช่นเดียวกัน กลุ่มแรก จังหวัดนี้เป็นดินแดนแห่งอารยธรรมขอม มีสถานที่ที่เป็นครรชชาติทำให้จิตใจผ่องใส่หลายแหล่ง เช่น ปราสาทเข้าพระวิหารซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เมื่อได้เข้าไปสัมผัสจะรู้สึกอิ่มเอมใจในวัฒนธรรมสมัยโบราณที่มีความสวยงาม และแสดงถึงภูมิปัญญาของคนในสมัยนั้น กลุ่มสอง แหล่งที่พักส่วนใหญ่มีบริการด้านนวดเพื่อสุขภาพ หรือสปา หรือสุคนธบำบัด มีร้านสปาจำนวนน้อย กลุ่มสาม ในจังหวัดบุรีรัมย์มีพระที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณหลายรูป เช่น พราอาจารย์สุโข กตบุญโญ วัดสุพรรณรัตน์ เป็นต้น

4.5) จังหวัดอุบลราชธานี มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 3 กลุ่ม เช่นเดียวกัน กลุ่มแรก จังหวัดนี้เป็นดินแดนแห่งอารยธรรมขอม มีสถานที่ที่เป็นครรชชาติทำให้จิตใจผ่องใส่หลายแหล่ง เช่น ปราสาทเข้าพระวิหารซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เมื่อได้เข้าไปสัมผัสจะรู้สึกอิ่มเอมใจในวัฒนธรรมสมัยโบราณที่มีความสวยงาม และแสดงถึงภูมิปัญญาของคนในสมัยนั้น กลุ่มสอง แหล่งที่พักส่วนใหญ่มีบริการด้านนวดเพื่อสุขภาพ หรือสปา หรือสุคนธบำบัด มีร้านสปาจำนวนน้อย กลุ่มสาม ในจังหวัดบุรีรัมย์มีพระที่มีชื่อเสียงเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณหลายรูป เช่น พราอาจารย์สุโข กตบุญโญ วัดสุพรรณรัตน์ เป็นต้น

ผลการสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์

พบว่า ต้องการผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ กลุ่มแรก คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อกำให้จิตใจผ่องใส่จากการที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสร่วมชาติ สิงแวดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ ความนับถือส่วนตัวต่อสถานที่นั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 65.9 กลุ่มสอง คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้บริโภคการบริการการนวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 34.5 กลุ่มสาม คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางทางจิตวิญญาณซึ่งจัดให้แก่ท่องเที่ยวโดยมีผู้นำให้ปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 58.7 (รายละเอียดในตารางที่ 4.9 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ภาคผนวก ง) และผลการสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจและสามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และอารมณ์ได้ทั้ง 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100

คำ ama นิการวิจัย 2 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร

คณวิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยยึดองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมคือ สุขภาพกาย จิต สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณ รูปแบบกิจกรรมจึงดำเนินการ จัดที่พักและสิ่งแวดล้อมให้มีสุขลักษณะที่เหมาะสม (อ = อาศัย และอนามัย) การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มตลอดระยะเวลาการท่องเที่ยวฯ ให้เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ (อ = อาหาร) การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการออกกำลังกาย (อ = ออกกำลังกาย) การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการผ่อนคลายอารมณ์ (อ = อารมณ์) สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ

ตารางที่ 4.6 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน

วันที่	เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
วันที่ 1	07.00	เดินทางเข้าที่พัก	อ=อาศัย, อ=อนามัย
	07.30	ประเมินสุขภาพเบื้องต้น	อ=อนามัย
	08.00	รับประทานอาหารเช้า อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	09.00	กิจกรรมออกกำลังกาย สร้างการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	อ = ออกกำลังกาย
	12.00	รับประทานอาหารกลางวัน อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	13.00	พักผ่อน	
	14.00	กิจกรรมออกกำลังกาย สร้างกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์	อ = ออกกำลังกาย และ อ = อารมณ์
	15.00	อาหารสับเคียงดื่มระหว่างเม็ด อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
	16.00	สปาเพื่อสุขภาพ หรือ สุคนธบำบัด หรือการกดจุด หรือการนวดเพื่อสุขภาพ	อ = อารมณ์
	17.00	กิจกรรมออกกำลังกาย สร้างผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ระยะสั้น ๆ	อ = ออกกำลังกาย

ตารางที่ 4.6 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน (ต่อ)

วันที่	เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
	18.00	รับประทานอาหารเย็น อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
วันที่ 2	07.30 เวลาเช้า ฯ	กิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การทำบุญ ฯ เช่นเดียวกับ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับ สถานที่ท่องเที่ยว	อ = อารมณ์
วันที่ 3	07.30 เวลาเช้า ฯ 18.00	กิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การทำบุญ ฯ เช่นเดียวกับวันที่ 1 และสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม กับสถานที่ท่องเที่ยว ประเมินสุขภาพก่อนเดินทางกลับ เดินทางกลับ	อ = อารมณ์ อ = อนามัย

ตารางที่ 4.7 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 4-5 วัน

วันที่	เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
วันที่ 1	07.00 07.30 08.00 09.00 12.00 13.00 14.00 15.00 16.00 17.00 18.00	เดินทางเข้าที่พัก ณ แหล่งที่ 1 ประเมินสุขภาพเบื้องต้น รับประทานอาหารเช้า อาหารเพื่อสุขภาพ ให้คำแนะนำวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมรายบุคคล สลับ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ รับประทานอาหารกลางวัน อาหารเพื่อสุขภาพ พักผ่อน ให้คำแนะนำวิธีการออกกำลังกาย สลับกิจกรรมการผ่อน คลายอารมณ์ อาหารสลับเครื่องดื่มระหว่างมื้อ อาหารเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ หรือ สุคนธบำบัด หรือการกดจุด หรือการ นวดเพื่อสุขภาพ กิจกรรมออกกำลังกาย สลับผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ระยะสั้น ๆ รับประทานอาหารเย็น อาหารเพื่อสุขภาพ	อ = อาศัย, อ = อนามัย อ = อนามัย อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = ออกกำลังกาย อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = ออกกำลังกาย และ อ = อารมณ์ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = อารมณ์ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ อ = อาหารเพื่อสุขภาพ
วันที่ 2-3	07.30	กิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น การทำบุญ ฯ	อ = อารมณ์

ตารางที่ 4.7 แสดงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 4-5 วัน (ต่อ)

วันที่	เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
	เวลาอื่น ๆ	เข่นเดี่ยวกันกับวันที่ 1 และสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวและเดินทางไปเข้าที่พักแหล่งที่ 2	
วันที่ 4	07.30 เวลาอื่น ๆ	ประเมินสุขภาพเบื้องต้น (ปฏิบัติชี้) เข่นเดี่ยวกันกับวันที่ 1 และสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว	อ=อนามัย
วันที่ 5	07.30 08.00 09.30 12.00	กิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ห้องถิน เช่น การทำบุญ ฯ รับประทานอาหารเช้า อาหารสุขภาพ และบททวนการประยุกต์กิจกรรมผ่อนคลาย การเลือกอาหารเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ไปใช้กับชีวิตประจำวัน นำเที่ยวแหล่งผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในห้องถินประเมิน สุขภาพก่อนเดินทางกลับ รับประทานอาหารกลางวัน และเดินทางกลับ	อ=อารมณ์ อ =อาหารเพื่อสุขภาพ อ=อารมณ์ อ =อาหารเพื่อสุขภาพ

คณวิจัยได้นำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ระยะ 2-3 วันไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 30 คน อายุ 6 ปี - 6 คน อายุ 25 -30 ปี 6 คน อายุ 12 -18 ปี 6 คน อายุ 50 -60 ปี 12 คน การประเมินรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่กระทำระหว่างดำเนิน โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และใช้แบบสัมภาษณ์ประเมินความพึงพอใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน สอบถากกลุ่มตัวอย่างเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า

ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่จัดให้ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98 เห็นว่ารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ซึ่งมีการกำหนดกิจกรรม เช่นนี้ ควรจะจัด 2-3 วัน คิดเป็นร้อยละ 86.71 ร้อยละ 13.29 เห็นว่าควรจะจัด 3-4 วัน ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภครูปแบบการท่องเที่ยว ๆ ประมาณ 1,000-3,000 บาทต่อคนคิดเป็นร้อยละ 93.6 ร้อยละ 6.4 เห็นว่าควรจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,000-4,000 บาทโดยมีการดูแลสุขภาพอื่น ๆ เช่นการตรวจทางห้องปฏิบัติการ การดูแลช่องปากและฟันเพิ่มเติม ช่วงเวลาที่ต้องการมาท่องเที่ยวคือ วันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดพิเศษตามปฏิทินการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 63.5 ร้อยละ 36.5 เห็นว่าควรจัดในช่วงเทศกาลพิเศษของจังหวัด หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นเพื่อได้บริโภค

ทั้งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับการเดินทางมีความเห็นว่าต้องการเดินทางท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 72.6 พาหนะที่ใช้ในการเดินทางต้องการยกให้เป็นรถของบริษัทนำเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 58.7

ความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ทั้ง 4 อย่างพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างต้องการพักที่บังกะโล, รีสอร์ฟคิดเป็นร้อยละ 94.1 ผลิตภัณฑ์อาหาร กลุ่มตัวอย่างต้องการให้จัดอาหารเพื่อสุขภาพโดยใช้ทรัพยากรถของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ทุก มือคิดเป็นร้อยละ 93.6 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย กลุ่มตัวอย่างต้องการการส่งเสริมการออก กำลังกายโดยมีเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพเป็นผู้ดูแลตลอด ระยะเวลาของการท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 94.1 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าต้องการการบริการสปา หรือสุคนธบำบัด หรือการทำบุญฟังธรรมโดยพระที่มีชื่อเสียงใน แหล่งท่องเที่ยวนั้นคิดเป็นร้อยละ 100 ความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ที่ ต้องการให้นำรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ไปใช้ ตามลำดับจากต้องการมากไป น้อย ได้ดังนี้จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัด ศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์ สิ่งที่ต้องการพัฒนาเพิ่มเติมของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน คือ การประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง (รายละเอียดดังตารางที่ 4.13 ผลการสัมภาษณ์ประเมินความพึงพอใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ภาคผนวก ค)

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกลุ่ม จังหวัดอีสานได้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

คณะกรรมการวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ โดยการ สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่พักของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่ม จังหวัดต่าง ๆ ในอีสานได้ และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อศึกษาประเด็น การพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาฯ สามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง สรุปสระสำคัญได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ตารางเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ แนวทางที่ 1 แบบดำเนินการโดยผู้ประกอบการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 แบบดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, ชุมชน และหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ

แนวทางที่ 1 ดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ	แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ
1. ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานกำหนดแผนการสำรวจผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้ง 4 อ.	1. ร่วมกันสร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน โดยอาศัยทรัพยากรของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นหลัก
2. ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานกำหนดแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อการประชาสัมพันธ์ตลอดปี โดยคำนึงถึงทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	2. ภาคเอกชนกำหนดแผนการตลาดร่วมกับภาครัฐ โดยคำนึงถึงการกระจายรายได้ให้ชุมชน ส่วนหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพควรจัดเป็นแผนงานการสร้างสุขภาพแบบองค์รวมให้กับประชาชนโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่
3. ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานสำรวจนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการการสร้างเสริมสุขภาพ และการพื้นฟูสุขภาพ เช่น กลุ่มข้าราชการที่เกษียรอายุราชการ กลุ่มนักธุรกิจที่สนใจและต้องการสร้างพลังงานด้านสุขภาพ	3. หน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ ใช้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ เป็นการรักษาทางเลือกชนิดหนึ่งให้กับกลุ่มผู้มีปัญหาสุขภาพ และกลุ่มที่ต้องการซ้อมแคมปัสสุขภาพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมให้กับกลุ่มที่ต้องการสร้างให้ตนมีสุขภาวะที่ดี ทำให้อายุยืนยาวอย่างมีคุณภาพ
4. ผู้ประกอบการสร้างทางเลือกการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่มีรูปแบบหลากหลายทั้งระยะ ลั้นและระยะยาว	4. นักโภชนาการสร้างทางเลือกการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในส่วนที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหาร นักวิทยาศาสตร์การรักษาหรือนักกายภาพบำบัดเป็นผู้เสนอผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายโดยคำนึงถึงบริบทของแหล่งที่พัก แพทย์หรือพยาบาลหรือนักสุขภาพจิตให้การดูแลสุขภาพแบบสุขภาพองค์รวม

ตารางที่ 4.8 ตารางเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ แบบดำเนินการโดยผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ กับแบบดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ (ต่อ)

แนวทางที่ 1 ดำเนินการโดยผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ	แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ
5. ส่งเสริมชุมชน และผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง 4 ด้าน ให้มีการพัฒนาและใช้ผลิตภัณฑ์ในแหล่งน้ำ	5. สร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าของการมีน้ำก่อตัวของเที่ยวเชิงสุขภาพเข้ามาในชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไป

คำถament การวิจัยข้อที่ 4 ยุทธศาสตร์พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีลักษณะอย่างไร

ผลการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวโดยการสัมมนา พบว่าผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวให้ความสนใจ ที่จะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่คงจะวิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ชมรมผู้สูงอายุของแหล่งต่าง ๆ กลุ่มแม่บ้าน ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการที่เตรียมเกษียณอายุ สเมสรที่มีสมาชิกรวมกลุ่ม เป็นต้น ผู้ประกอบการยังไม่รู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 62.5 แต่เมื่อรู้จักแนวทางการจัดกิจกรรม คิดว่าสามารถทำการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพได้คิดเป็นร้อยละ 72.5 แหล่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ซึ่งผู้ประกอบการคิดว่าจะพัฒนาได้เรียงลำดับจากมากไปน้อย มีดังนี้ อุบลราชธานี, จังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์, ชัยภูมิ, ศรีสะเกษ (รายละเอียดการจัดสัมมนาในภาคผนวกฯ. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.3)

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมี 3 ยุทธวิธี คือ การตลาดและประชาสัมพันธ์ การพัฒนาบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพ และการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ธุรกิจบริการสุขภาพ ได้กำหนดเป้าหมายผลผลิตไว้ 3 ด้าน คือ ผลผลิตที่ 1 บริการรักษาพยาบาล กิจกรรมหนึ่งที่สำคัญ คือ การตรวจร่างกาย ผลผลิตที่ 2 บริการส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมประกอบด้วย บริการสปา บริการนวดไทย และบริการท่องเที่ยวสุขภาพ ผลผลิตที่ 3 พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ สมุนไพรไทย กิจกรรมประกอบผลิตอาหารเสริม เครื่องสำอาง

ยาสมุนไพร ดังนั้นในปี 2550 ความมีการผลักดันให้มีการพัฒนานโยบายรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สุนญญา หุตัคบดี, 2549)

ผลการศึกษาจากผู้ใช้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ได้แก่ ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวเจ้าหน้าที่ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆโดยการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อยเพิ่มเติมจังหวัด ต่างๆ ในอีสานใต้มีจุดอ่อน จุดแข็ง และแนวทางการพัฒนาดังนี้

จุดอ่อน

- 1) การคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่สะดวกเท่าที่ควร
- 2) หน่วยงานของรัฐยังขาดการประสานความร่วมมือ
- 3) การประชาสัมพันธ์ยังไม่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวว้าจักกิจกรรมที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถจัดได้
- 4) ประชาชนที่มีความสามารถด้านการบริการอาหารเพื่อสุขภาพของแหล่งท่องเที่ยว ยังมีการรวมตัวเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
- 5) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จุดแข็ง

- 1) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดในอีสานใต้ในรูปแบบของการการท่องเที่ยว เชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถนำมานำเสนอการกับ การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ได้

แนวทางการพัฒนา

สรุรวิวน พิทักษ์พงศ์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ ได้กล่าว คือ ยุทธศาสตร์เพื่อเสริมความเข้มแข็งการท่องเที่ยวแบบสมัยใหม่ในกลุ่มอีสานใต้ สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีรายปัจจัย เช่น นโยบายการพัฒนาเส้นทางการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในส่วนอีสานใต้ ที่ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ และควรให้เจ้าหน้าที่ของ โรงพยาบาลหรือสถานีอนามัยร่วมกิจกรรม ส่วนการขยายหรือเชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชา ต้อง สำรวจทรัพยากรด้านสมุนไพรเพื่อสุขภาพเสริมให้เป็นจุดขายการท่องเที่ยวที่จังหวัดศรีสะเกษ

คุณนภาคล นาซัย หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอนจันหัวดซัยภูมิ ได้กล่าวว่า จังหวัดซัยภูมิ มีแหล่งเกษตรอินทรีย์และสินค้า OTOP หลายเกรด ซึ่งเป็นส่วนประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และยังช่วยให้ชาวบ้านมีรายได้เสริมเพิ่มเติม หน่วยงานด้านส่งเสริมสุขภาพเข้ามีส่วนส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเฉพาะเรื่องผลิตภัณฑ์สปา

ทักษิณ อาชาคม หัวหน้าสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช จ.นครราชสีมา กล่าวว่า การท่องเที่ยวสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นสิ่งที่มีโอกาสพัฒนาได้ตามกลุ่มผู้มาท่องเที่ยว ทั้งไทยและต่างชาติหากมีการประชาสัมพันธ์ได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศราวุฒิ สุทธิพิทักษ์ (2546) เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว ภายในประเทศของนักท่องเที่ยวไทยที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครในปี 2546 พบว่าพบว่า นักท่องเที่ยวต้องการบริโภคสื่อด้านการท่องเที่ยวในระดับสูง

ราวิน พราวเทิงสุข เจ้าหน้าที่ประจำเชื่อมสิรินธร จ.อุบลราชธานี กล่าวว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเป็นประจำ ปีละ 2 – 3 ครั้ง หากมีโปรแกรมที่แตกต่างไป จากที่เคยได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวก็จะได้ลูกค้าใหม่และลูกค้าเดิมจะได้ ถ้าใช้การประชาสัมพันธ์เพิ่ม

บุญเหลือ นากระ เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติตู้จองนายอย จ.อุบลราชธานี กล่าวว่า หากมีชาวต่างชาติมาเที่ยว ก็มักจะถามถึงกิจกรรมที่เพิ่มการส่งเสริมสุขภาพ หากมีโปรแกรม ส่งเสริมสุขภาพจะทำให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยว จะมีนักท่องเที่ยวขาประจำเพิ่มขึ้น

กันติธรรม เลิศสุวรรณวงศ์ ผู้จัดการสวนสหายคุณต่อ จ.นครราชสีมา กล่าวปัจจุบัน มีประชาชนที่ยังหาสิ่งที่ช่วยให้มีอายุยืน สุขภาพดี ดังนั้น ดังนั้นหากผนวกการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพกับการท่องเที่ยวนินิດต่างๆ ก็จะช่วยให้ขยายการตลาดได้มากขึ้น

4.2.2 อภิรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ ในประเด็นการ สำรวจผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้าน ที่พัก อาหาร การออกกำลังกาย การผ่อนคลาย อารมณ์ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบร่วมกับความสมมูลน์และมีความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมให้มีการ ท่องเที่ยวรูปแบบนี้ในอนาคต จากการสำรวจของคณะวิจัย พบร่วมกับ ยังไม่มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกลุ่มอีสานใต้ ผลการศึกษาระดับนี้พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะได้บริโภคการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มอีสานใต้ภายหลังจากที่ได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็นสภาพทั่วไป กิจกรรมที่จะได้รับระหว่างที่ ท่องเที่ยว ปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ประสบความสำเร็จมีหลาย ประการ ทั้งที่เป็นปัจจัยด้านนโยบาย เช่น นโยบายการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นต้น ปัจจัย ด้านการดำเนินการ เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น ปัจจัยด้านการจัดการ เช่น ผู้บริหารระดับตำบล หรืออำเภอ ให้ความสนใจส่งเสริมการท่องเที่ยวทุก รูปแบบยังน้อยมาก

1. ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ทุกจังหวัด ได้แก่นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ มีจุดเด่นที่มีความแตกต่างกันไป ทุกด้าน เช่น ผลิตภัณฑ์ด้านที่พักอาศัย ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสมบูรณ์ในหลายอำเภอ ในขณะที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ จะมีความคล้ายกันคือ มีลักษณะเป็นรีสอร์ฟ อยุธยาแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์อาหาร แต่ละจังหวัดจะมีอาหารเพื่อสุขภาพที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ทั่วไป เช่น จังหวัดนครราชสีมา พืชผักปลอดสารพิษที่มีชื่อเสียงในอำเภอวังน้ำเยีย เป็นต้น อย่างไร ก็ตาม การสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อยู่ที่การ สร้างเสริมให้ชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อการเสนอสิ่งดีงามในชุมชนของตนเอง และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อ สุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไป เรื่อยๆ

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ยังเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่แพร่หลายในกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้ที่เคยรู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือเคยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากเป็นกลุ่มที่มี ปัญหาสุขภาพ ต้องการแสดงอาการติดลบ หรือต้องการรักษาแบบผสมผสานโดยแพทย์ หรือบุคลากรทางด้านสุขภาพ กับการรักษาด้วยวิถีทางธรรมชาติ ส่วนนักท่องเที่ยววัยทำงาน ตอนต้นมีความนิยมท่องเที่ยวรูปแบบอื่นมากกว่า หากมีโอกาสเผยแพร่ประโยชน์ของการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการเกิดโรคซึ่งเกิดจากพิษ ของสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเชื่อว่า การสร้างสุขภาพ เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติมากกว่ารอให้เกิดปัญหาสุขภาพแล้วจึงหาทางรักษา ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่ค่อนข้างพัฒนาขึ้น สามารถจัดให้กับทุกเพศ วัย อาชีพ ทั้งในขณะที่สุขภาพปกติ และเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มอีสานได้มีอาหารเพื่อสุขภาพหลายกลุ่ม ทั้งที่เป็นอาหาร ธรรมชาติ และอาหารประรูป การส่งเสริมผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพให้เป็นจุดเด่น จุดขาย เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานได้ จะมีความเป็นไปได้มากกว่าการใช้ผลิตภัณฑ์กลุ่มอื่น ๆ มาเป็นจุดขาย ทั้งนี้ เพราะบุคคลใน ปัจจุบันให้ความสนใจเรื่อง อาหารเพื่อสุขภาพ อาหารธรรมชาติ เพราะเชื่อว่าต้องการให้อาหาร เป็นส่วนสำคัญของการมีสุขภาพดี (สาทิส อินทร์กำแหง, 2541)

ผลิตภัณฑ์ด้านนิติใจและอารมณ์ ในภาคอีสาน ได้ที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของคน ทั่วไป ต้องการมาสัมผัส ทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้จิตใจผ่องใส่จากการที่

นักท่องเที่ยวได้สัมผัสร่วมชาติ ลิงแแกดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ ความนับถือส่วนตัวต่อสถานที่นั้น ๆ เช่น วัด โบราณสถานที่มีประวัติศาสตร์悠久 ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้มีจำนวนมาก กลุ่มสอง คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้ปริโภคการบริการภาวนวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ มีเพียง 2 จังหวัดเท่านั้น คือจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีสถานบริการ หรือจำนวนผู้ให้บริการด้านการวนวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพที่จัดหมายให้นักท่องเที่ยวได้สะสม กกลุ่มสาม คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางจิตวิญญาณซึ่งจัดให้นักท่องเที่ยวโดยมีผู้นำให้ปฏิบัติ ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้มีไม่นัก มักจะจัดให้ควบคู่ไปกับกลุ่มที่ 1 การส่งเสริมจิตวิญญาณ นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเนื่องจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.) มีโครงการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิต วิญญาณ สงเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อย่างเป็นองค์รวม เพื่อการสร้าง เสริมสุขภาพของคนไทย โดยรวมทั้งสุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ โครงการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ (บรา งานศิริอุดม, 2544)

ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้ สามารถประยุกต์ให้เกิดขึ้นได้ ตามความเหมาะสมกับกลุ่มอายุ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบการออกกำลังกายตาม ความสามารถ ความพอดีของตนเอง หากมีบริการเสริมให้นักวิทยาศาสตร์ภารกีฬา หรือบุคลากร ทางด้านสุขภาพช่วยแนะนำเพิ่มเติมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่อกล้ามเนื้อและกระดูกขณะออก กำลังกายจะยิ่งทำให้น่าเชื่อถือมากขึ้น

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่คนวิจัยได้พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ระยะสั้น และระยะยาว ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 อย. หรือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ครบ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่เป็นบริการเสริมคือ การประเมินภาวะสุขภาพก่อนและ/หรือหลังการร่วมกิจกรรม นักท่องเที่ยวกลุ่มเกย์ร้ายชากราชการ มักจะมีเวลาท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น การสร้างสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ ถ้าดำเนินการติดต่อกันระยะเวลาหลายวันย่อมส่งผลดีต่อสุขภาพ เป้าหมายรองที่ คณวิจัยคาดว่าควรจะเกิดกับนักท่องเที่ยวคือการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวนำวิถีการดำเนินชีวิต เช่นเดียวกับที่จัดให้ในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ไปปฏิบัติด้วยตนเองอย่าง ต่อเนื่อง

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการ

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ คณะวิจัยได้นำเสนอ 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 เป็นการดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือผู้ที่เกี่ยวข้องหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพเป็นผู้จัดการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มอีสานได้ ข้อดีของรูปแบบนี้ คือ มีความคล่องตัวด้านการจัดการ หากเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรที่เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และทราบกันมีเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ข้อเสียของรูปแบบนี้ คือ การสร้างความร่วมมือกับชุมชนอาจจะไม่ชัดเจน, อาจจะขาดพลังงานในการดำเนินการเนื่องจากดำเนินการตามลำพัง ไม่มีการประสานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ เป็นแนวทางที่น่าจะเป็นแนวทางที่ดีกว่าแนวทางที่ 1 เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพโดยใช้กฎหมายท้องถิ่น และมีนโยบายให้โรงพยาบาลลงเสริมสุขภาพ มีโครงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้นหากทั้งภาครัฐและเอกชนมีความร่วมมือกันเพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจบริโภคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น ยอมส่งผลให้สุขภาพประชาชนดีถ้วนหน้าต่อไปในอนาคต

4. คณะวิจัยพบว่า ความพร้อมของผู้จัดการ หรือผู้อำนวยการ หรือเจ้าหน้าที่ของแหล่งผลิตภัณฑ์ที่พากอาศัย ที่จะจัดให้มีผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ออกกำลังกาย และผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและความญี่มีระดับมาก ถึงมากที่สุด การที่เจ้าของพื้นที่ต้องการสร้างทางเลือกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวถือว่าเป็นสัญญาณให้ทราบว่า ยินดีร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาตนเองเพิ่มเติม หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันไม่ให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากการปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง และเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่มีพิษต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกาย จะทำให้มีความมั่นใจที่จะพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ได้เพิ่มเติม

5. คณะวิจัยพบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ มีความต้องการและมีความสนใจที่จะได้รับบริการดังกล่าวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต้องการไปทุกสถานที่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ โดยคาดหวังว่าผู้จัดการการท่องเที่ยวจะสามารถประสานงานเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ จะทำให้มีความมั่นใจที่จะร่วมกิจกรรม และหากมีการบริการเสริมการตรวจสุขภาพเบื้องต้นก่อนและ/หรือระหว่างและ/หรือหลังการท่องเที่ยวจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความพอใจเพิ่มขึ้น

การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทุกปี ควรจะมีนโยบายด้านสวัสดิการให้กับข้าราชการประจำ หรือข้าราชการเกษียรอายุ เป็นค่าสร้างเสริมสุขภาพโดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือเบิกได้บางส่วน

4.2.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้ในครั้งนี้ คงจะมีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1) พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดกลุ่มอีสานได้ เช่น การบริการเสริมด้านล่างพิษตัวยสมุนไพรในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม หรือเป็นจุดขายให้กับชุมชน นอกจากนี้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรจัดโอกาสให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และทราบแหล่งทรัพยากรที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานได้ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

1.2) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้โรงพยาบาลของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมการสร้างสุขภาพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเสี่ยงต่อโรคบางอย่าง เช่น โรคอ้วน ด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ แทนการรักษาในโรงพยาบาลเพียงอย่างเดียว

1.3) รัฐบาลควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัดให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้เห็นว่าท้องถิ่นตนเองมีสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ สมควรรักษาและพัฒนาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น ควรมีการนโยบายให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สนับสนุนให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่จุใจให้นักท่องเที่ยวก็ได้ความสนใจ

1.4) รัฐบาลควรดำเนินการด้านการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับชาวต่างชาติ ให้ชัดเจนว่าประเทศไทยโดยเฉพาะกลุ่มอีสานได้ มีผลิตภัณฑ์ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีคุณภาพมากมาย และจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถให้เข้าชมภาพและเสนอ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้ตลอดปีไว้ด้วย

1.5) รัฐบาลควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม

การท่องเที่ยว และหน่วยงานบริการด้านสุขภาพ เกิดความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายโอกาสให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มีโอกาสทราบข้อมูลเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- 2.1) ควรมีการศึกษาปัญหา, อุปสรรค และ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้
- 2.2) ควรมีการศึกษาศักยภาพของบุคลากรหน่วยงานองค์กรบริหาร ส่วนตำบล ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ
- 2.3) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพแบบสมัยใหม่
- 2.4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้

บทที่ 5 บทสรุป

5.1 บทนำ

บทนี้จะกล่าวถึงสรุปส่วนสำคัญตั้งแต่บทที่ 1-4 และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.2 สรุปส่วนสำคัญตั้งแต่บทที่ 1- 4

สาระสำคัญบทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงหลักการและเหตุผลการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ เกิดจากแนวคิดด้านนโยบายการท่องเที่ยวในเชิงรุก ต้องการให้จังหวัดต่าง ๆ ในอีสานได้พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รวมทั้งแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติที่เน้นให้สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเกิดโรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป มากกว่าการรักษาโรค เพื่อช่วยให้คนไทยมีสุขภาพดีทั่วหน้าบูรณาการกับการส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศไทย จึงพัฒนาฐานแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่เน้นกิจกรรมทำให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพแบบองค์รวม คือ เน้นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ ศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ศึกษาฐานแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และสร้างยุทธศาสตร์พื้นที่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจข้อมูลแบบเจาะลึก โดยเข้าไปยังพื้นที่ที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ได้ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ โดยประเมินดูศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หรือโรงพยาบาลที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ที่พัก การบริการด้านอาหาร การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย กิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ โดยศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ผู้ประกอบการ หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

กับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมทั้งใช้การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ นอกจากราชการนี้ได้รวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยสอบถาม และสัมภาษณ์ ระยะที่ 1 ศึกษาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ที่จัดในพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ของกลุ่มอีสานใต้ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่ของจังหวัดกลุ่มอีสานใต้ และสร้างยุทธศาสตร์เพื่อ พา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในพื้นที่ กลุ่มอีสานใต้ สร้างความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ผลที่คาดว่าจะได้รับได้แก่ 1. ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ แบบสมัยใหม่ 2. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีความเหมาะสมกับ บริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่ม จังหวัดอีสานใต้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ 4. ยุทธศาสตร์ เพื่อพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ กลุ่มอีสานใต้ สร้างความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จากการที่คาดว่าจะได้รับจะได้นำไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบสมัยใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ นี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศได้สุขภาพดีและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อไป จัดบริการสุขภาพแก่ผู้มารับบริการในสถานศูนย์และสุขภาพโดยใช้ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพโดยคำนึงถึงสุขภาพองค์รวม ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว/หน่วยงานต่าง ๆ สร้างเครือข่าย ความร่วมมือ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ภายใต้ จังหวัดและ ระหว่างจังหวัดอีสานใต้ ชุมชนมีการพัฒนาสินค้า การบริการ ที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และสามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

สาระสำคัญบทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และรูปแบบ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พぶว่า องค์ประกอบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นิยมจัด เดินทางไปพักแรมต่างจังหวัดในโรงแรม รีสอร์ท หรือศูนย์สุขภาพ โดยจัดแบ่งเวลาเป็นช่วง ๆ ให้มี

กิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพร่างกายและจิตใจ เช่น แบ่งเวลาเดินเที่ยวชมธรรมชาติ ตรวจสุขภาพ เรียนรู้วิธีการบริหารร่างกายตามแนวปรัชญาและภูมิปัญญาตะวันออก ล่างของเสีย คือ การล้างพิษจากร่างกายด้วยวิธีการต่าง ๆ นวดประคบสมุนไพรเพื่อให้โลหิตในร่างกาย หมุนเวียนดีขึ้น บริการอาหารและเครื่องดื่มต้มตำรับที่อย่างง่ายตามแบบโภชนาการ ที่เรียกว่า ชีวจิต เรียนรู้วิธีการทำสมາธิ เพื่อให้จิตใจสงบเยือกเย็น ผู้ที่ดำเนินการจัดการห้องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพหรือทีมสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยผู้ประกอบการห้องเที่ยวรวมกับทีมสุขภาพ นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบเดิมมักจะเป็นผู้ที่มีปัญหาสุขภาพ หรือกลุ่มเดี่ยงมากกว่าผู้ที่มีภาวะสุขภาพปกติ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นกลุ่มผู้ที่มีสุขภาพปกติ เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานมากกว่าการซ้อมสุขภาพ ผลิตภัณฑ์การห้องเที่ยวสุขภาพใช้ทรัพยากรถโน้นในชุมชน

ส่วนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการส่งเสริมการห้องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน สภาพทั่วไปของอีสานใต้ แนวคิดการห้องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หลักการปฏิบัติ 4 ประการคือ การดำเนินกิจกรรมการห้องเที่ยวในขอบเขตความสามารถการห้องรับของธรรมชาติชุมชน ขนาดธรรมเนียม ประมาณวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อ กิจกรรมการห้องเที่ยว การตระหนักในกิจกรรมการห้องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ขนาดธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน(เอกสารลักษณ์และอัตลักษณ์) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการห้องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้เป็นพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องประสานการจัดการร่วมกัน เพื่อลดผลกระทบต่อระบบบินิเวศ ชุมชน ขนาดธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการห้องเที่ยว และการประสานความต้องการและกำหนดแผนงานทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมห้องถินอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 3 เอกสารเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของอีสานใต้เพื่อการห้องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และชัยภูมิ มีลักษณะเฉพาะที่มีจุดเด่นสามารถจัดเป็นผลิตภัณฑ์การห้องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ได้

สาระสำคัญบทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย ได้กำหนดกรอบการวิจัยซึ่งจะศึกษา ผลิตภัณฑ์การห้องเที่ยวเชิงสุขภาพ ข้อมูลที่จะเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง ข้อจำกัดและแนวทางการแก้ไข จุดอ่อน นำมาพัฒนารูปแบบการห้องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และ

กำหนดดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่อย่างยั่งยืน ในพื้นที่กลุ่มอีสานใต้และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จะเป็นภารกิจภายในแต่ละวัตถุประสงค์ภารกิจทั้ง 4 วัตถุประสงค์ ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

สาระสำคัญบทที่ 4 ผลการศึกษา โดยชี้แจงผลการศึกษา เรียงตามลำดับตามการวิจัยทั้ง 4 คำถาม อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

คำถามการวิจัย 1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่มีศักยภาพและความพร้อมที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สามารถจัดหาผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพมาให้กับนักท่องเที่ยวแบบไม่จำกัด สามารถจัดผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับทุกคน สามารถจัดหาผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ อาทิ ลาวา ได้ว่ามีผลิตภัณฑ์ครบ 3 อย. สามารถแบ่งผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยได้ 2 ลักษณะ ลักษณะที่ 1 ได้แก่ ที่พักของทางราชการประเภทอุทยานแห่งชาติ, สถาบันวิจัย เป็นต้น ลักษณะที่ 2 เป็นที่พักของเอกชน ประเภทสวนสุขภาพ, รีสอร์ฟ จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่มีศักยภาพและความพร้อมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี ชัยภูมิ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ตามลำดับ

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช คำเกอวัning น้ำเขียว, จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ อุทยานแห่งชาติไข่เจียว, จังหวัดชัยภูมิ คือ อุทยานแห่งชาติน้ำตกตาดโคน, จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ อุทยานเข้าพระวิหาร, จังหวัดบุรีรัมย์ คือ บุรีรัมย์ เลคพาร์ค รีสอร์ฟ เป็นต้น แหล่งดังกล่าวมีคุณลักษณะและความพร้อมที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ คือ มีที่พักถูกสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมเหมาะสมเป็นที่อาศัยของผู้รักษาสุขภาพ มีความสามารถจัดกิจกรรมการออกกำลังกายรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยโดยมีการนำวัตถุ บุคคลในท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลความปลอดภัย ขณะที่มีการออกกำลังกายอย่างตั้งใจ และการออกกำลังกายจากการทำกิจกรรมทั่วไป สามารถจัดอาหารเพื่อสุขภาพให้กับนักท่องเที่ยวโดยนำพืชผักผลไม้และผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ มาเป็นเมนูอาหารของนักท่องเที่ยวตลอดเวลาที่พักอาศัยหรือบางเมืองของการท่องเที่ยว สามารถจัดกิจกรรมที่พัฒนาต้านภัยธรรมเนียมหลัก เช่น การนั่งสมาธิ การไปให้พระ เป็นต้น

ค่าตามการวิจัย 2 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกลุ่มจังหวัดอีสานได้เป็นอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน และรูปแบบที่ 2 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 4-5 วัน ทั้ง 2 รูปแบบประกอบด้วยกิจกรรมการประเมินสุขภาพเบื้องต้น กิจกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 อ. ซึ่งจะครอบคลุมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม รูปแบบที่ 1 เหมาะที่จะจัดทั้งโปรแกรมในจังหวัดเดียว แต่รูปแบบที่ 2 สามารถจัดโปรแกรมในจังหวัดต่าง ๆ อีสานได้มากกว่า 1 จังหวัด

ค่าตามการวิจัยข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้ ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มี 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 ดำเนินการโดยผู้ประกอบการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ ทั้ง 2 แนวทางมีข้อดี และข้อเสียต่างกันไปตามประเด็นการดำเนินการ ที่สำคัญคือต้องตระหนักรถึงการส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ การใช้ทรัพยากรถท่องถินอย่างมีความหมาย เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ค่าตามการวิจัยข้อที่ 4 ยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสาน ได้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีลักษณะอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความตระหนักรถึงชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ให้เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสาน ได้กับชุมชนของประเทศเพื่อนบ้านที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเลือกการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยุทธศาสตร์ที่ 4 หน่วยงานในภาครัฐและเอกชนประสานความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้สู่ความยั่งยืน และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

นอกจากนี้พบว่า นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเห็นประโยชน์การจัดกิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สามารถจัดให้ได้ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งที่มีสุขภาพปกติ และที่มีปัญหาสุขภาพ ควรสร้างเจตคติที่ดีให้กับเจ้าของกิจการการท่องเที่ยว ผู้บริหารกิจการ

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบสมัยใหม่ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว และทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป และสามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้ ในครั้งนี้ คณะวิจัยมี
ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรสร้างเจตคติที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นที่จะช่วยผลิตผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ได้มาตรฐาน เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ ส่งเสริมให้มีผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และอารมณ์กลุ่มการนวด สปา สุคนธบำบัดที่ใช้ทรัพยากรูปในท้องถิ่โนีสานได้ เพื่อทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้

2) ควรสร้างความภาคภูมิใจในทรัพยากรูปที่สามารถนำมาใช้เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดของตนเองของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว เพื่อเผยแพร่สิ่งที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้บริโภคสิ่งที่มีชื่อเสียงในจังหวัดนั้น ๆ

3) ควรค้นหาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จังหวัดในอีสานได้ และจัดทำเป็นคู่มือ เผยแพร่ให้กับประชาชน

4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล สถานบริการสุขภาพฯ เพื่อช่วยให้บริการด้านการประเมินภาวะสุขภาพ การดูแลสุขภาพ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะทาง เช่น กลุ่มที่ต้องการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพแบบสมัยใหม่เพื่อการลดน้ำหนัก

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) ควรศึกษาศักยภาพทางการตลาดของผู้ประกอบการต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยและต่างประเทศ

2) ควรศึกษารูปแบบพัฒนาเครือข่ายหน่วยงานเพื่อการส่งเสริมยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบยั่งยืนในอีสานได้

3) ควรศึกษาแนวทางให้โรงพยาบาลของภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

ภาคบริณานุกรม

บรรณานุกรม (reference)

กรมอนามัย. (2547). การส่งเสริมสุขภาพ : สุขภาพองค์รวม. นนทบุรี : โรงพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข.

กรมอนามัย. (2548). สุขภาวะของมนุษย์. วารสารกรมอนามัย 116(9), ก.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (อัลฟ์เนา)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (อัลฟ์เนา)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2549). ทัวร์สุขภาพ (อัลฟ์เนา)

กาญจนฯ สีลากุล. (2546) บทบาทการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง:

กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกช ยโสธร และอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชรินทร์ วรกุลกิจกำธร. (2545) แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาการนวดแผนไทยให้เป็นธุรกิจ
เพื่อสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บรา งามศรีอุดม. (2544) สุขภาพ. กรุงเทพฯ : เจียนนัยการพิมพ์.

บรรจบ ชุณหสวัสดิกุล (2546) ธรรมชาติน้ำดี : ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. มติชนสุดสัปดาห์
, 1171 (23), หน้า 38

บุษกร พรมมาโนช. (2541) การโรงเรםและการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนอรดีและสหาย.

พันธุ์มดี เกตตะวันดี. (2548) กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพสำหรับ
ธุรกิจโรงเรม. คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์

เกษตรฯ เกิดมงคล. (2546) ฐานแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ
ท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัย
ทำงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศศิศาสตร์ มหาชน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัทมน์ นาคพันธ์. (2548) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อระดับความเหมาะสมใน
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน อุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

มาลินี หวังอุณโรจน์. (2546) การวิเคราะห์ตอบสนองของนักท่องเที่ยวต่อค่าธรรมเนียม

ด้านนักทนาการในอุทยานแห่งชาติ : กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และอุทยานแห่งชาติตาดโตน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชื่นฤทธิ์ กานุจนะจิตราและคณะ. (2547) **สุขภาพองค์รวม.** วารสารสุขภาพ, 36(7), 16.

จุลินทร์ ลักษณวิศิษฐ์. (2540) **การส่งเสริมเศรษฐกิจของไทย.** กรุงเทพฯ : ไปศาลการพิมพ์.

เทิดชาย ช่วยบำรุง. บรรณาธิการ. (2549). **การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นาถยา ชนพลเกียรติ. (2547) **การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดครรราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. (2538). **หัวร็สุขภาพ.** วารสารการแพทย์บาก, 27(3), 29.

เพ็ญศรี เจริญวนิช. (2543). **การพัฒนาชุมชน.** กรุงเทพฯ : มีรดาการพิมพ์ พันธุ์มี เกตุวันดี. (2548). **กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพสำหรับธุรกิจโรงแรม.** คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พัฒนาจรินทร์ สวนแก้ววนิ. (2549). **การส่งเสริมสุขภาพ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอกสารฯ.

พุฒิพงศ์ เปานิล. (2546). **การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว จังหวัดชัยภูมิของผู้เยี่ยมเยียน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โรงพยาบาลดำเนินสะดวก, (2544). **การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.** (อัดสำเนา)

โรงพยาบาลระนอง, (2546). **การบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.** (อัดสำเนา)

โรงพยาบาลค่ายบางระจัน, (2545). **การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ.** (อัดสำเนา)

โรงพยาบาลป่าตอง, (2548). **การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.** (อัดสำเนา)

วรรภูด ศิลปอาชา. (2546) **ปั้นไทยศูนย์กลางสุขภาพ ตั้งเป้าดึงรายได้ได้แสนล้าน.** โพสต์ทูเดย์, 24 มิถุนายน หน้า 2

วิชาญ เกิดวิชัย. (2541) **การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม สำนักบริการวิชาการ โรงพยาบาลบุรีรัมย์.** (อัดสำเนา)

วัชรี ดำศรี และชนกันต์ นิรัญพันธ์. (2548). โครงการศักยภาพของโรงพยาบาลเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ศราวุฒิ สุทธิพิทักษ์. (2547). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครในปี 2546.

วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิตวิชาชีวกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจปัณฑิต.

ศิริวรรณ เสรีรักษ์ และคณะ (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร

ศูนย์วิจัยสิกรไทย (2544). บริการเพื่อสุขภาพระยะยาว : แหล่งรายได้ที่ควรเร่งส่งเสริม.

สมฤดิ วงศ์เพศាលวัฒน์และคณะ (2545). การท่องเที่ยวเมืองไทย. กรุงเทพฯ :

แสงสว่างการพมพ

สถาบันบัลลี. (2547). บัลลีเวียงพิงค์ศูนย์ธรรมชาตบำบัด. (อัดสำเนา)

สุนญญา หุตติคบดี (2549) การพัฒนาธุรกิจบริการสุขภาพเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย ประจำปี 2550. เอกสารประกอบการประชุม.

สุเทพ พันประสิทธิ์, เลิศพร ภาระสกุล และวนเพ็ญ พินผือก. (2547). กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย และกัมพูชา กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ. ชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สุรเกียรติ อาชานุภาพ. (2541) สุขภาพองค์รวม. วารสารกรมอนามัย, 97(4), 8-9,
สำนักประชาสัมพันธ์.

สำนักประชาสัมพันธ์. (2549). การส่งเสริมและการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรมประชาสัมพันธ์.

สาทิส อินทร์กำแหง. (2541). ชีวจิต. กรุงเทพฯ : ไฮพาร์พัฒนา.

บุคลากรนุกรม

กัณติชาติ เลิศสุวรรณวงศ์ ผู้จัดการสวนสหคุณต่อ จ.นครราชสีมา, สัมภาษณ์
ทักษิณ อาชากม หัวหน้าสถานีวิจัยสีงแวดล้อมสะแกราก จ.นครราชสีมา
ราวนี บรรเทิงสุข เจ้าหน้าที่ประจำเชื่อมสิรินธร จ.อุบลราชธานี, สัมภาษณ์
นพดล นาชน หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาดโคน, จ.ชัยภูมิ, สัมภาษณ์
บุญเหลือ นาชาติ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย, จ.อุบลราชธานี, สัมภาษณ์
สุวรรณ วัฒนพิทักษ์พงษ์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเข้าพระวิหาร, จ.ศรีสะเกษ, สัมภาษณ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทความวิจัย

โครงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
The Modern Health Tourism in The Lower Northeast Part of Thailand

ศิริกัญญา ฤทธิ์แปลก

Sirikanya Ridhplake

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhonratchasima Collage

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ (2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ (3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานใต้ (4) ยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้ สู่ ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จากการศึกษาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพบว่า 6 จังหวัดที่มีความพร้อมที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์และอุบลราชธานี รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่พบว่าความมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ ที่พัก อาหารเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกาย การผ่อนคลาย เพื่อให้มีสุขภาวะแบบองค์รวม ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้แก่ ระยะเวลาประมาณ 2 วัน มีเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพดูแลตลอดเวลาที่ร่วมกิจกรรม ราคาประมาณ 2,000-3,000 บาทต่อการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง แนวทางการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จะต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

The objectives of this project are to study (1) products in the modern health tourism in the Lower Northeast part of Thailand; (2) types of modern health tourism; (3) the development trends for the modern health tourism in the Lower Northeast part of Thailand ; and (4) cooperative strategies in strengthening the development and management of sustainable area-based tourism in the Lower Northeast part of Thailand connected to neighboring countries. The study result shows that there are six provinces that are ready to be a product of health tourism; namely, Nakhonratchasima, Chaiyaphum, Buriram, Srisaket, Surin and Ubon Ratchathani. The study reveals that modern health tourism should consist of four components that enhance holistic health conditions: accommodation, health food, exercises, and relaxation. Additionally, tourists' needs for modern health tourism include a two-day period with health staff looking after their health throughout the trip, with an expense of around 2,000 – 3000 baht per trip. The development strategies for modern health tourism in the Lower Northeast part of Thailand and the cooperative strategies in strengthening the development and management of sustainable health tourism connected to neighboring countries require cooperative networks and community involvement.

คำนำ

การท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เรียกว่าทัวร์สุขภาพ เป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยทั่วไปเชื่อว่าการท่องเที่ยว เป็นการให้เวลา กับตัวเอง เพื่อออกกำลังกายแบบเดอเริ่ดตามที่ต่าง ๆ เปลี่ยนจากที่เคยไปทัวร์เพื่อช้อห้างของ หันมาเลือกทัวร์แบบที่ไม่ต้องแข่งกันช้อปบีบ แต่กันหาของรับประทาน หรือแข่งกันดู วิ่ง หานุ่มถ่ายรูป มาเป็นทัวร์ เพื่อสุขภาพกายสุขภาพใจ จากนิยมายส่งเสริมสุขภาพประกอบกับนิยมายส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้บาง โรงพยาบาล เช่น โรงพยาบาลดำเนินสะดวกของ จังหวัดราชบุรี, โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัด ปราจีนบุรี จัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยมีกิจกรรมหลักคือ ให้สมาชิกได้ชื่นชมธรรมชาติของจังหวัด กิจกรรมให้ ความรู้ในการดูแลสุขภาพ รวมทั้งได้รับการตรวจสุขภาพโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญควบคู่ไปด้วย แต่การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ผู้ที่ท่องเที่ยวชนิดนี้มักจะเป็นผู้สูงอายุ มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง

จากปัญหาสุขภาพของคนไทยที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคอ้วน โรคเบาหวาน เป็นต้น ทำให้ต้องกำหนดกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค ด้วยวิธีการการดูแล สุขภาพแบบองค์รวม มีกิจกรรมสำคัญ 3 อย่าง ได้แก่ อาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ นอกจานนี้กระทรวง สาธารณสุขมียุทธศาสตร์ให้สถานบริการสุขภาพส่งเสริม และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อช่วยให้ คนไทยมีสุขภาพดีทั่วหน้า ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงจัดให้กับผู้ที่มีสุขภาพปกติและผู้ที่มีปัญหาสุขภาพ

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสานได้ นับว่าเป็นสถานที่ที่มีสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวหลายชนิด ทำให้ คณะกรรมการศึกษาข้อมูลที่เป็นบริบทสำคัญต่อการพัฒนาฐานะแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มอีสานได้ และสร้างยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิง พัฒนาที่กลุ่มอีสานได้ ด้วยความยั่งยืนโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

1. วูปแบบการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1) ประชากรเพื่อศึกษาประชากรของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้แบบสมัยใหม่ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว/สถานที่ท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสานใต้ และนักท่องเที่ยวชาวไทย

กลุ่มตัวอย่างใช้กลุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย คือ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว/สถานที่ท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสานได้ที่มีศักยภาพในการดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยใช้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม 2549 จำนวน 200 คน

2.2) ประชากรเพื่อศึกษาวูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้คือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีสำนักงานในจังหวัดกลุ่มอีสานได้จำนวน 55 คน, เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ จำนวน 100 คน และนักท่องเที่ยวที่เดิมใจเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

2.2.1) กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่อาศัยร่วมกิจกรรมที่จัดให้และใช้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มอีสานได้ วูปแบบระยะเวลา 2-3 วัน เป็นกลุ่มที่ยังไม่เคยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆ มา ก่อน จำนวน 30 คน

2.2.2) กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีบิชัพตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ ซึ่งตอบรับคำเชิญและยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมสัมมนา จำนวน 30 คน

2.2.3) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ จำนวน 30 คน

2.3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้คือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีบิชัพตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้จำนวน 30 คน และ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของสถานบริการสุขภาพ จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับการศึกษาวูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้

2.4) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาถูกศาสตร์เพื่อพำเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานให้สูงยิ่ง โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านคือ ผู้อำนวยการของแหล่งที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ จำนวน 6 แห่ง จำนวน 6 คน

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประเภทของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ศึกษาชูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แบบสมัยใหม่ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และศึกษาถูกつかสตร์เพื่อพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนา และการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ สู่ ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประเภทผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้

1.1 ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย (อ = อาศัย) ที่มีลักษณะการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ การพักผ่อนที่เหมาะสมสวยงาม ผลการสำรวจในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ของอีสานใต้ มีรายละเอียดดังนี้ จังหวัด นครราชสีมา มีสถานที่พักอาศัยที่เป็นของภาครัฐ และเอกชน และมีองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยที่มี ศักยภาพสูง จังหวัดหนึ่งเนื่องจากมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ที่เหมาะสม กับ การท่องเที่ยวตลาดปี แหล่งผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอปักธงชัย, อำเภอวังน้ำเยีย และอำเภอปากช่อง ตัวอย่าง บางส่วนที่คุณวิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงลึก และพบว่าสามารถจัดเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ สมัยใหม่ ที่มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยอยู่ในระดับดีมากจนได้รับรางวัลจากสถาบันอันทรงเกียรติเป็นเครื่องยืนยันใน พ.ศ. 2549 2 แห่ง ได้แก่ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราษ ตำบลลอดหมกรพย อำเภอวังน้ำเยีย ได้รับรางวัลเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีเด่น จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวได้มากกว่า 600 คน มีความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี เนื่องจากมีศักยภาพทางด้านบุคลากร ระดับบริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานีใส่ใจที่จะดูแลให้ความรู้นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อสุขภาพ มีการ ประชาสัมพันธ์มีเว็บไซต์ของสถานที่แห่งนี้อย่างสวยงาม มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ในอำเภอ วังน้ำเยีย มีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวทั้งรูปแบบบีสอร์ท, โอมสเตย์ ได้จำนวนมาก ผู้ประกอบการสถานที่พักมีความ เข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นแหล่งพัฒนาและมีศักยภาพมากที่สุดในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี มีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยจำนวนมาก และมีองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ด้านอื่น ๆ จำนวนมาก เช่น กัน เช่น อุทยานฯ แต่ละ อุทยานฯ เนื่องจากมีความงาม หลากหลาย ที่นักท่องเที่ยวได้รับอาหารเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น อารียารีสอร์ท ซึ่งมีสวนผักปลอดสารเคมีที่เป็นจุดขายให้นักท่องเที่ยวได้รับอาหารเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ ส่วนจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษมีผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย และมีองค์ประกอบ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านอื่น ๆ จำนวนมากน้อยกว่า 2 จังหวัด

1.2 ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ (อ = อาหาร) หมายถึงอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่เป็นผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ สามารถจัดให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงคุณค่าทาง โภชนาการ มีความปลอดภัย ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา เป็นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุดิบที่เป็นคลังอาหารเพื่อสุขภาพหลายชนิด กระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ ที่มีเชื่อมโยงและมีนักท่องเที่ยวไว้จัก

จากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการบอกต่อ กันมา ได้แก่ อำเภอวังน้ำเยีย มีชื่อเสียงในเรื่องเป็นแหล่งศูนย์สาธิตและเปรรูปเห็ดหอม ซึ่งปลูกโดยคนในชุมชนเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลไม้ที่มีชื่อเสียงคือไบร์ทญี่พร มีผลไม้ปลดสารพิษ ทั้งสัม อุ่น แก้วมังกร ผักสด เมืองหน้าที่ปลดสารพิษที่สวนลุงไกร สวนคุณสมชาย สวนลุงราษฎร์ จึงไม่สำนึกว่าที่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ และผู้ดูแลสถานที่ที่พักจะจัดหาอาหารเพื่อสุขภาพให้กับนักท่องเที่ยวได้ทุกเมื้อ อำเภอปากช่อง มีตลาดผลไม้กลางคงเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรของจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีอาหารสำเร็จรูปที่ผลิตโดยชุมชน หรือกลุ่มคนในท้องที่ รวมทั้งอาหารเปรรูป สมุนไพรเพื่อสุขภาพในรูปแบบอาหารแห้ง น้ำสมุนไพรที่สามารถนำไปจัดให้นักท่องเที่ยวบริโภคระหว่างร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้ตลอดทั้งปี จังหวัดชัยภูมิ อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียงคือเครื่องดื่มน้ำผลไม้ที่บรรจุอยู่ในขวดแก้ว ได้แก่ น้ำมะม่วง น้ำลูกสำรอก และน้ำมะขามป้อม ของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนหนองสังข์ ต. ในเมือง อ. เมือง จ. ชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ อาหารเพื่อสุขภาพที่เห็นชัดเจนคือผักปลดสารพิษ เช่น กะหล่ำ มะเขือยาว ใบแมงลัก ใหระพา เป็นต้น จากเกษตรรายย่อย ที่ปลูกผักบริโภคกันอย่างกว้างขวาง นอกจากราชบูรณะแล้ว จึงจำเป็นต้องหันมาดูสุขภาพในรูปแบบอื่นๆ ที่มีชื่อเสียงของจังหวัด เช่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี ก็มีผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพคล้าย ๆ กัน สรุปได้ว่าทุกจังหวัดมีความพร้อมด้านผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ

1.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย (อ = ออกกำลังกาย) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม การออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งนันเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย ผลิตภัณฑ์ส่วนนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เพาะาะหากที่พักตั้งในบริเวณที่มีธรรมชาติที่สวยงาม ก็จะได้ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายร่วมกันไปด้วย และอาจจะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัยมีกิจกรรมที่ทำให้ได้ออกกำลังกายและได้เพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน นั่นหมายความว่านักท่องเที่ยวจะได้ทั้งผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย และผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ทั้ง 6 จังหวัดมีความพร้อม และสามารถจัดให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

1.4 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ (อ. = อารมณ์) คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่องใส เช่น การนวดแผนปั๊จุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น คณะวิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และอารมณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้จิตใจผ่องใสจากการที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติ ลิ้งแวดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อ ความนับถือสานติวัตรสถานที่นั้น ๆ กลุ่มสอง คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้บริโภคการบริการขนาดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาม คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางจิตวิญญาณซึ่งจัดให้นักท่องเที่ยวโดยมีผู้นำให้ปฏิบัติ ทั้ง 6 จังหวัดมีความพร้อม และสามารถจัดให้กับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

2. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ พบร่วมกับที่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยมีองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมคือสุขภาพกาย จิต สังคม

อารมณ์ และจิตวิญญาณ รูปแบบกิจกรรมจึงคำนึงถึง การจัดที่พักและสิงแวดล้อมให้มีสุขลักษณะที่เหมาะสม (อ = อาศัย และอนามัย) การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มตลอดระยะเวลาการท่องเที่ยวฯ ให้เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ (อ = อาหาร) การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่สามารถใช้ทรัพยากรในห้องคินของแหล่งท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการออกกำลังกาย (อ = ออกกำลังกาย) การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่สามารถใช้ทรัพยากรในห้องคินของแหล่งท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการผ่อนคลายอารมณ์ (อ = อารมณ์) สามารถดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสุขภาพเชิงสุขภาพ (อ = อารมณ์) ในช่วง 2-3 วัน ฯ ไปจนถึงการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสุขภาพในช่วง 4-5 วัน

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้ พบฯสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 แบบดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ แนวทางที่ 2 แบบดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ

ทั้ง 2 แนวทางมีข้อดีและข้อเสียต่างกันไปตามประเด็นการดำเนินการ ที่สำคัญคือต้องตระหนักถึงการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ การใช้ทรัพยากร้อนท้องถิ่นอย่างมีความหมาย เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

4. ยุทธศาสตร์พิ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กับกลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า ยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความตระหนักให้ชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ให้เข้มแข็ง ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มอีสานใต้กับชุมชนของประเทศเพื่อนบ้านที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเลือกการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยุทธศาสตร์ที่ 4 หน่วยงานในภาครัฐและเอกชนประสานความร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้สู่ความยั่งยืน และเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้

1. การสำรวจผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้าน ที่พัก อาหาร การออกกำลังกาย การผ่อนคลาย อารมณ์ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ พบร่วมกับความสมบูรณ์และมีความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว รูปแบบนี้ในอนาคต จากการสำรวจของคณะวิจัย พบว่า ยังไม่มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานได้ ผล การศึกษาครั้งนี้พบว่า 낙ท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะได้บริโภคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่ม อีสานได้ภายหลังจากที่ได้เสนอขออนุมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เห็น สภาพทั่วไป กิจกรรมที่จะได้รับระหว่างที่ท่องเที่ยว ปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ประสบความสำเร็จมีหลายประการ ทั้งที่เป็นปัจจัยด้านนโยบาย เช่น นโยบายการประชุมสัมมันธ์การท่องเที่ยว เป็นต้น ปัจจัยด้านการดำเนินการ เช่น ขาดบุคลากรที่มีความรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นต้น

ปัจจัยด้านการจัดการ เช่น ผู้บริหารระดับต่ำบล หรืออำเภอ ให้ความสนใจส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบยังน้อยมาก

ผลิตภัณฑ์ด้านที่พักอาศัย ในจังหวัดครัวซ์สีมา มีความสมบูรณ์ในหลายอำเภอ ในขณะที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ จะมีความคล้ายกันคือมีลักษณะเป็นรีสอร์ฟ อุทยานแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์อาหารแต่ละจังหวัดจะมีอาหารเพื่อสุขภาพที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป เช่น จังหวัดครัวซ์สีมา พืชผักปลอดสารพิษที่มีชื่อเสียงในอำเภอวังน้ำเย็น เป็นต้น อย่างไรก็ตามการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อยู่ที่การส่งเสริมให้ชุมชนมีเจตคติที่ดีต่อการเสนอสิ่งดีงามในชุมชนของตนเอง และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพต่อไปเรื่อย ๆ

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ยังเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่แพร่หลายในกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้ที่เคยรู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือเคยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมักเป็นกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพ ต้องการแสวงหาธรรมชาติบำบัด หรือต้องการการรักษาแบบผสมผสานโดยแพทย์หรือบุคลากรทางด้านสุขภาพ กับการรักษาด้วยวิถีทางธรรมชาติ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ทำงานตอนต้นมีความนิยมท่องเที่ยวรูปแบบอื่นมากกว่า หากมีโอกาสเผยแพร่ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันการเกิดโรคซึ่งเกิดจากพิษของสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความเชื่อว่าการสร้างสุขภาพเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติมากกว่ารอให้เกิดปัญหาสุขภาพแล้วจึงหาทางรักษา ดังนั้นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่คนละวิจัยพัฒนาขึ้น สามารถจัดให้กับทุกเพศ วัย อาชีพ ทั้งในขณะที่สุขภาพปกติ และเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่จากการศึกษาพบว่ากลุ่มอีสานได้มีอาหารเพื่อสุขภาพหลายกลุ่ม ทั้งที่เป็นอาหารธรรมชาติ และอาหารประเภทการส่งเสริมผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพให้เป็นจุดเด่น จุดขาย เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานได้ จะมีความเป็นไปได้มากกว่าการใช้ผลิตภัณฑ์กลุ่มอื่น ๆ มาเป็นจุดขาย ทั้งนี้ เพราะบุคคลในปัจจุบันให้ความสนใจเรื่อง อาหารเพื่อสุขภาพ อาหารธรรมชาติ เพราะเชื่อว่าต้องการให้อาหารเป็นส่วนสำคัญของการมีชีวิตอย่างปกติสุข

ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ ในภาคอีสานได้ที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของคนทั่วไปต้องการมาสัมผัส ทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 กลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อทำให้จิตใจผ่องใสจากการที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสร่วมชาติ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง หรือได้พบหรือทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งเกี่ยวข้องกับความครั้งชา ความเชื่อ ความนับถือ ส่วนตัวต่อสถานที่นั้น ๆ เช่น วัด โบราณสถานที่มีประวัติศาสตร์悠久 ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้มีจำนวนมาก กลุ่มสอง คือกลุ่มผลิตภัณฑ์เพื่อผ่อนคลายจิตใจ อารมณ์ที่นักท่องเที่ยวได้บริโภคการบริการงานวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ มีเพียง 2 จังหวัดเท่านั้น คือจังหวัดครัวซ์สีมา และจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีสถานบริการ หรือจำนวนผู้ให้บริการด้านการงานวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพที่จัดหมายให้นักท่องเที่ยวได้สะดวก กลุ่มสาม คือกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายจิตใจที่ผ่านกระบวนการทางจิตวิญญาณซึ่งจัดให้นักท่องเที่ยวโดยมีผู้นำให้ปฏิบัติ ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้มีจำนวนมาก มักจะจัดให้ควบคู่ไปกับกลุ่มที่ 1 การส่งเสริมจิตวิญญาณ นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเนื่องจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีโครงการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ ลงเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างเป็น

ระบบอย่างเป็นองค์รวม เพื่อการสร้าง เสริมสุขภาพของคนไทย โดยรวมทั้งสุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ โครงการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตวิญญาณ

ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย ทุกจังหวัดในกลุ่มอีสานได้ สามารถประยุกต์ให้เกิดขึ้นได้ตามความเหมาะสมสมกับกลุ่มอายุ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรูปแบบการออกกำลังกายตามความสามารถ ความพอดีของตนเอง หากมีบริการเสริมให้นักวิทยาศาสตร์ภารกีฬา หรือบุคลากรทางด้านสุขภาพช่วยแนะนำเพิ่มเติมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่อกล้ามเนื้อและกระดูกขณะออกกำลังกายจะยิ่งทำให้น่าเชื่อถือมากขึ้น

2. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ที่คณะวิจัยได้พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ระยะสั้น และระยะยาว ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 อย่าง หรือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ครบ สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่เป็นบริการเสริมคือการประเมินภาวะสุขภาพก่อนและ/หรือหลังการร่วมกิจกรรม นักท่องเที่ยวกลุ่มเกย์ชาวอาชญากรรมจะมีเวลาท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น การสร้างสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ จิตวิญญาณ ถ้าดำเนินการติดต่อกันระยะเวลากลายวันย่อมส่งผลดีต่อสุขภาพ เป้าหมายรองที่คณะวิจัยคาดว่าควรจะเกิดกับนักท่องเที่ยวคือการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวนำวิถีการดำเนินชีวิต เช่นเดียวกับที่จัดให้ในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ไปปฏิบัติตัวย遁เงอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ชัยภูมิ) ต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ คณะวิจัยได้นำเสนอ 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 เป็นการดำเนินการโดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยว หรือผู้ที่เกี่ยวข้องหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพเป็นผู้จัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในกลุ่มอีสานได้ ข้อดีของรูปแบบนี้ คือ มีความคล่องตัวด้านการจัดการ หากเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรที่เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และทราบกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ ข้อเสียของรูปแบบนี้ คือ การสร้างความร่วมมือกับชุมชนอาจจะไม่ชัดเจน, อาจจะขาดพลังอำนาจในการดำเนินการเนื่องจากดำเนินการตามลำพัง ไม่มีการประสานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ 2 ดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบ, ชุมชนและหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ เป็นแนวทางที่น่าจะเป็นแนวทางที่ดีกว่าแนวทางที่ 1 เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพโดยใช้กฎหมาย ท้องถิ่น และมีนโยบายให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีโครงการภารกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น ดังนั้นหากทั้งภาครัฐและเอกชนมีความร่วมมือกันเพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวหันมานิยมบริโภคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น ย่อมส่งผลให้สุขภาพประชาชนดีขึ้นหน้าต่อไปในอนาคต

4. ยุทธศาสตร์พัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการภารกิจท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสาน ให้สู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน พบร่วมกิจกรรมพัฒนาสิ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้และการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อนบ้าน เช่น นโยบายการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้ การสร้างความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือสถานีอนามัยของประเทศไทยเพื่อนบ้านเพื่อช่วยจัดกิจกรรมด้านสุขภาพให้นักท่องเที่ยว สงเสริมการใช้ทรัพยากรถาวร กันด้านสุขภาพของประเทศไทยและประเทศไทยเพื่อนบ้าน

ควรเริ่มจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้โรงพยาบาลของรัฐ เอกชนจัดกิจกรรมการสร้างสุขภาพให้กับลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเดียวกับชาวอย่าง เช่น โรคอ้วน ด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ แทนการรักษาในโรงพยาบาลเพียงอย่างเดียว ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัดให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบการจัดการท่องเที่ยว ในท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้เห็นว่าท้องถิ่นตนเองมีสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ สมควรรักษาและพัฒนาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น ควรมีการน้อมนำความคิดเห็นของผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สนับสนุนให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่จุงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ ควรดำเนินการด้านการตลาด เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับชาวต่างชาติ ให้ขัดเจนว่าประเทศไทยโดยเฉพาะกลุ่มอีสานใต้ มีผลิตภัณฑ์ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีคุณภาพมากมาย และจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถให้เข้าชมภาพและเสนอภิกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ตลอดปีไว้ด้วย การเขื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ควรมีนโยบายสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไทย ประเทศลาว ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดำเนินการโดยหน่วยงานด้านสุขภาพของทั้งสองประเทศเป็นหน่วยงานหลักที่จะดำเนินการในเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดกลุ่มอีสานใต้ เช่น การบริการเสริมด้านล่างพิษด้วยสมุนไพรในท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม หรือเป็นจุดขายให้กับชุมชน นอกเหนือไปนี้องค์กรที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวควรจัดโครงการให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และทราบแหล่งทรัพยากรที่มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มอีสานใต้ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านต่อไป
 2. ความมีนโยบายส่งเสริมให้โรงพยาบาลของรัฐ เอกชน จัดกิจกรรมการสร้างสุขภาพให้กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเสี่ยงต่อโรคบางอย่าง เช่น โรคข้ออ่อนแรง ด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ แทนการรักษาในโรงพยาบาลเพียงอย่างเดียว
 3. ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัดให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้เห็นว่าท้องถิ่นตนเองมีสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ สมควรรักษาและพัฒนาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น ควรมีนโยบายให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ สนับสนุนให้มีสื่อประชาสัมพันธ์ที่จุงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ
 4. ควรดำเนินการด้านการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้กับชาวต่างชาติ ใช้ชัดเจนว่าประเทศไทยโดยเฉพาะกลุ่มอีสานใต้ มีผลิตภัณฑ์ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่มีคุณภาพมากมาย และจัดทำฐานข้อมูลที่สามารถให้เข้าชมภาพและเสนอ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นปฏิทินการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ตลอดปีไว้ด้วย

5. ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และหน่วยงานบริการด้านสุขภาพ เกิดความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายโอกาสให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มีโอกาสทราบข้อมูลเด่นทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข ประกอบด้วย ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวอย่างแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ , แบบสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่, แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่, และแบบสอบถามผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้

2. แบบสอบถามนี้ใช้รวบรวมข้อมูลเฉพาะที่จะนำมาวิเคราะห์ตามโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านได้โปรดให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานใต้ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวไทยต่อไป

3. นิยาม

3.1 อีสานใต้ หมายถึง 5 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3.2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดระยะเวลาที่ทำการเดินทาง และใช้กรอบแนวคิดของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่เน้นทั้งด้านกาย จิต สังคม อาหาร และจิตวิญญาณ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างน้อย 2 วัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก 4 อ. ได้แก่

- การจัดที่พัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อน (อาชัย และอนามัย)

- การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ (อาหาร)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งด้านบุคคล วัสดุ เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ (อารมณ์)

3.3 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานใต้ ที่มีความสามารถบริหารจัดการเพื่อให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับบริการ ประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม ครบ 4 อย่าง การบริการที่สำคัญได้แก่ ที่พักรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาด ความปลอดภัย ความสะดวกเพื่อการพักผ่อน ที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวนำเสนอความสุขภาพและสันติภาพ อายุรเวท ฯลฯ ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว ระยะเวลาระยะของ การจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อย่างน้อย 2 วัน องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มี 4 อย่าง คือ

- ผลิตภัณฑ์ที่พากอาศัย คือ สถานที่ที่จัดไว้ให้กับลูมนักท่องเที่ยวพักผ่อน มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับลูมนักท่องเที่ยว
 - ผลิตภัณฑ์อาหาร คือ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้น เป็นองค์ประกอบ จัดให้กับลูมนักท่องเที่ยว คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา หรือสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
 - ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำ เป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย
 - ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและความรู้ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กับลูมนักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายความรู้ หรือทำให้จิตใจผ่อนใส เช่น การนวดแผนปั๊จุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยววันนั้น เป็นต้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ຄະນະວິຈີຍ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านหน้าข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความท่านต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. ภายใน 1 ปี ที่ผ่านมาท่านเคยมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้หรือไม่

- () 1.เคย/จำนวน.....ครั้ง () 2.ไม่เคย

2. ภูมิลำเนาของท่านมาจากภาคใด

- () 1.ภาคเหนือ
 () 2.ภาคอีสาน
 () 3.ภาคตะวันออก
 () 4.ภาคกลาง
 () 5.ภาคใต้
 () 6.ภาคตะวันตก

3. เพศ

- () 1.ชาย () 2.หญิง

4. อายุ

- () 1.อายุต่ำกว่า 21 ปี () 4.อายุ 41-50 ปี
 () 2.อายุ 21-30 ปี () 5.อายุ 51-60 ปี
 () 3.อายุ 31-40 ปี () 6.มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

5. สถานภาพ

- () 1.โสด () 2.สมรส () 3. อื่นๆ

6. อาชีพ

- () 1.ราชการ,รัฐวิสาหกิจ () 4.อาชีพอิสระ
 () 2.ค้าขาย,ธุรกิจส่วนตัว () 5.เกษตรกร,รับจำจ้างชั่วคราว
 () 3.พนักงานบริษัทเอกชน () 6.นักศึกษา,พ่อบ้าน,แม่บ้าน

7. ระดับการศึกษา

- () 1.ประถมศึกษา () 3.อนุปริญญา
 () 2.มัธยมศึกษา () 4.อุดมศึกษา

8. รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
☐ 2. 5,000-10,000 บาท | ☐ 3. 10,000-20,000 บาท
☐ 4. มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป |
|---|---|

.....
ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่าน ต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. ท่านรู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่

☐ 1. รู้จัก	☐ 2. เมรู้จัก	☐ 3. ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

2. ท่านเคยท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่

☐ 1. เคย	☐ 2. ไม่เคย

เหตุผลเพราะ.....

3. หากท่านไปท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ท่านต้องการสิ่งต่อไปนี้อย่างไร

3.1 ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย

☐ 1. รีสอร์ท หรือบังกะโล	☐ 4. สถานบริการสุขภาพ
☐ 2. อุทยานแห่งชาติ	☐ 5. สถานปฏิบัติธรรม
☐ 3. โรงแรม	☐ 6. อื่นๆ(ระบุ)

เหตุผลเพราะ.....

3.2 ผลิตภัณฑ์อาหาร

☐ 1. จัดอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในแหล่งน้ำให้ทานทุกเมื
☐ 2. จัดอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในแหล่งน้ำให้ทานบางเมื
☐ 3. จัดอาหารเพื่อสุขภาพให้ทานทุกเมื
☐ 4. จัดอาหารเพื่อสุขภาพให้ทานบางเมื

เหตุผลเพราะ.....

3.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย

☐ 1. ออกกำลังกายในบิเวนที่พักกับเครื่องออกกำลังกาย
☐ 2. ออกกำลังกายนอกที่พักพร้อมกับได้ชมธรรมชาติ
☐ 3. ออกกำลังกายในห้องนอนที่พักโดยมีผู้นำออกกำลังกาย

()4. อื่นๆ(ระบุ).....
เหตุผลเพราะ.....

3.4 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์

- ()1. ต้องการผ่อนคลายจิตใจและอารมณ์โดยธรรมชาติหรือสถานที่สวยงาม
- ()2. ต้องการผ่อนคลายจิตใจและอารมณ์โดยการนวด สปา สุคนธบำบัด
- ()3. ต้องการผ่อนคลายจิตใจและอารมณ์โดยไปวัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนา
- ()4. อื่นๆ(ระบุ).....

เหตุผลเพราะ.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่าน
ต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. จำนวนวันโดยเฉลี่ยที่ท่านต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในพื้นที่อีสานใต้
 - ()1.1วัน ()3.4-5วัน
 - ()2.2-3วัน ()4.มากกว่า5วัน
2. ประมาณค่าใช้จ่ายรวมโดยเฉลี่ยในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ต่อครั้งต่อคน
ท่านคิดว่าประมาณเท่าใดเหมาะสม
 - ()1.ต่ำกว่า 1,000 บาท ()3.3,000-5,000 บาท
 - ()2.1,000-3,000 บาท ()4.5,000 บาทขึ้นไป
3. ช่วงเวลาใดที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในพื้นที่
อีสานใต้
 - ()1.วันหยุดสุดสัปดาห์ ()4.ปิดภาคการศึกษา
 - ()2.วันหยุดนักขัตฤกษ์ ()5.อื่นๆ(ระบุ).....
 - ()3.วันหยุดเทศกาลดต่างๆ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณะกรรมการ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
เชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

- ## 1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงსุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานได้

2. แบบสอบถามนี้ใช้รวบรวมข้อมูลเฉพาะที่จะนำมาวิเคราะห์ตามโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านได้โปรดให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้ที่เหมาะสม รวมทั้งยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวไทยต่อไป

- ### 3. นิยาม

- 3.1 อีสานใต้ หมายถึง 5 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

- 3.2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดระยะเวลาที่ทำการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง หรือการพักผ่อน ที่เน้นทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างน้อย 2 วัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก 4 อย่าง ได้แก่

- การจัดที่พัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกความสะอาดเพื่อการพักผ่อน (อาศัย และอนามัย)
 - การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ (อาหาร)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)

- การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ใช้ทรัพยากรห้องถิน ทั้งด้านบุคคล วัสดุ เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ (อารมณ์)

3.3 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือ ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานได้ ที่มีความสามารถบริหารจัดการเพื่อให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับบริการ ประสบการณ์ โดยมี องค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม ครบ 4 อย่าง บริการที่สำคัญได้แก่ ที่พักรวมทั้งสิ่ง อำนวยความสะดวกความสะดวกเพื่อการพักผ่อน ที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัด กิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ทำให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวเกิดความสุขภายในร่างกาย อารมณ์ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว ระยะเวลาของการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อย่างน้อย 2 วัน องค์ประกอบของ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มี 4 อย่าง คือ

- ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย คือ สถานที่ที่จัดให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวพักผ่อน มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับลุ่มนักท่องเที่ยว
- ผลิตภัณฑ์อาหาร คือ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้น เป็นองค์ประกอบ จัดให้กับกับลุ่มนักท่องเที่ยว คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา หรือสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้ อุปกรณ์ สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย
- ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อน คลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่อนใส เช่น การนวดแผนปั๊จจุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวน้ำ เป็นต้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณาวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้อำนวยการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่าน[†]
ต้องการตอบตามความเป็นจริง
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. อายุต่ำกว่า 21 ปี	() 4. อายุ 41-50 ปี
() 2. อายุ 21-30 ปี	() 5. อายุ 51-60 ปี
() 3. อายุ 31-40 ปี	() 6. อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา	() 3. อนุปริญญา
() 2. มัธยมศึกษา	() 4. อุดมศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่าน[†]
ต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. ท่านรู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่

() 1. รู้จัก () 2. ไม่รู้จัก () 3. ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

2. ท่านเคยต้อนรับกลุ่มนักท่องเที่ยว หรือจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่

() 1. เคย () 2. ไม่เคย () 3. ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

3. หากท่านต้องจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ท่านจะสามารถจัดหาสิ่งต่อไปนี้ได้
อย่างไร

3.1 ผลิตภัณฑ์ที่พกพาอาศัยมีความพร้อมหรือไม่

() 1. พร้อม () 2. ไม่พร้อม () 3. ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

3.2 ผลิตภัณฑ์อาหารมีความพร้อมหรือไม่

()1.พร้อม

()2.ไม่พร้อม

()3.ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

3.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกายมีความพร้อมหรือไม่

()1.พร้อม

()2.ไม่พร้อม

()3.ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

3.4 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์มีความพร้อมหรือไม่

()1.พร้อม

()2.ไม่พร้อม

()3.ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่าน
 ต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. หากมีกลุ่มนักท่องเที่ยว หรือบุริษัทนำเที่ยว ต้องการให้ท่านจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ
 สมัยใหม่ ในสถานที่ของท่าน ท่านจะจัดให้หรือไม่

()1.จัด

()2.ไม่จัด

()3.ไม่แน่ใจ

เหตุผลเพราะ.....

2. ผลิตภัณฑ์กลุ่มใดที่ท่านไม่แน่ใจมากที่สุด ว่าจะจัดให้ได้อย่างมีคุณภาพ

()1.ไม่มี

()2.ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย

()3.ผลิตภัณฑ์อาหาร

()4.ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย

()5.ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์

()6.ทุกกลุ่ม

เหตุผลเพราะ.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณวิจัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสรุปภาพแบบสมัยใหม่

2. แบบสอบถามนี้ใช้รวบรวมข้อมูลเฉพาะที่จะนำมาวิเคราะห์ตามโครงการวิจัยนี้ คณบัญชีขอความร่วมมือท่านได้โปรดให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้ที่เหมาะสม รวมทั้งยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวไทยต่อไป

3. นิยาม

- 3.1 อีสานใต้ หมายถึง 5 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3.2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดระยะเวลาที่ทำการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง หรือการพักผ่อน ที่เน้นทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างน้อย 2 วัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก 4 อย่าง ได้แก่

- การจัดที่พัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อน (อาศัย และอนามัย)
 - การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ (อาหาร)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่ใช้ทรัพยากรในห้องถินของแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ใช้ทรัพยากรห้องถิน ทั้งด้านบุคคล วัสดุ เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ (อารมณ์)

3.3 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือ ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานได้ ที่มี ความสามารถบริหารจัดการเพื่อให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับบริการ ประสบการณ์ โดยมี องค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม ครบ 4 อ. การบริการที่สำคัญได้แก่ ที่พักรวมทั้งสิ่ง อำนวยความสะดวกความสะดวกเพื่อการพักผ่อน ที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัด กิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ทำให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวเกิดความสุขภายในและสบายนารมณ์ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว ระยะเวลาของการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อย่างน้อย 2 วัน องค์ประกอบของ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มี 4 อย่าง คือ

- ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย คือ สถานที่ที่จัดไว้ให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวพักผ่อน มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับลุ่มนักท่องเที่ยว
- ผลิตภัณฑ์อาหาร คือ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้น เป็นองค์ประกอบ จัดให้กับกับลุ่มนักท่องเที่ยว คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา หรือสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้ อยู่ Kron สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย
- ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและการมั่นคง คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อน คลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่อนใส เช่น การนวดแผนปัจจุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณะวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่านต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. อายุต่ำกว่า 21 ปี	() 4. อายุ 41-50 ปี
() 2. อายุ 21-30 ปี	() 5. อายุ 51-60 ปี
() 3. อายุ 31-40 ปี	() 6. อายุมากกว่า 60 ปี ^{ขึ้นไป}

3. ระดับการศึกษา

() 1. ประถมศึกษา	() 3. อนุปริญญา
() 2. มัธยมศึกษา	() 4. อุดมศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1. ท่านพอใจกิจกรรมที่จัดให้ในระหว่างท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่อย่างไร

() 1.มาก () 2. ปานกลาง () 3.น้อย

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

2. การจัดที่พักในระหว่างท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

() 1. เหมาะสม () 2. ไม่เหมาะสม () 3. เหมาะสมบ้าง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

3. อาหารที่จัดให้ในระหว่างระหว่างท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

() 1. เหมาะสม () 2. ไม่เหมาะสม () 3. เหมาะสมบ้าง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

4. กิจกรรมออกกำลังกายที่จัดให้ในระหว่างระหว่างท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

() 1. เหมาะสม () 2. ไม่เหมาะสม () 3. เหมาะสมบ้าง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

5. กิจกรรมการผ่อนคลายที่จัดให้ในระหว่างระหว่างท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่เป็นอย่างไร

() 1. เหมาะสม () 2. ไม่เหมาะสม () 3. เหมาะสมบ้าง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

6. ท่านคิดว่าใน 5 จังหวัดของพื้นที่อีสานใต้ดังต่อไปนี้ ท่านต้องการท่องเที่ยวในจังหวัดใดมากที่สุด

()1.บุรีรัมย์	()4.สุรินทร์
()2.นครราชสีมา	()5.ศรีสะเกษ
()3.อุบลราชธานี	
-

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คงกะจัย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามผู้ประกอบการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

2. แบบสอบถามนี้ใช้รวบรวมข้อมูลเฉพาะที่จะนำมาวิเคราะห์ตามโครงการวิจัยนี้ คณบัญชีขอความร่วมมือท่านได้โปรดให้ข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอีสานได้ที่เหมาะสม รวมทั้งยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแผนงานพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวไทยต่อไป

3. นิยาม

- 3.1 อีสานใต้ หมายถึง 5 จังหวัด คือ บุรีรัมย์ นครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3.2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเพื่อให้มีภาวะสุขภาพที่ดีตลอดระยะเวลาที่ทำการท่องเที่ยว และใช้กรอบแนวคิดของการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ที่เน้นทั้งด้านกาย จิต สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณ ระยะเวลาของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างน้อย 2 วัน ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก 4 อ. ได้แก่

- การจัดที่พัก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพักผ่อน (อาศัย และอนามัย)
 - การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้นเป็นองค์ประกอบ (อาหาร)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย ที่ใช้ทรัพยากรในห้องถินของแหล่งท่องเที่ยว นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย (ออกกำลังกาย)
 - การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ใช้ทรัพยากรห้องถิน ทั้งด้านบุคคล วัสดุ เป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์ (อารมณ์)

3.3 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว หรือ ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในอีสานได้ ที่มี ความสามารถบริหารจัดการเพื่อให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับบริการ ประสบการณ์ โดยมี องค์ประกอบสำคัญเพื่อสุขภาพแบบองค์รวม ครบ 4 อ. การบริการที่สำคัญได้แก่ ที่พักรวมทั้งสิ่ง อำนวยความสะดวกความสะดวกเพื่อการพักผ่อน ที่เหมาะสม การดูแลด้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัด กิจกรรมเพื่อการออกกำลังกาย การจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ หรือสปาเพื่อสุขภาพ ที่ทำให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวเกิดความสุขภายในและสบายนารมณ์ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยว ระยะเวลาของการจัดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ อย่างน้อย 2 วัน องค์ประกอบของ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มี 4 อย่าง คือ

- ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย คือ สถานที่ที่จัดไว้ให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวพักผ่อน มีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับลุ่มนักท่องเที่ยว
- ผลิตภัณฑ์อาหาร คือ อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ที่มีผลิตภัณฑ์ของพื้นที่นั้น เป็นองค์ประกอบ จัดให้กับกับลุ่มนักท่องเที่ยว คำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการ ปลอดสารพิษ หรือมีคุณค่าทางยา หรือสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย คือ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย ในรูปแบบที่ใช้ อยู่ Kron สถานที่ ทรัพยากร ในแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการออกกำลังกาย
- ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและการมั่นคง คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้กับลุ่มนักท่องเที่ยวได้ผ่อน คลายอารมณ์ หรือทำให้จิตใจผ่อนใส เช่น การนวดแผนปัจจุบัน สปาเพื่อสุขภาพ การฟังธรรมจากพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวนั้น เป็นต้น

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณะวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงด้านข้อความที่ท่านเลือกตอบ หรือแสดงข้อความที่ท่านต้องการตอบตามความเป็นจริง

1. บริษัทนำเที่ยว/หน่วยงานของท่านมีคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่

() 1. ມີ ຈະບຸຈຳນວນ.....ຄນ () 2. ໂມ່ ໂມ່ () 3. ໂມ່ ແນໄຈ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

1. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่มีประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวหรือไม่

()1.มาก ()2.ปานกลาง ()3.น้อย

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

- ()1.มาก ()2.ปานกลาง ()3.น้อย

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสมัยใหม่ ทั้ง 4 ด้าน สามารถจัดในจังหวัดใหมาก็ได้

- 3 ท่านคิดว่า

() 1. ປຶກສະຫຼຸງ

() 2. นครราชสีมา () 5. ศรีสะเกษ

() 3. อุบลราชธานี

4. ท่านคิดว่า 5 จังหวัดในอีสานใต้มีผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ด้าน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่

4.1 ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย เหมาะสมหรือไม่

()1.ເໜາະສນ ()2.ໄມ່ເໜາະສນ ()3.ເໜາະສນບ້າງ

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

4.2 ผลิตภัณฑ์อาหาร เหมาะสมหรือไม่

()1.ເໜີມສົມ ()2.ໄມ່ເໜີມສົມ ()3.ເໜີມສົມບ້າງ

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

4.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย เหมาะสมหรือไม่

- ()1.เหมาะสม ()2.ไม่เหมาะสม ()3.เหมาะสมบ้าง
 ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

4.4 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ เหมาะสมหรือไม่

- ()1.เหมาะสม ()2.ไม่เหมาะสม ()3.เหมาะสมบ้าง
 ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....
-

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

คณะวิจัย

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย

ภาพกิจกรรมการทดลอง
ใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน

ภาพที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์ที่พักอาศัย สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
แบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.2 ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิง
สุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกกราช จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.3 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย แบบมีผู้นำการออกกำลัง สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราก
จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.4 ผลิตภัณฑ์การออกกำลังกาย รูปแบบเดินชุมชนชาติ สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะ 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราชฯ จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.5 ผลิตภัณฑ์ด้านจิตใจ และความสน์สำหรับกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ระยะเวลา 2-3 วัน ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.6 กิจกรรมประเมินสุขภาพ ให้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.7 กิจกรรมแนะนำการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบสมัยใหม่ในอีสานใต้ ให้กลุ่มตัวอย่าง
หลังการทดลอง ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา

ภาพที่ 4.8 กิจกรรมนำกลุ่มตัวอย่างไปเที่ยวแหล่งผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ คือสวนผัก
ไร่สารพิช ที่สถานีวิจัยสะแกราช จ.นครราชสีมา